

december 2014/január 2015

novinky z radnice

život a kultúra trnavy

mesto trnava ■ ročník XXV ■ číslo 11/12 ■ nepredajné!

foto: Matus Koprda

Pavol Tomašovič

Radosť z očakávania

Román Marcela Prousta Hľadanie strateného času je obsiahlym literárnym dielom, ktoré zaujalo čitateľov predovšetkým svojím jedinečným zachytením zabudnutých rovín života. Pozoruhodný je moment odkryvania autentického žitia, ktoré sa v čoraz technickejšom a formalizovanom svete vytráca.

Ide o stratené okamihy prepojenia prítomnosti s minulosťou.

Momenty, keď človek nachádza zmysel v celku, ktorého je súčasťou. Proust v jednej z epizód popisuje napohľad banálny zážitok spojený s jedením piškótového koláča.

Ten sa stáva pre hlavného hrdinu románu práve vo chvíli, keď vstúpi do pozornejšieho premýšľania,

spojivom v doposiaľ rozpadnutom osobnom príbehu života.

O podobné prepojenie sa často snažíme i počas slávania Vianoc. Viacerí z nás majú za množstvom prežitých skúseností zapadnutú

autentickú radosť z očakávania a prežívania sviatkov.

A to vďaka obdarovaniu, ktoré posilnilo ich vedomie prijatia, domova a lásky. Náš príbeh sa však rokmi posunul

od dieťaťa k dospelosti. Cítíme, že sa v ňom čosi vytratilo a pretrhlo väzby. Nebolo by poctivé vyhovárať sa na dobu

či podmienky spoločnosti, v ktorej žijeme.

Predpokladom dospelosti je, že očakávanie vystrieda konanie.

Konanie smerujúce v prítomnom okamihu k spojeniu minulého s budúcim. Výsledkom je plynúci vlastný príbeh.

Nie ako izolovaný jav, ale ako súčasť prostredia, v ktorom sa stretávajú a prelínajú tisíce ďalších príbehov.

Tieto stretnutia potvrdzujú individuálny príbeh každého z nás i život sám.

Dospelosť opúšťa krajinu nostalgie. V mene spájania fragmentov a zážitkov vlastného života do zmysluplného príbehu.

V ňom sú splynutia s prekračujúcimi rozmermi života, bez straty vlastnej identity, okamihmi večnosti.

Zastavením merateľného času. Vianocami života.

Potvrdzujú jednotlivca, spoločenstvo ľudí i samotný život.

Sú odkryvaním strateného času. Času plynúceho v nás a cez nás.

Času čakajúceho na naplnenie.

Románu života, ktorý nám bol darovaný.

Marcel Proust sa stal uznávaným literátom vďaka naplneniu umeleckého štýlu i obsahu. Vďaka odkrytiu zabudnutých rovín života. Je výzvou pre každého, kto chce román svojho vlastného

života naplniť zmyslom i obsahom.

Výzvou k odkrytiu zabudnutého času v našom vnútri.

Času, ktorý potvrdzuje vedomie domova a lásky nie nostalgickým spomínaním,

ale reálnym prežívaním a konaním.

NOVINKY Z RADNICE

– mesačník mesta Trnava

Vydavateľ: Mesto Trnava

IČO: 00313114

Evidenčné číslo: EV 2899/09

Náklad 5 000 ks

Šéfredaktor: Ing. Pavol Tomašovič

Redaktorka: Elena Ursinyová

Redakcia: Radnica, Hlavná 1, 917 71 Trnava

Číslo telefónu: 033/32 36 344

E-mail: pavol.tomasovic@trnava.sk

elena.ursinyova@trnava.sk

Grafická úprava: Andrej Grossmann

Tlač: ŠOPA PRINT

Boleráz, časť Klčovany 289

.....

Novinky z radnice nájdete aj na

nzr.trnava.sk

(red)

Výsledky Komunálnych volieb 2014 v Trnave

Ustanovujúce zasadnutie nového mestského zastupiteľstva sa uskutoční 12. decembra v konferenčnej sále trnavskej radnice

V komunálnych voľbách, ktoré sa uskutočnili 15. novembra 2014, si Trnavčania volili primátora a 31 poslancov mestského zastupiteľstva pre funkčné obdobie 2015 – 2018. K volebným urnám si našlo cestu 33,29 percenta trnavských voličov. Primátorom Trnavy sa s počtom

8 739 hlasov stal nezávislý kandidát Peter Bročka. Ako druhý sa s počtom hlasov 4 458 umiestnil Ján Žitňanský s podporou strán KDH, SDKÚ-DS, NOVA, OľaNO, SAS, Strana zelených, Most-Híd, tretí je so 4 412 hlasmi nominant strany Smer – SD Bystrík Stanko.

Nové mestské zastupiteľstvo bude mať pätnásť nezávislých poslancov, trinásť poslancov koalície KDH, OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti, SDKÚ-DS, NOVA, SaS, SZ a troch poslancov strany SMER.

Mená a fotografie nových poslancov mestského zastupiteľstva prinesieme v prvom (februárovom) vydaní NZR v roku 2015.

Text a foto: Patrik Pokorný

Vôňa ihličia a rozhovory s priateľmi pri pohári horúcej medoviny: Začali sa Vianočné trhy.....

Vyzdobené drevené stánky, desiatky predajcov, vysvietený vianočný strom, originálne pochúťky a výrobky, ako aj bohatý kultúrny program. Slávnostné otvorenie Vianočných trhov 2014 spolu s rozžiarením takmer 16-metrového smreka zo Špačíniec sa uskutočnilo v piatok 28. novembra na Trojičnom námestí.

Už po štvrtý raz organizuje Vianočné trhy agentúra MediaFlash v spolupráci s portálom trnava-live.sk a Mestom Trnavou. Rozmiestnenie predajných stánkov sa v tomto roku nebude výraznejšie odlišovať od vlaňajška. V rohu Trojičného námestia pri budove pošty bude rovnako ako pred rokom umiestnené hlavné pódium, v strede námestia už zaujal svoje miesto vianočný strom. V tomto roku bude ponúkať svoje služby v lokalite námestia, v priestore pred divadlom a na časti pešej zóny 95 predajcov. „Záujem o účasť na Vianočných trhoch v Trnave zo strany predajcov je vysoký. Hlásia sa nám podnikatelia, remeselní výrobcovia, ľudoví majstri aj producenti domácich potravinárskych produktov prakticky z celého Slovenska,“ povedal organizátor Ivan Novotný.

„Trhy si vytvorili v ostatných rokoch skutočne veľmi pozitívnu povest, teší nás aj záujem návštevníkov, ktorí do Trnavy prichádzajú v čoraz väčšom počte, často aj zo širokého okolia,“ hodnotí.

Tak ako v predošlých ročníkoch, aj tohtoročné Vianočné trhy po-

núknu návštevníkom každý deň kultúrny program. V pracovných dňoch vždy od 16. hodiny sa na pódium vystrieda viac ako 800 detí z trnavských materských a základných škôl, každý večer sa uskutoční spravidla o 19. hodine koncert alebo iný kultúrny program. Počas piatkov a sobôt

budú vždy až dve hudobné vystúpenia. Organizátori predpokladajú, že ich celkový počet prevýši štyri desiatky.

Na hlavnom pódiu sa predstavia kapely a hudobníci, ktorí ponúknu široké spektrum hudobných žánrov od folklóru cez pop, rock, country, blues, chýbať nebudú ani tradičné zvyky či zborový spev. Súčasťou programu bude pred rokom úspešne zavedená tradícia zapalovania adventných sviec vždy v sobotu o 17. hodine. Na minuloročný úspech opäť nadviažu nedeľné divadelné

predstavenia pre deti. Tradíciu si už zakladá aj predaj čerstvých domácich zabíjačkových špecialít každú sobotu, počas poslednej soboty 20. decembra sa bude na námestí opekať býk.

Atraktívne oživenie trhov ponúkne exhibičné vystúpenie otužilcov z občianskeho združenia Trnavskí bílí medvedí, ktorí si prídu zaplávať v nedeľu 21. decembra priamo na námestie.

Novinkou tohtoročných trhov bude zvýšený dôraz na ekológiu. „Všetok odpad, ktorý na Vianočných trhoch vznikne, budeme

spracovávať vo vlastnej réžii a separovať. Odpad bude dvakrát denne odvážať súkromná firma, ktorá ho roztriedi a spracuje,” informoval Novotný.

Vianočné trhy 2014 potrvajú od 23. decembra. Stánky s občerstvením však zostanú v priestore námestia aj v období medzi sviatkami. Vyvrcholením podujatia bude Silvestrovská party s kapelou Crabslide z TV šou X-Factor a privítanie Nového roka na námestí s kultúrnym programom, koncertom a diskotékou. ■

(eu) foto: Matúš Koprda

Stretnutie s Mikulášom na radnici bude tento rok dobrodružné.....

Prípravy na návštevu Mikuláša v Trnave, ktorá sa má uskutočniť 5. decembra v západnom krídle radnice, nečakane skomplikoval neprijemný incident. Diabolskí kukláči prepadli a uväznili členov anjelského organizačného štábu v radničnom žalári. Jedínú nádej na svoje oslobodenie z moci pekelnéj teraz vkladajú anjelici do rúk trnavských detí.

Podľa informácií od nášho dvojitého agenta, ktorý sa v uplynulých mesiacoch infiltroval do Pekelne tajnej informačnej služby, dôvodom na tento čin je hanebná žiarlivosť čertov na veľký úspech a popularitu, ktorej sa tešili anjeli medzi deťmi počas minuloročnej návštevy Mikuláša. Čerti si uvedomujú, že hrubo podcenili význam tejto udalosti, keď sa najpopulárnejšie osobnosti pekelné rozhodli odmietnuť účasť v Trnave kvôli konkurzu na hlavnú úlohu v opere Antonína Dvořáka Čert a Káča a na stretnutie s trnavskými deťmi poslali takmer neznámych čertíkov – začiatočníkov. Tento rok však prišli do Trnavy elitní pekelníci, ktorí už na radnici uskladňujú mimoriadne zásoby uhlia, cibule a zemiakov pre neposlušné deti. Ako uviedol náš tajný dvojitý agent, pekelná delegácia, ktorá má na svedomí aj uväznenie anjelov, je riadená a financovaná

kanceláriou samotného Lucifera. Na trnavské deti teda čaká neľahká úloha. Oslobodenie anjelov im skomplikuje skutočnosť, že čerti uschovali kľúče od žalára na pekelné neznáme miesto. Deti budú musieť čertovsky rozmýšľať, aby ich prekabátili a uhádli, kde kľúče ležia.

Ani tento incident však neprerušil prípravy na návštevu Mikuláša v Trnave. Zajatí sa vyhlí anjelici, ktorí práve v špeciálnych mikulášskych sadoch na južnej pologuli ukončujú zber mandarínok (bez kôstok) pre dobré deti. V anjelskej radničnej kuchyni už vonia čokoláda, a varešiek sa namiesto anjelov ujali veveričky s kuchárskymi čiapkami, ktoré do nej usilovne lúskajú burske a lieskové oriešky. Zarezervované je už aj miesto na zaparkovanie mikulášskych saní v zóne A.

Srdečne pozývame na veselé stretnutie s Mikulášom všetky trnavské deti, ktoré sa neboja čertov a trú-

fajú si oslobodiť anjelíkov z väzenia. Sladká odmena za dobrý skutok ich iste neminie. V dopoludňajších hodinách už ohlásili svoju účasť škôlkari a žiačikovia základných škôl.

Z kapacitných dôvodov sú stretnutia s Mikulášom rozvrhnuté na šesť vstupov každých dvadsať minút od 15.20 až do 17. hodiny. Rodičia smelých bojovníkov za slobodu anjelov, ktorí chcú prísť popoludní po 15. hodine, sa môžu ohlásiť na telefónnom čísle 0915 991 561.

O 18. hodine Mikuláš rozsvieti vianočný stromček z balkóna radnice a o 18.30 sa začne program pre deti na Trojičnom námestí. ■

(eu) foto: Matúš Koprda

Stredoveké vianočné trhy na Námestí sv. Mikuláša.....

Rok uplynul rýchlo ako voda v Trnávke. Opäť je tu advent a s ním tá chvíľa, keď sa čas zastaví, zaradí spätný chod a na tri dni nás vráti o niekoľko storočí nazad do stredovekej Trnavy. Nízke ranné slnko sa rovnako ako v zime roku 2014 nevládze predať cez sivé mračná, aby videlo, čo sa deje pred farským kostolom. Už počuť hrkotanie kolies, dupot kónských kopýt na zemi stvrdnutej mrazom, pokriky pohoničov, hádku trhovkýň a cengot zvončekov... Je piatok 19. decembra, a v hodine dvanástej sa na Námestí sv. Mikuláša začínajú tretie Stredoveké vianočné trhy.

Nik nemôže prejsť okolo bez zastavenia. Práce na poli a vo viničiach sa skončili, je čas na radosť a vzrušené očakávanie prísľubu nového života. Blížia sa najkrajšie sviatky roka, v gazdovstve a na stole nesmie nič chýbať. Mrazivým vzduchom sa nesú vône dymu, údeného mäsa, klobások, pšeničných placiek a iných dobrôt stredovekej kuchyne. Remeselníci sa prekrikujú v snahe prilákať kupujúcich a priamo na mieste predvádzajú svoju zručnosť. Kupujúci sa zvedavo prizierajú, zjednávajú lepšiu cenu, koštujú, zapíjajú dobrý obchod, radostne sa zdravia so známymi. Kým sa deti zabávajú na drevenom kolotoči, dospelí rozoberajú situáciu v meste. Jedni kritizujú, druhí zas chvália radných pánov a richtára za hospodárenie v meste, prestavbu farského kostola či zabratie majetkov trnavského špitála sv. Kríža... Ako to už pri takýchto príležitostiach býva, strhnú sa aj hádky, v kto-

rých sa tí najprchkejší začnú pechoriť do bitky. Návštevníci trhov sa však nemusia obávať, že sa aj im nevdojak ujde po kožuchu. Situáciu budú mať pevne vo svojich rukách zdatní členovia Trnavského šermiarskeho cechu a Kompánie trnavských žoldnierov. Aj tie najbúrlivejšie potýčky sa na stredovekých vianočných trhoch skončia zmierom. A je len

na nás, či to bude pri pohári vína z trnavských viníc alebo pri horúcej medovine. Srdečne vás pozývame, nenechajte si ani vy ujsť možnosť nahliadnuť do histórie nášho mesta. Stredovek bude vládnuť na Námestí sv. Mikuláša nielen v piatok 19. decembra, ale aj v sobotu 20. a v nedeľu 21. decembra od 10. do 18. hodiny. ■

(red)

Už vieme, kto mal v Trnave najkrajší balkón.....

Komisia životného prostredia a prírodných hodnôt pri Mestskom zastupiteľstve v Trnave vyhodnotila v novembri 15. ročník súťaže O najkrajšiu kvetinovú výzdobu balkóna a O najkrajšie upravenú predzáhradku a 2. ročník súťaže O najkrajšiu vertikálnu zeleň – zelený múr a zelený plot v roku 2014. Víťazkou súťaže O najkrajšiu kvetinovú výzdobu balkóna sa stala

Petra Polóniová z Hospodárskej ulice, ako druhá sa umiestnila Alžbeta Šimončíčová z Coburgovej ulice a na treťom mieste je Paulína Šimončíčová z Hospodárskej ulice.

V súťaži O najkrajšie upravenú predzáhradku zvíťazila Emília Hrdlicová zo Sladovnickej ulice, druhá je Paulína Šimončíčová z Hospodárskej ulice a ako tretia sa umiestnila Zuzana Hornáčková

z Ulice generála Goliana. Prvé miesto v súťaži O najkrajšiu vertikálnu zeleň – zelený múr a zelený plot v roku 2014 obsadila Mária Machovičová z Robotníckej ulice.

Hlavnými kritériami pri hodnotení boli výber druhu balkónových a záhradných rastlín, zapojenie, hustota a kompaktnosť porastu, bohatosť kvetu, farebnosť a estetický vzhľad výsadby. ■

(red)

Trnavský rínek po prvý raz pod strechou, s prívlastkom vianočný a v benefičnom duchu ..

Oblúbený mestský trh známy ako Trnavský rínek sa prvýkrát neuskutoční pod holým nebom. S prívlastkom Vianočný a s benefičným charakterom sa v sobotu 6. decembra 2014 na jeden deň presťahuje do Synagógy – Centra súčasného umenia na Halenárskej ulici. Genius loci tejto historickej budovy navodí nevšednú sviatočnú atmosféru a poskytne návštevníkom útočisko pred zimou.

Organizátori oslovili tridsaťtri predajcov tradičných home-made produktov ako bižutéria, textilie, pleteniny, dekorácie, platne, zápisníky, čiapky, prírodná kozmetika či hračky, ktoré poslúžia ako skvelé vianočné darčeky. Vo vianočnom menu nebudú chýbať ani domáce džemy, koláče, med a vianočné oblátky.

Nádvorie Synagógy bude patriť milovníkom dobrého jedla. Od 10. do 19. hodiny tam bude otvorená gastronomická zóna s koláčmi, domácimi hamburgermi, boršom a inými dobrotami. Návštevníci budú môcť ochutnať aj výborný vianočný punč, skvelé sirupy a vínko.

„Chceli sme, aby mal Vianočný rínek o niečo komornejší charakter, a aby sa pri nakupovaní ľudia netriasli zimou,“ vysvetľuje jedna z organizátoriek Júlia Č. Oravcová výber miesta decembrového rínku.

Vianočný rínek sa bude niesť v benefičnom duchu. Každý návštevník zaplatením vstupenky vo výške 2 eur (vstupné nemusia platiť deti a dôchodcovia) prispieje na pomoc sociálne slabším, aby aj oni mali krajšie Vianoce.

„Sumo vyzbieranú zo vstupného prerozdelením konkrétnym rodinám prostredníctvom neziskových organizácií, s ktorými spolupracujeme,“ hovorí organizátorka Miroslava Hlinčíková. Novinkou bude aj zbierka vianočných darčiekov. „Radi by sme vyzvali ľudí, aby na Vianočný rínek priniesli maličkosti, ktoré by si aj oni radi našli pod stromčekom. Môžu to byť knihy, bižutéria, pletené rukavice či pekná dekorácia. Aj gastrolístky či vstupenka na koncert či do divadla sú skvelým darčekom. Samozrejme, nemali by to byť staré, použité veci,“ doplnila Júlia Č.

Oravcová. Donesené darčeky nie je potrebné baliť, organizátori ich zabalia do vianočných balíčkov a opäť v spolupráci s neziskovými organizáciami prerozdedia konkrétnym rodinám.

Počas rínku budú v priestoroch synagógy navodzovať vianočnú atmosféru aj hudobné vystúpenia a naživo zaspievané koledy. Pre tých, ktorí radi niečo tvoria, sú pripravené dielničky a rôzne workshopy, kde si môžu rodiny s deťmi vyrobiť veselé vianočné dekorácie a darčeky.

„Dúfame, že Vianočný rínek bude výnimočný nielen priestorom, ale aj náladou, atmosférou a najmä ľuďmi, ktorí nás prídu podporiť. Na všetkých sa už teraz veľmi tešíme a dúfame, že sa aj Vianočný rínek stane tradíciou,“ pozýva všetkých Trnavčanov aj návštevníkov mesta Miroslava Hlinčíková. ■

(red)

Trnava získala ocenenia v súťaži ZlatyErb.sk

Mesto Trnava sa umiestnilo so svojou webovou stránkou www.trnava.sk ako tretie v kategórii najlepšia stránka miest a mestských častí a zároveň získalo špeciálne ocenenie za najlepšiu bezbariérovú stránku samosprávy v prestížnej súťaži ZlatyErb.sk 2014.

V kategórii Najlepšia stránka miest a mestských častí sa na prvom mieste umiestnila Bratislava, druhé miesto obsadil Prešov a na treťom sú spolu s Trnavou mestá Poprad a Martin.

Súťaž ZlatyErb.sk každoročne vyhlasuje Únia miest Slovenska a občianske združenie eSlovensko pod záštitou vysokých ústavných činiteľov Slovenskej

republiky. Súťaž je usporiadaná v spolupráci s informačným portálom pre samosprávy Mesto.sk, Združením informatikov Slovenska ZISS a medzinárodným kongresom ITAPA.

Hlavným cieľom súťaže ZlatyErb.sk je podporiť informatizáciu slovenských samospráv, oceniť výnimočné projekty, podporiť výmenu skúseností a ohodno-

tiť snahu zástupcov samospráv účinne využívať informačno-komunikačné technológie na zvyšovanie kvality a prístupnosti služieb samosprávnych krajov, miest, mestských častí a obcí verejnosti.

Ceny ZlatyErb.sk sú udeľované v troch hlavných kategóriách: Najlepšia stránka obcí, Najlepšia stránka miest a mestských častí

a Najlepšia stránka samosprávneho kraja.

Špeciálne ceny sú udeľované v kategóriách Najlepšia elektronická služba samospráv, Najlepšia bezbariérová stránka samospráv a Špeciálna cena pre osobnosť za dlhoročný prínos v oblasti budovania

eGovernmentu v slovenských samosprávach.

Podľa vyhlasovateľa súťaže kvalita webových sídiel slovenských samospráv z roka na rok narastá. Mnohé samosprávy zjednodušili a sprehľadnili navigáciu svojich web stránok, pribudli mnohé elektronické služby. Postupne

je kladený dôraz aj na občanov so zrakovým postihnutím. Web stránky sú prispôsobené na čítanie prostredníctvom špeciálnych hardvérových a softvérových zariadení, či na hlasový výstup, ktoré ľudia so zdravotným postihnutím pri práci s PC a internetom používajú. ■

(red)

Ďalšie ocenenie pre samosprávu za knihu Trnava – mestská pamiatková rezervácia .....

Mesto Trnava získalo hlavnú cenu v súťaži Slovenská kronika za titul Trnava – mestská pamiatková rezervácia. Ocenenia boli slávnostne udelené v stredu 26. novembra 2014 v priestoroch Slovenského národného múzea v Martine.

Nie je to prvé ocenenie pre túto knihu, už v roku 2013 si s ňou mesto Trnava vyslúžilo druhé miesto v prestížnej súťaži Najkrajšia kniha a propagačný materiál o Slovensku, ktorú pripravuje Klub fotopublicistov Slovenského syndikátu novinárov v spolupráci so Štátnou vedeckou knižnicou v Banskej Bystrici.

Vydanie pripravilo mesto Trnava v spolupráci s vydavateľstvom Miloš Prekop – And pri príleži-

tosti 25. výročia vyhlásenia Mestskej pamiatkovej rezervácie. Autormi textov sú Daniela Zacharová a Milan Kazimír, autorom grafického dizajnu renomovaný výtvarník Miloš Prekop, fotografie sú vybrané z tvorby viacerých uznávaných trnavských fotografů.

Cieľom súťaže Slovenská kronika, ktorú vyhlasuje Národné osvetové centrum z poverenia Ministerstva kultúry SR v spolupráci so Slovenským národným archívom,

Etnografickým múzeom v Martine a Združením miest a obcí Slovenska, je podnietiť záujem o dôslednejšie uchovávanie a ochranu kultúrno-spoločenského dedičstva formou tvorby kroník, monografií obcí a miest a ich využívania ako prostriedku na hlbšie spoznávanie slovenskej miestnej a regionálnej histórie a kultúry, spoločenských a kultúrnych tradícií našich obcí, miest a regiónov. ■

(eu)

Pamiatky Trnavy a kraja odhalia svoje tajomstvá.....

Dvadsiaty prvý ročník odborného pamiatkového seminára Pamiatky Trnavy a Trnavského kraja sa uskutoční 4. decembra od 13.30 h na trnavskej radnici. Organizátormi podujatia sú Krajský pamiatkový úrad Trnava a Mesto Trnava.

Prísľubom mimoriadne zaujímavých informácií nielen pre odborníkov, ale aj pre Trnavčanov, ktorí sa zaujímajú o históriu svojho mesta, sú príspevky PhDr. Márie Smolákovovej, CSc., z Filozofickej fakulty Univerzity Komenského o maliarskej výzdobe empírového letohrádku v Trnave známeho ako Spiegelsaal a samostatnej výskumníčky v oblasti architektonicko-historického výskumu Ing. arch. Jaroslavy Žuffovej, CSc., o Trnave ako o stredovekom tehlovom meste, jedinom na území

dnešného Slovenska. O nových archeologických objavoch v Kostolci pri Ducovom budú hovoriť Mgr. Peter Grznár a Mgr. Matúš Sládko z Krajského pamiatkového úradu v Trnave. Aristokratická rezidencia Zayovcov v Bučanoch je témou Mgr. Tomáša Januru, PhD., z Historického ústavu Slovenskej akadémie vied. Informácie o priebehu obnovy „nýárovskej“ kúrie v Bučanoch prinesú Ing. arch. Pavel Ďurko z ateliéru DV a Mgr. Marek Zelina z Krajského pamiatkového úradu v Trnave. Vý-

sledkom reštaurátorského výskumu a obnovy výtvarnej výzdoby v tej istej kúrii bude venovaný príspevok reštaurátora Mgr. art. Petra Koreňa, a napokon bude hovoriť archeológ Mgr. Jozef Urminský z Vlastivedného múzea v Hlohovci o počiatkoch osídlenia jej okolí.

Na záver odznie príspevok PhDr. Daniela Hupka z Múzea Červený Kameň v Častej o Smoleníckom kaštieli, v ktorom bude reč o tomto šľachtickom sídle s anglickým parkom ako o kulise rodinného života. ■

Mgr. Klaudia Polešenská, odbor organizačný a vnútornej správy MsÚ

V Trnave si dávky v hmotnej núdzi ľudia zaslúžia

Na štyridsiatich šiestich úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny začali v letných mesiacoch 2014 vznikať aktivačné centrá, ktorých úlohou je okrem iného podpora udržiavania pracovných návykov uchádzačov o zamestnanie a poberateľov dávok v hmotnej núdzi. Ponuku na zabezpečenie aktivačných prác v rozsahu 32 hodín, ktoré majú uchádzači o zamestnanie odpracovať, aby im vznikol nárok na základnú dávku v hmotnej núdzi, prijalo aj Mesto Trnava. Pre mestskú samosprávu bolo samozrejmou, že túto možnosť svojim občanom poskytne.

Nejde o prvú aktivitu tohto druhu. Od roku 2004 zabezpečuje mestská samospráva pre uchádzačov o zamestnanie aktivačné práce formou menších obecných služieb na základe § 52 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a od roku 2013 aj aktivačné práce formou menších obecných služieb pre obec na základe § 12 ods. 3 písm. b) bod 4., resp. 5. zákona č. 417/2013. Za vykonávanie týchto aktivačných prác získavajú občania v hmotnej núdzi k základnej dávke v hmotnej núdzi navyše aktivačný príspevok.

Mesto týmto spôsobom vychádza v ústrety svojim obyvateľom, ktorí zároveň vykonávajú kus záslužnej práce pre mesto, najmä v oblasti udržiavania čistého životného prostredia, údržby chodníkov, čistoty sídlisk, športových areálov

a v neposlednom rade pomáhajú aj pri potrebných manuálnych prácach v materských a základných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta.

V súčasnosti vykonáva aktivačné práce v Trnave 178 občanov v hmotnej núdzi každý pracovný deň v týždni. Priebežne upratujú od nečistôt celé centrum mesta, ale môžeme ich vidieť udržiavať poriadok aj v Kamennom mlyne, na uliciach Modranky, na futbalovom štadióne, v Kalokagatii – Centre voľného času či na Lokomotíve. Organizujú sa aj brigády na udržiavanie čistoty v priestoroch, kde sa zdržiavajú trnavskí bezdomovci.

Koordináciu a organizáciu aktivačných prác má vo svojej pôsobnosti koordinátorka menších obecných služieb Antónia Havrilová. O tom, že sa jej to

darí, svedčia aj pochvaly pre ňu a jej tím aktivačných pracovníkov od občanov a prevádzkovateľov športovísk, napríklad za vyčistenie sídliska Linčianska, areálu Slávie, za upratanie futbalového štadióna Spartaka či prichystanie výkladov v centre mesta na prezentáciu materských škôl. Uchádzači o zamestnanie a poberatelia dávky v hmotnej núdzi, ktorí sa chcú zapojiť do menších obecných služieb formou aktivačných prác na základe § 52 zákona č. 5/2004 Z. z., spĺňajú podmienku dlhodobej evidencie na úrade práce (najmenej 12 mesiacov) a poberajú dávku v hmotnej núdzi, môžu sa u svojej sprostredkovateľky informovať aj v budúcom roku o možnosti vykonávať tieto práce pre mesto a prilepiť si tak k dávke v hmotnej núdzi o aktivačný príspevok. ■

(maju)

Zomrel dlhoročný trnavský pedagóg Pavel Križo

Kultúrna verejnosť sa rozlúčila s dlhoročným pedagógom, dlhoročným Trnavčanom Pavlom Križom, ktorý zomrel vo veku úctyhodných 100 rokov.

Pavel Križo (* 26. september 1914 v Starej Haliči pri Lučenci †28. október 2014 v Trnave) absolvoval základnú školu v rodisku, meštianku a Učiteľský ústav v neďalekom Lučenci. Neskôr študoval aj na Filozofickej fakulte UK v Bratislave a štúdium absolvoval obhajobou doktorandskej a kandidátskej práce. V Trnave prežil významnú časť svojho života a v posledných rokoch žil v domove Strediska evanjelickej

diakonie na Kalinčiakovej ulici. Prvým pracovným pôsobiskom Pavla Križa bola základná škola v Tuhári, kde pôsobil do roku 1941. Potom musel nastúpiť na základnú vojenskú službu spojenú s účasťou v 2. svetovej vojne, počas ktorej sa dostal do zajatia. Po skončení vojny nastúpil na pedagogickú prax na viacerých pôsobiskách a aktívny bol až do roku 1985, keď odišiel do dôchodku. Pôsobil v Diví-

ne, Hlohovci, Topoľčiankach, Bošanoch a napokon zakotvil v Trnave aj so svojou manželkou, tiež učiteľkou Štefániou Križovou (rodenou Turčányovou). V Trnave začal pracovať už v roku 1962. Hneď od začiatku pôsobil na Pedagogickej fakulte UK v Trnave, najskôr ako odborný asistent. Celý čas pracoval na Katedre ruského jazyka a literatúry, špecializoval sa na metodiku vyučovania ruského

jazyka na základných školách. Z Pedagogickej fakulty odchádzal do dôchodku ako 65-ročný, ale pokračoval ešte asi dva roky v pedagogickej praxi na stavebnom učilišti na Prednádraží a na Strednej ekonomickej škole. Okrem učiteľskej práce bola významná činnosť Pavla Križa na poli osvetu a umeleckých

aktivít. Viac ako 25 rokov (v období 1962 – 86) bol členom Speváckeho zboru slovenských učiteľov. „Umelecky pôsobil na poste interpretačne veľmi náročného prvého tenoru. Zároveň neopakovateľne zúročoval svoju dlhoročnú pedagogickú prax z odboru filológie na poste konferenciera, kde hlboko humánne

a šarmom sebe vlastným približoval obecenstvu hodnoty skryté v skladbách v interpretácii speváckeho zboru,“ napísal v združení k septembrovej storočnici Pavla Križa predseda speváckeho zboru slovenských učiteľov Milan Pazúrik. V roku 2012 bola Pavlovi Križovi udelená Cena Trnavského samosprávneho kraja. ■

Iveta Pospíšilová, foto: autorka

Dom bez mačky je ako akvárium bez rýb .....

(Jean-Luis Hue, francúzsky novinár a spisovateľ)

V občianskom združení Felis Tirnavia (felis – latinský názov mačky) sa šiesty rok stretávajú chovatelia a milovníci mačiek nielen z Trnavy, ale aj vzdialenejších miest. S jednou zo zakladateľiek združenia Martou Vozárovou sme sa stretli na sídlisku Na hlinách. Tu žije s dvoma synmi, manželom a tromi krásnymi mačkami. V profesionálnom živote pôsobí na Gymnáziu Angely Merici ako zástupkyňa riaditeľa a profesorka biológie a filozofie. Práve tam sa počas Trnavského jarmoku konala 4. prezentačná výstava mačiek. Aj o tom sme sa ako „mačkárky“ pohovárali.

■ Väčšina detí má pozitívny vzťah k zvieratám, začalo sa aj vaše nadšenie práve pre mačky v útlom veku?

Keďže sme v Trnave bývali v rodinnom dome, neodmysliteľnou súčasťou našej domácnosti boli vždy aj mačky. Takže moja láska k mačkám je vypestovaná už od detstva. Mávali sme priemerne dve, ale občas ich bolo aj šesť – sedem. Bývali sme blízko hlavnej cesty, takže občas nám aj nejakú zrazilo auto. Vtedy som ešte nevedela, že lepšie je mačičku dať kastrovať, aby sa netúlala. Keď sa narodili mačiatka, usilovali sme sa ich umiestniť.

■ Čo ste si odniesli z domu do neskoršieho života s mačkami?

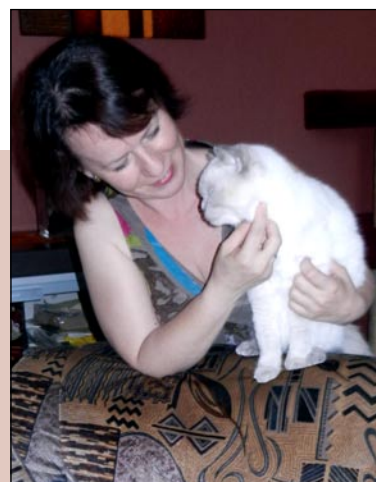
Mačky boli vždy mojimi spoločníčkami aj zábavou. Moje detstvo bolo skutočne nádherné nielen vďaka rodičom a sestrám, ale aj našim zvieratkám. Okrem mačiek sme mali aj psíka. Potom som odišla študovať na vysokú školu do Bratislavy, tam som sa zamilovala do svojho súčasného manžela, presťahovali sme sa do

bytu. Najskôr sme vôbec neuvažovali o zvierati v byte. Deti boli prvoradé. Ale ako dorastali, začal mi v našej domácnosti chýbať nejaký ďalší živý tvor. Keďže pes je náročnejší na starostlivosť, rozhodla som sa pre mačku. Odvtedy sú súčasťou našej domácnosti tu, Na hlinách.

■ Predstavte nám svoju mačaciu rodinku...

Prvá prišla do domácnosti britská mačka Eliška, má desať rokov. Jej celé meno je Alischa von Huňady. Mala šesť vrhov mláďat, ktoré dnes žijú v rôznych kútoch Slovenska i v zahraničí, ale teraz je už sterilizovaná. Je Grandinteršampiónkou. Jej dcéra má francúzske meno Doux Bienaimé de Chardé, voláme ju skrátene Doxi, má šesť rokov a zatiaľ sa o mačiatka iba usilujeme. Šedý kocúr Beni prišiel ako druhý, ale je o pol roka od Elišky starší. Je to domáci kocúr.

■ Keď ste sa pustili do cieleného chovu, ráтали ste s tým, že si tak trochu aj finančne pomôžete?

Nie, išlo mi v prvom rade mať mačiatka a tešiť sa z nich. Keď sme s chovom začali, rýchlo sme prišli na to, že to vôbec nie je zárobková činnosť, skôr stratová. Manžel vravieva, že mám veľmi drahý koníček. Kto sa o mačky nestará poctivo, myslím krmivo, pravidelné očkovanie, odčervovanie, tak nechápe, prečo je cena čistokrvných mačiek taká vysoká.

■ V čom spočívajú najväčšie úskalia pre chovateľa?

V prvom rade treba mať šťastie. Nedá sa automaticky predpokladať, že si kúpim mačku, budem mať veľa mačiatok a chodiť po výstavách. Nie vždy je to tak, príroda si to zariadi po svojom. Napríklad, aj mojej Doxi sa zatiaľ nepodarilo mať mačiatka.

■ Z čoho má chovateľ najväčšiu radosť?

Zo samotnej mačky. Z jej pradenia, pozitívnej energie, bláznovstiev, ktoré stvára. Moje sú už staršie, usadlejšie, ale keď sú mladé, sú veselé, dynamické, stále niečo vymýšľajú. Benefit je v spoločnosti zvierata. Veľmi si vážim, že ich mám. Mačka podľa mňa najlepšie zo zvierat pomáha aj pri výchove detí, hoci k úplne malým deťom mačku neodporúčam. Sama totiž určí hranicu, čo jej ešte je príjemné, a čo už nie: Toto mi nerob, lebo buď odídem, alebo v horších prípadoch aj jemne poškriabem. Aj keď naše mačky sú veľmi pokojné, nehryzú ani neškriabu. Naše deti sa pri mačkách naučili, čo je to starať sa o niečo živé.

■ Vaše združenie Felis Tirnavia združuje nielen chovateľov, ale aj milovníkov mačiek.

Áno, máme pestrú paletu členov od špičkových chovateľov po majiteľov domácich mačiek. Najviac si ceníme práve ich. Chodia na naše stretnutia z čistej lásky k mačkám, bez výstavných ambícií, chcú sa vzdelávať.

■ Fungujete šiesty rok. Aké boli vaše začiatky?

Keď som ešte bola členkou Happy Cat v Bratislave, pribúdali členovia z Trnavy. Vtedajšia predsedníčka ma pobádala, aby som založila chovateľskú organizáciu aj v našom meste. Skontaktovala som sa so Zuzkou Huňadyovou, ktorá je teraz našou poradkyňou v otázkach chovu, s Ľubkou Švecovou. Na začiatku sme dali dohromady jedenásť – dvanásť členov. Potom sme sa rozširovali hlavne prostredníctvom ústneho podania informácií, známych. Teraz je nás okolo päťdesiat, sme trefou najväčšou organizáciou na Slovensku. Takto sa podarilo zaplniť diery v tejto oblasti v trnavskom regióne. V súčasnosti máme aj členov z Bratislavy, Banskej Bystrice.

■ Čo členstvo v organizácii dáva chovateľom?

Hlavne spolupatričnosť, možnosť stretávať sa s ľuďmi s rovnakou „diagnózou“. Naša priebežná činnosť sa sústreďuje najmä na poradenstvo. Usilujeme sa pomáhať,

ak niekde potrebujú pomoc alebo radu. Ak sa zoženú nejaké peniaze, či už z členského alebo od sponzorov, poskytneme z nich depozitom alebo útlukom.

Medzi aktivity občianskeho združenia patrí aj propagácia mačky ako zvierata s mnohými pozitívnymi vlastnosťami a účinkami na človeka. Zorganizovali sme štyri ročníky úspešných propagačných výstav. Tie sú špecifické tým, že sa mačky neposudzujú. O najkrajšom kocúrovi a mačke, aj výzdobe kliecky rozhodujú hlasovaním návštevníci. Okrem prezentácie mačiek sme pripravili napríklad súťaž v kreslení pre deti, predaj patchworkových mačiek či tvorivú dielňu so šitím mačiek z ponožiek, predaj literatúry o mačkách od slovenskej autorky Jany Krajčovičovej či výstavu fotografií Mačky sveta. Dva roky sme mali v organizovaní výstav prestávku, pretože sme hľadali vhodnejší priestor. Hľadáme preto aj možnosti spolupráce s mestom. Gymnázium nie je zlé, ale ide nám o väčší komfort pre návštevníkov.

■ Takmer osemsto návštevníkov svedčí o tom, že Trnave asi takéto podujatie chýba.

Na prvý ročník prišlo až tisíc záujemcov. Možno aj preto, lebo tu sú mačky menej stresované, než na klasických súťažných výstavách. Je možnosť si ich pohladkať, aj sa viac pohovárať s chovateľmi. Vystavovatelia prezentujú mačky, z ktorých viaceré sú držiteľmi najvyšších ocenení. Tohto roku chovatelia britských mačiek Cvengrošovci zo Sládkovičova predstavili až päť jedincov.

■ Pomáhate aj jednému depozitu v blízkosti Trnavy.

Áno, prostredníctvom jednej našej členky im posielame peliešky, suché krmivo. Nechceme depozit menovať, lebo najmä na jar a v lete sú stavy mačiek v uliciach alebo vyhodených na dedinách alarmujúce. Chceme skôr osvetou pôsobiť na ľudí, aby sterilizačné a kastráčne programy našli podporu už aj v slovenskom prostredí.

■ Najmä v mestách vedú medzi sebou večný boj tí, ktorí mačky v uliciach prikrmujú a tí, ktorým prekáža, že im sadajú na kapoty áut alebo chodia na pieskoviská. Ako by sa tento problém podľa vás mal riešiť v Trnave?

Aj tu by sme sa mali pozrieť do krajín, ktoré sú i v tomto smere vyspelejšie. Riešenie je najmä prostredníctvom kastráčnych programov organizovaných organizáciami na ochranu zvierat v spolupráci s niektorými veterinármi v regióne. Určíte je to humannejšie, než mačiatka topiť alebo nechať mačky niekde zavreté v pivniciach domov vyhľadávať. Samozrejme, keď sa kastrácie preženú, mačky chýbajú a množia sa hľadavce, nositelia a prenášači mnohých ochorení. Preto by sa tomu mala venovať špecializovaná organizácia, ktorá by riadila program kastrácií v danom regióne. Ale všetko je to o peniazoch, preto nedávam tomu u nás veľkú šancu na úspech.

■ Stretávate sa s mnohými ľuďmi, v škole aj mimo nej. Viete už s istotou spoznať „mačkára“?

Nie vždy, ale s istotou viem, aký človek by mačku mať nemal. To sú dominantné typy, majetnícke, ktoré vyžadujú poslušnosť, disciplínu. My „mačkári“? Okolie nás vníma často ako uletených, pretože sme ochotní venovať veľa času, energie, peňazí na zachraňovanie mačiek, starostlivosť o ne. Myslím si, že je dobré zachovať si zdravú hranicu, kde má mačička v našom živote miesto.

■ Mačky sú veľmi empatické. Poznajú ranné rituály, večerný program, zvyknú si aj na nočný spánok, ktorý im prirodzene nie je vlastný. Dokonca vedia, kedy prichádza víkend. Je to takto aj u vás?

Áno, sú veľmi vnímavé a poriadne. Manželova jediná podmienka bola, že môžu byť aj tri, len do spálne nie. Hoci niektorí majitelia so svojimi mačkami spávajú,

u nás je spáľňa tabu. Ale vynahradia si to u mojich synov. Hlavne ten mladší má Benjamína ako plyšáka. Aj keď má šestnásť rokov, celú noc prespí s ním v objatí. V noci nebehajú, nemňaučia, akceptujú náš spánok, majú vynikajúcu povahu. Iba keď cez víkend dlhšie spíme, tak jemnučko začnú mňaukať, aby sme na nich nezapudli.

■ **Deti a mačky? Kedy je vhodná táto kombinácia?**

Radila by som šesť rokov a viac. Samozrejme, predali sme mačiatko kocúrika mladým manželom do Pardubíc, dnes už majú dve deti, ktoré s ním vyrastali od mala. Ale to je iná situácia, ako keď príde mačka do domácnosti napríklad k trojročnému dieťaťu. To by ju bralo ako hračku. A to si určite mačka nenechá.

■ **Opačná veková kategória – mačka a starší človek?**

Určite im zviera pomáha. Psík ich núti k pohybu a k sociálnej

(red)

komunikácii. Ale vo vyššom veku, kedy už človek nemá toľko síl na starostlivosť, je mačka vhodnejšia. Orientálne plemená a siamske mačky sú veľmi komunikatívne a naviazané na človeka. Perzské alebo britské mačky sú skôr pokojnejšie. Ale nemožno sa riadiť iba plemenom, je to skôr o pocite. Platí, že človek vycíti, aké mačiatko k nemu patrí. A aj mačka si často vyberie majiteľa. Treba však vidieť, odkiaľ mačiatko pochádza, akí sú chovatelia, nekupovať len na inzerát.

■ **Mačky a alergia na srst'. Vyriešilo tento problém „holé“ plemeno sfynx?**

Najsilnejší alergén je práve v slinách mačiek. Keď sa sfynx umýva a človek ho potom pohladká, môže vzniknúť alergická reakcia. Povieť ale vlastný príbeh: ako mladá som mala polyvalentnú alergiu na všetko, od jari do jesene som kýchala. Trvalo to od puberty až dovtedy, kým som

nemala mačku v byte. Lietajú tu chlpy všade, ale možno práve pozitívnym nastavením som sa vyliečila zo všetkých alergií. Takže im ďakujem, že ma aj vyliečili. Ale neodporúčam to ako všeobecný recept.

■ **Čo je podľa vás vo vzťahu mačka – človek najväčším prínosom?**

Myslím, že je to vzájomne obohacujúce. Viem, že ma doma niekto čaká. Tam, kde je väčšia rodina, je viac zábavy. Keď máme nový vrh, nepotrebuujeme počítač ani televízor. Máme živý, dlhotrvajúcejší seriál. Je to zvláštne, že práve zvieratá nás učia byť ľudskejšími, tolerantnejšími, vnímavými, obetavými. Mačka vôbec nie je falošná, naopak, je veľmi pravdivá... ■

*„Mačka je stelesnením absolútnej poctivosti: ľudia z rôznych dôvodov skrývajú svoje pocity. Mačky nikdy.“
(Ernest Hemingway)*

Návrhy na udelenie ocenenia mesta Trnavy.....

Do konca tohto kalendárneho roka môžu občania opäť podávať svoje návrhy na osobnosti alebo kolektívy, ktoré podľa ich názoru spĺňajú podmienky na udelenie ocenení mesta Trnavy. Podľa všeobecne záväzného nariadenia sú stanovené druhy ocenení a podmienky na ich udelenie takto:

Čestné občianstvo mesta Trnavy osobám, ktoré sa zvlášť významným spôsobom zaslúžili o mesto Trnava a jeho obyvateľov, o priateľstvo medzi národmi a partnerskými mestami, alebo ktoré obohatili ľudské poznanie vynikajúcimi tvorivými výkonmi. Čestné občianstvo mesta Trnava možno v odôvodnených prípadoch udeliť in memoriam.

Cena mesta Trnavy za vynikajúce tvorivé výkony, za významné umelecké úspechy, ktoré prispeli významným spôsobom k ďalšiemu rozvoju mesta, za propagáciu a zviditeľňovanie mesta doma i v zahraničí. Cenu možno udeliť jednotlivcom i kolektívom, v odôvodnených prípadoch aj in memoriam.

Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnavy za významnú činnosť osôb, ktoré sa zaslúžili o rozvoj mesta a mimoriadne výkony v oblasti kultúry, športu, vedy, techniky, podnikania a podobne. Cenu možno udeliť jednotlivcom i kolektívom.

Pamätné tabule, busty alebo pomníky

Mestské zastupiteľstvo môže schváliť zhotovenie a umiestnenie pamätnej tabule, busty alebo pomníka – za mimoriadne výkony obyvateľov Trnavy, ktoré obohatili ľudské poznanie, resp. národnú kultúru a presiahli regionálny význam, – za mimoriadne aktivity obyvateľov Trnavy, ktoré prispeli k upevneniu štátnosti a ekonomickému

rastu nášho štátu,
– za mimoriadne aktivity obyvateľov Trnavy v boji za mier a ľudské práva presahujúce regionálny význam,
– za mimoriadne významnú činnosť osôb alebo inštitúcií, ktoré sa zaslúžili o to, že podstatne vzrástol nadregionálny význam Trnavy.

Návrhy na udelenie ocenení je potrebné doručiť do 31. decembra na adresu: Mgr. Viera Hrdinová, Kancelária primátora – referát protokolu, Hlavná 1, 917 71 Trnava. Predložené návrhy posudzuje komisia pre udeľovanie ocenení a schvaľuje mestské zastupiteľstvo. ■

Martin Jurčo

Na udalosti roka 1989 sa v Trnave spomínalo na dvakrát

Na novembrové udalosti roka 1989 si v Trnave spomínali najmä ich organizátori a časť občanov, ktorí pred 25 rokmi stáli na trnavskom námestí. V štátny sviatok 17. novembra sa pri pamätnej tabuli z roku 2009 na budove Divadla Jána Palárika stretli členovia združenia Trnavské fórum '89. Na druhý deň, 18. novembra sa rovnako pri tabuli, a potom aj pri spomienkovom programe s názvom November 1989 – 25 rokov po... v Zrkadlovej sieni divadla zišli študenti a obyvatelia mesta spolu so zástupcami samosprávy, župy, ale aj trnavských univerzít.

Ako odznelo na stretnutí členov Trnavského fóra '89, patrili k tým, ktorí pred štvrtstoročím iniciovali občiansky pohyb a najagilnejšie zastupovali požiadavky občanov. „Vystúpil som vtedy v mene trnavských zdravotníkov a formuloval požiadavku, čo by bolo potrebné robiť z pohľadu zdravotníctva, že by mesto malo mať radu zdravia a že občanov treba vtiahnúť do starostlivosti o zdravie. Formulovali sa ciele, z ktorých k prvým patrili navrátenie Súsošia sv. Trojice na námestie, obnovenie Trnavskej univerzity či, napríklad, zaistenie priestorov pre Galériu Jána Koniarka,“ povedal na stretnutí pred divadlom jeden zo signatárov tohto združenia Bohumil Chmelík, ktorý je aj autorom textu na pamätnej tabuli. V časoch novembra 1989 bola v Trnave len jediná univerzita, a to jedna z fakúlt Slovenskej vysokej školy technickej. V Zrkadlovej sieni na stretnutí November 1989 – 25 rokov po... sa pripomenulo, že ďalšie dve vysoké školy sa sformovali v 90. rokoch ako výdobytok novembrových udalostí. Hostitelia v divadle Pavol Tomašovič a Peter Horváth poňali program ako rozprávanie od minulého cez súčasné k budúcemu. Od spomínania známych osobností Novembra 1989 ako bol herec vtedajšieho Divadla pre deti a mládež a iniciátor demonštrácií Vladimír Oktavec, cez piesne

Mariána Geišberga sa najmä uvažovalo o tom, aká bola vtedy východisková pozícia nášho mesta. Účastníci hľadali aj odpoveď na otázku, čo sa za 25 rokov podarilo naplniť z možností, ktoré priniesla nová spoločenská situácia. Hostitelia si pozvali aj dvoch politológov – zástupcov dvoch generácií. Dobu minulú i ponovembrovú poznal politológ Michal Horský: „Posolstvo Novembra je dnes darom pre víťazov a porazených. Všetci, ktorí sme v tom čase žili a vnímali spoločenskú realitu, sa stotožňujeme s tým, že je to azda najvýznamnejší okamih v dejinách našej krajiny v našich osobných životoch. Iné je to s mladou generáciou, ktorá to berie ako akademický problém histórie, ktorú nepozná. Navyše, rodina a blízki túto generáciu nezoznamujú o udalostiach pred a po Novembri, radšej o nich nehovoria a zabúdajú na ne.“ Na stretnutí sa diskutovalo aj o tom, prečo časť verejnosti dnes nepovažuje za dôležité pripomínať si novembrové udalosti roka 1989. „Dnes už sa to ťažko zmení, zvlášť, keď sa čoraz častejšie objavujú správy, ktoré spochybňujú November a spájajú sa aj s takými myšlienkami, že nám ho niekto dal preto, aby nás mohol okradnúť. Ľudia radi veria tomu, že za to, že sa im dnes nedarí podľa ich predstáv, môže niekto iný. A to je začarovaný kruh, z ktorého

Ľudia a udalosti .....

- **1. 12. 1934** – Zastupiteľský zbor mesta Trnava sa uzniesol o začatí regulácie potoku Trnávky (80. výročie).
- **3. 12. 2004** – V Trnave umrel zubný lekár, publicista a karikaturista IVAN KOŠICKÝ (10. výročie).
- **5. 12. 1919** – V Suchej nad Parnou sa narodil básnik, prekladateľ a redaktor VÍŤAZO-SLAV HEČKO, absolvent gymnázia v Trnave (95. výročie).
- **6. 12. 1644** – Mestská rada v Trnave kvôli epidémii moru a vojnovým časom zrušila tradičný Mikulášsky jarmok (370. výročie).
- **6. 12. 1909** – V Dvorníkoch sa narodil dôstojník, telovýchovný funkcionár, tréner, ľahkoatletický rozhodca a účastník protifašistického odboja MIKULÁŠ ČORDÁŠ, ktorý študoval a pôsobil v Trnave, kde aj umrel. Roku 2000 mu mesto Trnava udelilo Čestné občianstvo in memoriam (105. výročie).
- **10. 12. 1919** – V Mařaticiach na Morave sa narodil sochár, medailér a výtvarný pedagóg LADISLAV SNOPEK, ktorý pôsobil v Trnave, kde vytvoril viacero monumentálnych pomníkov – Pomník SNP, Pamätník osloboditeľov a Súsošie poľnohospodárov (95. výročie).
- **10. 12. 1934** – V Bratislave umrel dramatik, spisovateľ a publicista FERKO URBÁNEK, ktorý v rokoch 1904 – 23 pôsobil v Trnave ako tajomník Spolku sv. Vojtecha, majiteľ tlačiarne, člen prvého Národného výboru a prvý predseda Miestneho odboru Matice slovenskej (80. výročie).
- **14. 12. 1869** – V Trnave sa uskutočnilo prvé zasadnutie dočasného výboru Spolku sv. Vojtecha (145. výročie).
- **14. 12. 1979** – V Bratislave

sa nedostaneme, iba ak budeme musieť opäť niekedy bojovať za svoju slobodu," povedal zástupca mladej generácie politológov Jozef Lenč z Univerzity Cyrila a Metoda. V diskusii sa hovorilo aj o tom, ako sa dnes najčastejšie pozerá na November 1989. „Staršia generácia mladým málokedy pripomína zlé veci z minulosti, pretože sa za ne hanbí. Hanbí sa za to, ako sa správala, a často hovorí, že vtedy bolo lepšie ako teraz. Mladí ľudia preto nevnímajú November tak, že to bola doba, ktorá im niečo dala, ale skôr, že niečo ich rodičom vzala. A keď sa k tomu pridá fakt, že sa začína častejšie hovoriť o Novembri ako o prevrate tých, ktorí ľudí zneužili na to, aby sa obohatili, napríklad cez privatizáciu alebo cez majetkové prepojenia, ten boj za slobodu a demokraciu si nevážia, rešpektívne sa naň pozerajú ako na prevrat, ktorý nám zobral byty, urobil z ľudí bezdomovcov

Peter Horváth

Významná kapitola dejín Trnavy – udalosti po Novembri '89 4. časť

Ako hodnotia udalosti Novembra '89 ...po dvadsiatich piatich rokoch

Náš seriál k udalostiam Novembra '89 z aspektu situácie v Trnave sa žiada uzavrieť osobitnou kapitolkou. Totiž – autentickí aktéri týchto udalostí, ktorí išli do určitého rizika a v zmysle svojich možností a obzoru poznania prijali úlohu „lídrov“, sa neraz aj v súčasnosti zamýšľajú nad onými udalosťami. Určite si poskladali svoje spomienky a majú ich s úctou uložené vo svojich rodinných archívoch. Napokon, aj náš seriál vznikol na podklade týchto faktov. No na základe reálnych udalostí vo vývoji našej spoločnosti – i oni korigujú naše predstavy, aby nám pripomenuli, že spoločnosť hľadá cestu vykúpenia z ko-

a nezamestnaných," povedal Jozef Lenč a pripomenul, že neraz sa hovorí aj o tom, že komunistický režim by sa zrúcal aj sám, bez aktivít protagonistov Novembra. „Svojím spôsobom áno, dnes ľudia nevnímajú November ako čas, keď o niečo museli bojovať. Napríklad Nemci toto obdobie vnímajú cez búranie berlínskeho múru, pretože za tým boli traumy rodín, ktoré sa prevratom vyriešili. Opätovné spojenie Nemecka je u nich spojené s príchodom slobody. My si to skôr spájame s takými úvahami, že: no, už sme boli poslední, už to aj tak muselo padnúť, a keď nám to už dali, budeme s tým nejako žiť," povedal Lenč. Jeho starší kolega politológ Michal Horský doplnil: „Mladí, ak sa pozastavujú nad čímisi, tak hádam nad tým, že prečo ich rodičia o tom málo hovoria. Ťažko si uvedomujú, že je to aj preto, lebo naše životy pred Novembrom 1989 vo verejnej sfére dvakrát za pochvalu nestáli..." ■

lektívneho „marazmu“, ktorého sa svojim nezaujmom zúčastňujeme. A preto zopár myšlienok o ich pohľade na tému: „25 RO-KOV PO..."

Keby...

...som bol rybár a pošťastilo by sa mi chytiť zlatú ryбку, ktorá by mi slúbila, ak ju pustím späť do rybníka, splniť tri želania, mal by som len jedno: Želal by som si, aby každý rok, povedzme 17. novembra, sme sa prebudili a museli prežiť deň v podmienkach „reálneho socializmu“. Ráno pri odchode z domu si nasadiť masku pokrytca, ktorý sa bude kontrolovať, čo a pred kým povie, aby neprišiel o pozíciu v zamestnaní ako nepriateľ zria-

Ľudia a udalosti .....

umrel architekt, pedagóg a odborný publicista EMIL BELLUŠ, projektant vežového vodojemu a budovy automatického veľkomlyna v Trnave, kolonádového mostu v Piešťanoch, železobetónového mostu v Seredi a mnohých ďalších stavieb na celom Slovensku (35. výročie).

■ **15. 12. 1919** – V Smolenickej Novej Vsi sa narodil spisovateľ, novinár, básnik a redaktor JOZEF ZVONÁR-TIENĽ, absolvent trnavského gymnázia, ktorý pôsobil ako redaktor slovenského vysielania BBC v Londýne, kde aj umrel (95. výročie).

■ **17. 12. 1969** – V Trnavskej štvrti Vozovka sa začala výstavba školského areálu Strednej zdravotníckej školy (45. výročie).

■ **18. 12. 1779** – V Rohonci v Maďarsku umrel spisovateľ, básnik a prekladateľ FRANTIŠEK FALUDI, profesor Trnavskej univerzity, dekan jej filozofickej fakulty a riaditeľ univerzitnej tlačiarne (235. výročie).

■ **20. 12. 1619** – V Trnave umrel právnik a kráľovský finančný prokurátor JÁN KITONIČ, autor odborných prác, z ktorých v jednej bola uverejnená prvá medirytina v Uhorsku (395. výročie).

■ **20. 12. 1949** – Začala sa demontáž Trojičky z trnavského námestia (65. výročie).

■ **21. 12. 1849** – Magistrát mesta Trnava odovzdal trnavskému mešťanovi a slovenskému národovcovi MARTINOVI TAMAŠKOVIČOVI zlatú medailu, ktorou ho vyznamenal cisár (165. výročie).

■ **22. 12. 1914** – V Nižnom Slavkove sa narodil speleológ a publicista LEONARD BLAHA, ktorý pôsobil v Trnave ako profesor gymnázia (100. výročie).

■ **24. 12. 1394** – Trnavčania

denia, nenakupovať, ale „zháňať“ podpultový tovar, hľadať možnosť pokrstiť dieťa v odľahlej dedine, kde rodičov nikto nepozná, aby neboli postihnutí prívlastkom „nevysporiadaných s náboženskou otázkou“, nedostať sa k bytu bez „socialistickej známosti“ na správnom mieste, z Devína sa pozeráť ponad rieku a ostatné dróty tam, kam sa drvivá väčšina nikdy nedostane, a ak niekto náhodou áno a rozhodne sa tam realizovať, doma mu štát zhabe celý majetok a postihne najbližšiu rodinu, v prihláške na vysokú školu vyplňať, či sú rodičia v Komunistickej strane Československa a dostať za to prednosť pri prijatí, v zamestnaní absolvovať každoročne „komplexné hodnotenie pracovníka“, kde komisia zložená z nomenklatúrnych kádrov pátra, aký mám postoj k socialistickému zriadeniu a k bratskej pomoci sovietskych vojsk, s ktorými „na večné veky a nikdy inak“, pod nátlakom sa zúčastňovať volieb, v ktorých nie je možnosť voľby medzi kandidátmi..., skrátka, prežiť zas aspoň jeden deň nedôstojným životom. Tá nostalgia by (skoro) všetkých rýchlo prešla, a nevydržali by ani do večera, a už na obed bežali štrngañ klúčmi.

Áno, aj demokracia dáva možnosť grázlom a zlu, ale dáva aj možnosť veci zmeniť.

Vladimír OKTAVEC – protagonistu udalostí Novembra '89v Trnave

Rozmýšľajme spolu...

Novembrové udalosti roku 1989 v ČSSR boli súčasťou vyvrcholenia vývoja v tzv. socialistických krajinách. Tento vývoj bol charakteristický silným ovplyvňovaním života jednotlivých ľudí neprirodzenými, ideologicky motivovanými usmerneniami, ktoré spochybňovali individuálnu integritu čoraz väčšieho spektra obyvateľov. Toto, v kombinácii s pokusom o politickú reformu (perestrojka), vo

vedení hegemonu (ZSSR) a na pozadí ekonomických limitov socialistického plánovacieho hospodárstva vytváralo novú, v histórii niekoľkokrát mocensky a vojensky potlačenú atmosféru túžby po lepšom spravovaní spoločnosti (Maďarsko 1956, ČSSR 1968). Ľudia sa prestávali báť pomenovávať veci pravými menami, diskutovali o problémoch, ich alternatívnom riešení. Vedenie spoločnosti nebolo pripravené tento mohutný posun v myslení a konaní ľudí ovplyvniť, tobôž usmerniť. V spoločnosti neexistoval ventil na zníženie napätia spoločnosti. V demokratickej spoločnosti sú takým ventilom napríklad pravidelné voľby. Ľudia cítili, že vedenie štátu treba zveriť iným silám ako tým, čo mali garantované v Ústave, že sú vedúcou silou v spoločnosti. Preto sa stala zásadnou požiadavkou revolúcie zmena článku 4 v Ústave a slobodné voľby.

Slobodné voľby sa stali do polroka po Novembri 1989 realitou a vytvorili novú dimenziu spoločnosti. S jestvujúcimi (ne)prípravenými ľuďmi. Ak socializmus riešil problémy, ktoré by bez socializmu ani nevznikli, podobne možno povedať, že teraz riešime problémy, ktoré by nevznikli bez slobodných volieb!

Ľudia obyčajne majú takú vládu (parlament), akú si zaslúžia a akí sami sú. Ak chceme mať vládu (parlament) vyskladanú zo schopných, svedomitých a morálne zodpovedných ľudí, musíme sa takými stať sami. Výhovorky, skratky, PR agentúry a manipulačné techniky nám v tom nepomôžu.

Po prečítaní doteraz napísaného si uvedomujem, že s mojimi myšlienkami sa dá súhlasiť, ale aj ostro nesúhlasiť. A teraz rozmýšľam, či ich správnosť viac podporuje súhlas alebo nesúhlas...

Rozmýšľajme spolu...

Vladimír BUTKO, primátor Trnave (2010 – 2014)

Ľudia a udalosti .....

venovali kráľovi Žigmundovi vianočné dary v hodnote 3600 denárov (620. výročie).

■ **26. 12. 1704** – V bitke pri Trnave zvíťazilo cisárske vojsko pod vedením generála SIEGBERTA HEISTERA nad Rákociho kurucmi (310. výročie).

■ **26. 12. 1819** – V Trnave sa narodil astronóm, matematik a stredoškolský profesor JUSTI-NIÁN HOLÓŠI, autor odborných prác (195. výročie).

■ **28. 12. 1829** – Na ceste z Trnavy do Brestovian objavili mŕtvoly siedmich olejkárov z Turčianskej župy, ktorí zamrzli v predchádzajúcej snehovej víchrici (185. výročie).

■ **31. 12. 1994** – V Melbourne v Austrálii umrel spisovateľ, básnik a prekladateľ PAVOL HRTUS – JURINA, ktorý v rokoch 1943–48 pôsobil v Trnave ako redaktor vydavateľstva Spolku sv. Vojtecha (20. výročie).

■ **1. 1. 1960** – V Trnave bolo zriadené Krajské divadlo (55. výročie).

■ **1. 1. 1970** – V Trnave vyšlo prvé číslo mesačníka Kultúra a život Trnavy, ktorý vychádzal dlhých 20 rokov až do konca roku 1989 (45. výročie).

■ **4. 1. 1930** – V Trnave sa narodil literárny vedec, historik, prekladateľ a publicista AUGUSTÍN VISCO, pôvodným menom Vyskoč, člen saleziánskeho rádu, ktorý pôsobil od roku 1952 v emigrácii v Taliansku ako stredoškolský profesor a lektor slovenského jazyka na univerzite La Sapienza v Ríme (85. výročie).

■ **6. 1. 1365** – Kráľ ĽUDOVÍT I. oslobodil Trnavčanov od platenia mýtneho vo všetkých mes-tách kráľovstva (650. výročie).

■ **6. 1. 1635** – Kardinál PETER PÁZMÁŇ venoval na založenie univerzity v Trnave 40 tisíc zlatých (380. výročie).

Snaha niečo zmeniť

v našej spoločnosti bola víziou generácií. Áno, mali sme už všetkého dosť, my nestraníci a slušní ľudia. Dosť ponižovania, odstrkovania, kádovania, prenasledovania, aj sledovania a zakazovania. Tak sme sa vzbúrili. Chceli sme žiť slobodne a voľne, ale neuviedomili sme si, že na to vôbec nie sme pripravení. Na začiatku vládla eufória. Z ústavy bol vymazaný článok o vedúcej úlohe komunistickej strany. Nominanti novovzniknutých politických strán a hnutí nahradili komunistických poslancov od federálneho parlamentu až po posledný národný výbor. Aj ja som sa vo februári 1990 stal poslancom mestského národného výboru (MsNV) a na marcovom pléne som bol zvolený dokonca za predsedu MsNV. Ale toto bola iba prechodná fáza. O ďalšom politickom vývoji mali rozhodnúť slobodné voľby, prvé od roku 1946. Najprv parlamentné, a potom aj komunálne. Mala to byť skúška našej demokracie. A spočiatku to vyzeralo tak, že sme obstáli. Ľud si zvolil do zastupiteľských orgánov zväčša slušných a všeobecne známych ľudí a uznávaných odborníkov. A vtedy sa prejavila naša nepripravenosť na spoločenské zmeny. Ukázalo sa, že moc korumpuje, žiaľ, aj slušných ľudí. A tak sa postupom rokov z mnohých slušných stali poslušní a z iných dokonca neslušní. Z tých neslušných sa stali majitelia moci a peňazí a poslušní im slúžia. Odborníci odišli z verejných funkcií, aby sa vrátili ku svojej profesii, a nahradili ich nedočkaví bývalí komunisti. Vznikla nová finančná oligarchia, ktorej nezanedbateľná časť bola vyškolená na vysokej škole KGB v Moskve. Pravda a spravodlivosť kráčajú poľnou cestou tam, kam patria, smerom na západ, a za nimi idú zástupy mladých ľudí, ktorí nechcú žiť v našom novom krypto-

komunistickom a byrokratickom absurdistane.

Imrich BORBÉLY, prvý primátor Trnavy (1990 – 1994)

Dokážeme sa spýtať, kde sme spravili chybu?

Udalosti Novembra '89 zvykne nazývať „nežná revolúcia“, čo nezodpovedá skutočnosti. Revolúcie nám totiž zanechávajú porazených a víťazov. Novembrové udalosti nám zanechali iba tzv. „porazených“ –štruktúry bývalého režimu, ktorým sa však podarilo bezúhonne preplávať cez prizmu rôznych politických štruktúr do politických špičiek a počas uplynulých rokov ovplyvňovali chod tohto štátu. Možno konštatovať, že pojem „nežná revolúcia“ je politologický nezmysel. Čo je revolučné, nemôže byť nežné, a naopak. Z hľadiska výsledkov tejto historickej zmeny to bol klasický riadený prevrat v oblasti politickej i ekonomickej, ktorý sa premietol do zmeny vlastníckych vzťahov a osobných aj kolektívnych slobôd. Vytvoril sa tiež priestor na právo sebaurčenia a čiastočne aj vzťahu na medzinárodné kontakty. To sú tie pozitíva. V tejto súvislosti nám prevrat priniesol aj negatíva. Predovšetkým nastala polarizácia spoločnosti, hlboká priepasť medzi bohatstvom a alarmujúcou chudobou, zánik strednej vrstvy, sociálna nerovnosť, nezamestnanosť a bezdomovectvo. Znakom toho je masívny odchod kvalitných absolventov škôl do zahraničia za vidinou lepšieho uplatnenia. Tieto fakty sa premietajú aj do súkromia, otcovia opúšťajú svoje rodiny, aby ich mohli užiť, demografická krivka nám hrozivo avizuje nárast kategórie seniorov. Smutný je pohľad na skupinu odkázaných, chorých, ktorých existencia závisí od pomoci štátu. Najväčším omylom všetkých vlád bolo ignorovanie zákona o strate-

Ľudia a udalosti .....

■ **6. 1. 1925** – V Trnave sa narodil akademický maliar a výtvarný pedagóg LADISLAV ČECH, člen tzv. Trnavskej päťky, vedúci katedry Výtvarnej výchovy a prodekan PdFUK v Trnave (90. výročie).

■ **9. 1. 1955** – Pred 55 rokmi v Trnave sa narodil dirigent, spevák, zbormajster SĽUKU, vysokoškolský pedagóg a kňaz STANISLAV MIHALIČKA. Roku 2006 mu bola udelená Cena mesta Trnava in memoriam (60. výročie).

■ **9. 1. 2014** – V Bratislave umrel trnavský rodák LADISLAV ČAVOJSKÝ, divadelný vedec, historik, publicista a autor knihy Divadlo v Trnave (1. výročie).

■ **10. 1. 1785** – V Budíne umrel astronóm, profesor Trnavskej univerzity, jej rektor a riaditeľ astronomického observatória FRANTIŠEK WEISS, rodák z Trnavy (230. výročie).

■ **11. 1. 1940** – Vo Vlčkovciach sa narodil futbalista JOZEF ŠTIBRÁNYI, hráč Spartaka Trnava, čs. reprezentant a účastník Majstrovstiev sveta 1962 v Chile (75. narodeniny).

■ **12. 1. 1920** – V Malej Lodi sa narodil básnik, redaktor a umelecký fotograf JÁN MOTULKO, ktorý dlhé roky žil v Trnave, kde mu udelili aj Cenu mesta Trnava (95. výročie).

■ **12. 1. 1990** – Spolok sv. Vojtecha v Trnave obnovil svoju spolkovú činnosť (25. výročie).

■ **14. 1. 1685** – V Letoviciach umrel ostrihomský arcibiskup, uhorský prímas, kancelár a miestodržiteľ JURAJ SELEPČÉNI, ktorý dal v Trnave postaviť pre slovenských veriacich osobitný kostolík sv. Mikuláša, zriadil kňazský seminár a zaslúžil sa aj o otvorenie právnickej fakulty Trnavskej univerzity (330. výročie).

gických podnikoch. Pripravili sme sa tak o možnosť riešiť ekonomické problémy vo vlastnej réžii. Tragickým omylom bola kupónová privatizácia, ktorá vložila do rúk vybraných skupín miliónové majetky a okradla väčšinu obyvateľstva. Je smutné, že na tomto podvode sme sa priamo i nepriamo zúčastnili aj my, lebo sme sa dobrovoľne vzdali šancí, ktoré nám sloboda Novembra dala. Dokážeme sa spýtať, kde sme spravili chybu? Ak nájdeme odpoveď a začneme robiť prvé kroky k reparátu, tak sa budeme môcť pozrieť priamo do očí svojim deťom.

Aj napriek všetkému November 1989 bol potrebný. Prvým krokom k náprave je, že dokážeme veci správnymi pojmami pomenovať.

Arpád MATEJKA, člen slovenskej rady VPN a prvý porevolučný predseda Okresného národného výboru Trnava

Slovo historika na záver

by malo by očistené od politického tlaku a rovnako odosobnené od lákavých ponúk zaručene preukázanej faktografie a vyfabulovaných udalostí. Jediným krédom preto zostáva mať svoje svedomie v záujme opísania a zverejnenia plastických udalostí oných dní, ktoré dnes nazývame November '89.

Miloslav Švandrlík raz napísal, že „...šťastie je momentálna dispozícia nevidieť tragiku života.“ Keď sa chceme pridržať reality a faktov, je povinnosťou vychádzať najmä z dokumentov a spomienok tých ľudí, ktorí boli lídrami doby. Dnešná technická spoločnosť nám umožnila jediným ťuknutím na kláves počítača získať akékoľvek informácie, ktoré síce obohatia naše poznanie, ale – sú to skutočne „kóšer“ informácie? Tu nám napadá vtipný epigram: „Ideálna pravda je tá, ktorej opak je tiež pravdou...“ A preto pero historika musí byť vzdialené aj od ponuky senzáčných informácií, ktoré lákavo zapadajú do našich

predstáv. Európske udalosti roka 1989 sa v plnej miere premietli do pražskej masakry študentov 17. novembra a rovnako korešpondujú, hoci v zložitých súvislostiach, aj s udalosťami v Bratislave či v Trnave. I keď Alojz Lorenc, bývalý federálny prvý námestník ministra vnútra, vo svojich spomienkach naznačil spleť tejto siete, dnes vieme, že československá armáda a polícia mali v kasárňach bojovú pohotovosť a táto hrozba bola skutočná aj v novembri 1989 v Trnave. Našťastie, povel na deštrukciu neprišiel. Nie je však podstatné hodnotiť skutočné právomoci vtedajšej už „nereálnej moci“ nositeľov režimu. Ide nám o to, aby sme pochopili okamih doby oných novembrových dní a vážili si tých, ktorí nabrali odvalu, postavili sa do prvej rady a niesli osobnú zodpovednosť. A nás môže iba tešiť, že aktéri udalostí práve v Trnave povýšili naše mesto medzi tie, kde sa čosi dialo, a kde sa aj skutočne začalo meniť myslenie spoločnosti, kde do ulíc vyšli ľudia dovedy druhej kategórie, kde sa odrazu veriaci kresťan nemusel za svoj prejav viery skrývať.

No ako ukazujú fakty nášho skúmania, čoraz viac sa do popredia predierajú rôzne konšpiratívne teórie, ktoré sa dotýkajú najmä neskoršieho rozdelenia spoločnosti... Zmyslom myšlienok nežnej revolúcie predsa bola snaha „očistiť spoločnosť“, ale taktiež snaha po zjednotení všetkých bez rozdielu politického, náboženského či národnostného presvedčenia. Dnes však smutne konštatujeme, že November nás predsa len rozdelil. Na jednej strane je tá mierne revoltujúca väčšina, a na druhej strane sú tí chytřejší, ktorí vedeli už vtedy pod balkónom divadla na trnavskom námestí, že prečo sú tam. Teda..., „robili sme, čo sme mohli, ONI urobili, čo chceli...“

Peter HORVÁTH, historik, autor série príspevkov k Novembru '89

Ľudia a udalosti .....

■ **15. 1. 1920** – V Trnave sa narodil futbalista a tréner ANTON MALATINSKÝ, tréner Spartaka Trnava, s ktorým 3 x získal titul majstra republiky. Čestný občan mesta Trnava, ktorého meno nesie ulica a futbalový štadión (95. výročie).

■ **16. 1. 1960** – V Trnave vyšlo prvé číslo týždenníka Trnavský hlas (55. výročie).

■ **21. 1. 1835** – V Ostrihome umrel národnokultúrny dejateľ, cirkevný hodnostár a vydavateľ JURAJ PALKOVIČ, profesor seminára v Trnave, spoluzakladateľ Slovenského učeného tovarišstva a podporovateľ bernolákovcov (180. výročie).

■ **22. 1. 1645** – V Trnave sa uskutočnili mierové rokovania medzi sedmohradským kniežatom a vodcom protihabsburského povstania v Uhorsku JURAJOM I. RÁKOCIM a poverencami kráľa FERDINANDA III. (360. výročie).

■ **25. 1. 1675** – Gróf PAVOL ESTERHÁZI venoval 1000 dukátov na založenie základiny na štipendia pre študentov Trnavskej univerzity (340. výročie).

■ **26. 1. 1990** – V Trnave vyšlo prvé číslo nezávislých novín s názvom Trnavské listy (25. výročie).

■ **27. 1. 1660** – V Trnave zriadili univerzitný žalár (355. výročie).

■ **30. 1. 1935** – Vo Veľkých Kostoľanoch sa narodil básnik a prekladateľ JOZEF MIHALKOVIČ, absolvent trnavského gymnázia a člen tzv. trnavskej básnickej skupiny (80. narodeniny).

■ **31. 1. 2000** – Mesto Trnava prekročilo 70-tisícovú hranicu počtu obyvateľstva, keď malo 70 083 obyvateľov, z čoho bolo 27 450 mužov, 29 644 žien a 12 989 detí (15. výročie).

(pr)

PaedDr. Simona Jurčová

Dvanásť nemých svedkov slávy Spolku trnavských ostrostrelcov stráži svoje tajomstvo .....

Spolok trnavských ostrostrelcov bol prestížnou záležitosťou.

Združoval bohatých mešťanov prevažne nemeckej národnosti, patriacich vo svojej dobe, povedzme, medzi elitu mesta. Kedy presne vznikol, to nám archívne dokumenty ani literatúra neuvádzajú. Ale ostrostrelci v 19. storočí si zvykli spájať históriu svojho spolku s povýšením Trnavy na slobodné kráľovské mesto, a tak v roku 1838 oslavovali aj svoje výročie. Spolok mal akiste počas existencie obdobia aktivity i útlmu.

V trnavskom archíve sa nachádzajú dokumenty spolku až od konca 18. storočia. Vieme, že na jeho sklonku nastalo znovuzrodenie činnosti, pretože najstaršie archívne dokumenty sa viažu práve ku koncu 90. rokov 18. storočia. V roku 1795 bola opravená a vynovená budova strelnice za výdatnej finančnej pomoci patrónky spolku, grófkyně Berchtoldovej. Nachádzala sa v susedstve Dolnej brány na mieste, kde je teraz budova súdu. V polovici 19. storočia si strelci dali postaviť novú budovu o čosi ďalej, približne na mieste dnešného skautského domu. Strelci mali v Trnave svoje „kráľovstvo“ na pozemku za južnými

hradbami, ktorý bol z oboch strán chránený Trnavkou. Z jednej strany pritekala od promenády a druhé rameno tieklo zasa od Paulínskej ulice. Obe ramená sa stretávali za dnešnou Kollárovou ulicou, pred železničnou

traťou. Rakúsky turista Adalbert Krickel, ktorý navštívil Trnavu v roku 1830, poznamenal, že na mieste, kde sa nachádza strelnica, to hýri farbami (vysadených kvetov).¹

Budova strelnice bola v 19. storočí viac ráz opravovaná a prestavaná, dobové mapy zachytávajú rôzne, postupne zložitejšie pôdorysy. Súčasťou budovy strelnice bolo aj reštauračné zariadenie a neskôr slúžila aj ďalším spoločenským podujatiam. 13. februára

1870 v nej bola založená Beseda slovenská, ktorej cieľom bolo starať sa o slovenské divadelné predstavenia a prednášky. Schádzali sa tu aj trnavskí divadelní ochotníci, medzi nimi krátko i Ján Palárik a M. B. Tamaškovič. V 80. rokoch 19. storočia

sa v nej konali tiež plesy a využívali ju nielen strelci, ale aj napríklad Trnavská jednota vojenských veteránov. Zo správ v Trnavskom týždenníku z roku 1885 sa dozvedáme, že reštauračné priestory strelnice vrátane bytu na prvom poschodí, záhrady a krytej kolkárne sú na prenájom. V novinách z deväťdesiatych rokov 19. storočia sa nachádzajú oznamy

o usporiadaní kurzov spoločenského tanca a slušného správania v priestoroch budovy strelnice. Aktivity ostrostreleckého spolku sa vytratil po roku 1890, no budova starej strelnice sa v Trnave spomína ešte v prvej polovici 20. storočia. Za I. ČSR v nej sídlili najmä robotnícke spolky.²

1 ŠIMONČIČ, Jozef. 1998. *Mojej Trnave. K dejinám Trnavy a okolia*. Mesto Trnava 1998. ISBN 80-967935-1-9, s. 218 – 221

2 ČAMBÁLOVÁ, Daniela. 2009. 55 rokov Západoslovenského múzea v Trnave. In : *Západoslovenské múzeum v Trnave 1954 – 2009*. Trnava : Západoslovenské múzeum, 2009. ISBN 978-80-85556-19-3, s. 4 – 9.

Pýchou strelcov na strelnici boli maľované terče. Viseli na stenách vedľa seba ako svedkovia slávy spolku na obdiv všetkých návštevníkov reštaurácie. Po zániku spolku ich uložili pravdepodobne do mestského archívu k iným predmetom, ktoré prestali slúžiť svojmu účelu, no boli natoľko pozoruhodné, že si ich nikto nedovolil vyhodiť. Západoslovenské múzeum opatruje 52 terčov, prevažne olejomalieb na drevených doskách v tvare kruhu či obdĺžnika. V rokoch 2007 – 2010 sa pomocou grantového systému MKSR podarilo zreštaurovať

či ošetriť 32 terčov (2007 – 10 ks, 2008 – 10 ks, 2009 – 7 ks, 2010 – 5 ks). Väčšinu z nich reštauroval Mgr. Art Pavol Rodzenák. Terče mali pred reštaurovaním stmavnuté laky, niektoré boli aj povrchovo poškodené. Dlhodobým pôsobením výparov z vykurovania a fajčenia v miestnostiach strelnice ich povrch stmavol niekedy až tak, že motív maľby bol len ťažko rozpoznateľný. Už v 19. storočí boli niektoré staršie terče opravované a doplnené tmelmi v miestach priestrelov. V niektorých prípadoch sú rozdiely medzi vizážou terča pred reštaurovaním a potom dosť veľké. V rokoch 2007 – 2008 bol realizovaný aj výskum streleckého spolku. Jeho výsledky boli prezentované výstavou v roku 2008 a publikované spolu s fontés terčov v roku 2009 v bul-

etine k 55. výročiu založenia Západoslovenského múzea v Trnave.

Počas výskumu sa ukázalo, že sa medzi nimi dá vyčleniť menšia kolekcia veľmi podobných dvanástich terčov. Keď porovnáme maliarsky rukopis a spôsob kaligrafie tejto minikolekcie datovanej medzi rokmi 1799

– 1802, zistíme, že nesú rovnaké znaky. Motívy sú plné symbolov a alegórií. Všetky terče sú kruhové a každý má tzv. kolopis po okraji s bohatým nemeckým textom písaným švabachom. Významovo sa viaceré texty vzťahujú k oslave panovníka Františka II., ktorý

bol vrchným veliteľom všetkých ostrostreleckých spolkov v monarchii. Často sú na nich zobrazené pomníky s ďalšími textami, na nich plamene večného ohňa či symboly monarchie (najmä znak s orlicou). Na viacerých sa objavujú topole ako stromy, ktoré bývali často vysadené pri strelniciach, ale veľmi zaujímavým prvkom sú aj palmy, ktoré sú v našich končic-

nách exotickým motívom. Okrem postáv ostrostrelcov v uniformách sa na týchto terčoch

objavujú ženské postavy s alegorickým významom. Veľmi zaujímavé z hľadiska bohatej symboliky sú terče Alegórie Viery a Hojnosti a Sloboda šliape po zbraniach.

Reštaurovanie terčov prebiehalo 4 roky. V roku 2007 sa našla

signatúra Franc Caspar Schneider počas reštaurovania terča venovaného grófkke Berchtoldovej. V roku 2009 pri reštaurovaní terča Strelci pod bránou sa našla signatúra F: C.S. (fecit: Caspar Schneider). Na tomto terči figuruje jeho meno aj v hlavnom texte, ktorý uvádza dvoch (najlepších?) strelcov Joseph Werner a Gaspar Schneider. Maliar menom Caspar (Gaspar) Schneider nie je v Trnave neznámy. Na bočnom oltári Kostola sv. Jozefa

v Trnave visí obraz s námetom sv. Floriána signovaný dolu I. C. Schneider. V Západoslovenskom múzeu v Trnave je olejomalba s náboženským motívom Daňový peniaz vystavená v expozícii Sakrálna pamiatky. Je datovaná a signovaná: I. C. Schneider fecit 1770. O tomto autorovi nevieme presne, kedy sa narodil.³

3 Existujú ešte minimálne dvaja iní nemeckí maliari tohto mena: Johann Caspar Schneider, narodil sa 1753 v Mohuči (Mainz) Simonovi Schneiderovi, prežil väčšinu života v Mohuči, kde mal dom, a zomrel v roku 1839. Mal brata Georga (1759 – 1843), tiež maliara, ktorý žil v Mohuči a Aschaffenburgu na Mohane, kde aj zomrel. Tento Georg mal syna opäť menom Caspar, a ten bol tiež maliarom. Žil v rokoch 1808 – 1858. (Informácie poskytl Dr. Jana Bisová, Národný pamätkový ústav – Správa štátného zámku Dačice.)

Vieme však, kedy sa v Trnave spomína po prvý raz. V matrike novoprijatých mešťanov je v roku 1763 zapísaný Caspar Schneider pictor ex Francovia citte Kitzingen. Uvažovali sme, že časť Franc z celého mena nájdeného na terči, môže znamenať príslušnosť k regiónu, odkiaľ pochádzal – ex Francovia.⁴

O živote Johanna Caspara Schneidra z Kitzingenu sa dozvedáme viac zo štúdie Kataríny Chmelinovej o umeleckom prostredí v Trnave v 18. storočí.⁵ Prináša informácie v súvislosti s iným trnavským umelcom tejto doby – sochárom Jozefom Leonardom Weberom. Tento sochár mal v Trnave prosperujúcu umeleckú dielňu. Zomrel 27. marca 1771 a v testamente uvádza ako dedičky dve dcéry Jenovéu Teréziu a Máriu Katarínu s rodinami, ktoré žili v Trnave. Obidve boli vydaté sa mužov menom Snajder (uvádzaným aj ako Snejder, Schneider).

Jenovéa Terézia si vzala vdovca Jána Kristiána Snajdera, stolárskeho majstra a Mária Katarína mládenca Jána Gašpara

Snajdera, maliara. Najskôr bývala mladá rodina Kataríny a Jána Gašpara v rodičovskom dome nevesty v susedstve Kostola sv. Jakuba v Trnave.

V roku 1768 však Ján Gašpar dom od svokra odkúpil.

Matrika sobášov uvádza, že dvojité svadba Weberových dcér sa konala v Trnave 28. júla 1763, teda len

o niekoľko dní neskôr, ako zapísali Johanna Caspara Schneidra z Kitzingenu medzi trnavských mešťanov. Ako maliar zrejme dobre zarábala, ak si mohol dovoliť už 5 rokov po svadbe odkúpiť dom

od svokra. V matri-

kách krstov z tohto obdobia je zapísaných aj niekoľko detí dvojice, narodených medzi rokmi 1764 – 1770.⁶ Matrika úmrtí uvádza 19. septembra 1771 Catharinu, manželku Schneidra, ktorá zomrela vo veku 28

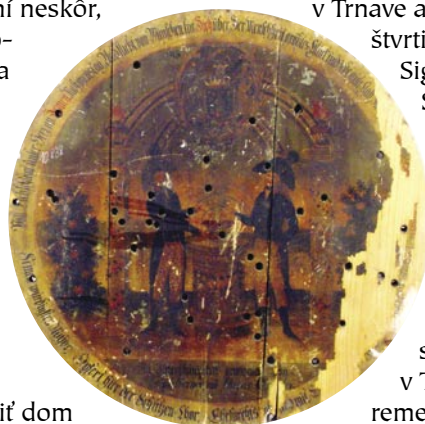
rokov. Ide najskôr o spomínanú Katarínu, rodenú Weber, ktorá by sa podľa toho mohla narodiť v roku 1743. Vydávať sa mohla v roku 1763 ako dvadsaťročná a medzi rokmi 1764 – 1770 porodila štyri deti. Otec Jozef Leonard Weber zomrel pol roka pred ňou, takže ju ešte mohol ustanoviť dedičkou.

V protokoloch strelcov na prelome 18. a 19. storočia sa uvádzajú popri sebe dve podobné mená: Johann Caspar Schneider a Gaspar Schneider. Meno Gaspar Schneider sa vyskytuje v Trnave a na okolí v prvej štvrtine 19. storočia.

Signatúru Giasp. Schneider pinx. 1826 nesie oltárny obraz s námetom sv. Michala archanjela v bočnej kaplnke Baziliky sv. Mikuláša v Trnave. Medzi remeselníkmi, ktorí

pracovali na úprave a výzdobe kaštieľa v Hlohovci (do roku 1824) sa v účtovných spisoch Erdödyovcov uvádza aj trnavský maliar Gašpar Schneider, ktorý pozlacoval plastiky umiestnené v interiéri zámku. Ide evidentne o Schneidra z mladšej generácie, ako bol ten z Kitzingenu.

V matrikách krstov sa medzi rokmi 1806 – 1814 vyskytujú viackrát ako rodičia Gaspar Schneider, pictor a Elisabeth Hoffmann.⁷ Matrika úmrtí uvá-

4 Štátny archív v Bratislave, pobočka Trnava: *Matricula civium Tyrnaviensium 1708 – 1892*

5 CHMELINOVÁ, Katarína. 2006. K problematike umeleckého prostredia a kontaktov Trnavy v 18. storočí. In : *Umenie na Slovensku v historických a kultúrnych súvislostiach 2005*. Katedra dejín umenia a kultúry FF TU v Trnave, 2006. ISBN 80-8082-084-8, s. 45 – 53

6 Deti dvojice Caspar (aj Gasparo) Schneider – Catharina, rod. Weber: Anna (6. 10. 1764), Joseph Casparus (1. 9. 1766), Anna Barbara (21. 10. 1768) a Catharina (30. 9. 1770).

7 Deti dvojice Gaspar Schneider, pictor a Elisabeth Hoffmann: 1806 – Elisabetha Maria, 1808 – Anna Maria, 1810 – Jozefa Mária, 1812 – Magdaléna, 1813 – Franciscus Casparus, 1814 – Alojzia.

dza, že Gaspar Schneider, manžel Elisabeth Hoffmann, zomrel 10. 8. 1828 ako 51-ročný, čím naznačuje rok jeho narodenia 1778. V tomto roku 6. septembra sa skutočne narodil rodičom zapísaným ako Gasparo Snajder a Mária Dietch syn pokrstený Franciscus Casparus Schneider. Ide pravdepodobne o jednu a tú istú osobu. A časť Franc zo signatúry Franc Caspar Schneider nájdenej na terči z roku 1799 by mohla byť jednoducho skratkou jeho prvého mena Franciscus. Svadba dvojice Gasparo Snajder a Mária Diettrich sa konala v Trnave v máji 1772. Mohlo by ísť o vdovca Johanna Caspara Schneidra z Kitzingenu, ktorému v roku 1771 zomrela manželka Catharina, rod. Weber a ktorý sa rok po jej smrti mohol znovu oženiť. Oboch Schneidrovcov – staršieho z Kitzingenu a mladšieho by to spojilo do priameho príbuzenského zväzku – išlo by o otca a syna. Kým v literatúre, kde sa Schneidrovci spomínajú ako trnavskí maliari oltárnych obrazov, sa zväčša uvádza, že Johann bol asi synom Gaspa-

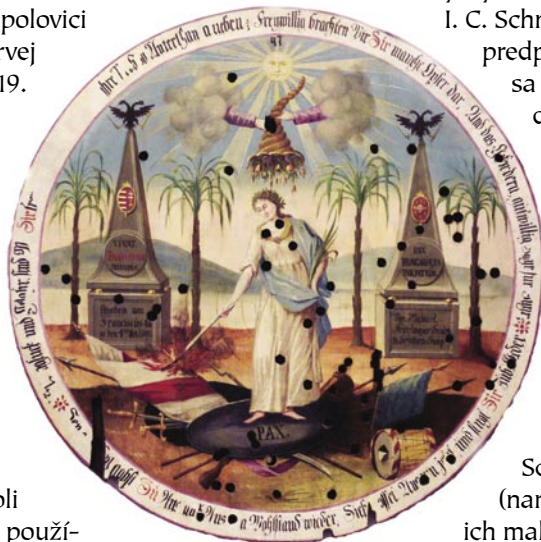
ra, ukazuje sa, že to bolo práve naopak – starším bol Johann Caspar a mladším Franciscus Casparus.

Meno Schneider bolo v druhej polovici 18. a v prvej polovici 19. storočia v Trnave pomerne frekventované.⁸ Keďže obaja spomínaní Schneidrovci boli maliari a používali variant krstného mena Caspar, Gaspar, Gasparo a obaja boli členmi spolku ostrostrelcov, je otázkou, ktorý z nich je vlastne autorom terčov signovaných Franc Caspar Schneider a F: C.S. Pretože nám nie je známy dátum narodenia ani úmrtia staršieho Johanna Caspara

Schneidra, nevieme presne určiť jeho vek v danom období. Môžeme iba porovnať jeho signatúru z oltárnych obrazov, ktorá sa na nich vyskytla v podobe

I. C. Schneider. Pri predpoklade, že sa ženíl ako dvadsaťročný (mládeňec) mohol terče maľovať ako 56 – 60-ročný. Mladší Franciscus Casparus Schneider (nar.1778) by ich maľoval ako 21

– 25-ročný. Autormi mohli byť rovnako obaja. Dvadsať zaujímavých terčov zostáva ako nemý svedok slávy znovu vzkrieseného Spolku trnavských ostrostrelcov na prelome 18. a 19. storočia. I keď sme na stope ich autora, jeho totožnosť si strážia ako vlastné tajomstvo. ■

8 V matrikách daného obdobia sa v Trnave vyskytujú aj mená Josephus Schneider, Joannes Schneider, Emericus Schneider, Florianus Schneider a pod. V najnovšej knihe o trnavských testamentoch je pod por. č. 702 uvedený testament maliara Gaspara Schneidra, ktorý bol spísaný v roku 1794 a otvorený 23. 6. 1801. Ako dedičky sú uvedené dcéra Josepha z prvého manželstva a terajšia manželka Josepha. Uvedené ženské mená sa podľa dosiaľ vyskúmaných príbuzných nevzťahujú ani k jednému z dvoch nami spomínaných Gasparov Schneidrov. In: ŠVECOVÁ, Adriana. 2014. Trnavské meštianske závetý 1700 – 1871. In : II. zväzok. Trnavská univerzita v Trnave. Právnická fakulta, 2014. ISBN 978-80-8082-778-6., s. 820-821.

Texty k obrázkom

1. Terč Pomník František Roth z r.1799 je terčom víťaza pretekov, ktorý v texte oslavuje panovníka Františka II.
2. Terč Srdce a šípy z r.1799
3. Terč Dáma a srdce z r. 1799
4. Terč Uznanie z r. 1799
5. Terč Grófke Berchtoldovej z r. 1800 bol vytvorený z vďaky tejto patrónke i mecenáške spolku
6. Terč Sedlo z r. 1800 zobrazuje postavy v zaujímavých dobových odevoch. Dlhú sme nevedeli rozoznať, aký motív v hornej centrálnej časti maliar namaľoval – ide o sedlo visiace v pozadí na stene a červené osvetľovacie zariadenie visiace zo stropu v popredí
7. Terč Alegória Viery a Hojnosti z r. 1801
8. Terč Strelci pod bránou z r. 1802 pred reštaurovaním
9. Na terči Strelci pod bránou sa jasný motív objavil až po reštaurovaní
10. Terč Sloboda šliapie po zbraniach z r. 1802 s bohatou symbolikou má namaľovaný krásny trnavský znak s Kristovou

Text a foto: Martin Jurčo

Navždy sa zachová v pamäti Kožková .....

„V divadle som prežila jedenásť sezón, ktoré boli pre mňa najkrajším obdobím života.“

Parafraza piesne Stučková od skupiny Elán vraj začas charakterizovala aj jednu z herečiek Divadla pre deti a mládež Ivetu Kožkovú (nar. 1. novembra 1954 v Ždiari, okr. Poprad), ktorá prežila na trnavských doskách jedenásť sezón. Jej výrazný temperament a charizma sa celkom prirodzene odrazili pre diváka aj na jej zapamätateľnosti. V 80. rokoch už intenzívne hrala aj vo filme a televízii, takže trnavskí diváci boli na ňu pyšní. Možno si spomeniete na televízne filmy a inscenácie Syn človeka, Matej Bel z Očovej, Materské znamienko, Oči plné snehu, Omyly tradičnej morálky, Predohra, Medzihra, Zuzanka Hraškovie, Rozruch na onkológii, Snopy z piesku, Jaškovsen, či kolibský film Dušana Hanáka Tichá radosť...

Mnohí diváci sa však pýtajú, kam sa stratila? Ako sama tvrdí, herečkou byť neprestala, no jej pracovnou prioritou je iná oblasť. V každom prípade však Iveta Kožková (pôvodne známa aj pod dievčenským priezviskom Mandžárová) dodnes nič nestratila zo svojej iskry, energie, temperamentu a šarmu. A práve stretnutím s Ivetou Kožkovou uzatvárame náš spomienkový seriál profilov hercov Divadla pre deti a mládež pri príležitosti 40. výročia jeho založenia.

■ V akom prostredí ste vyrastali a ako vás formovalo až na vysokú školu?

- Vyrastala som v trojgeneračnej rodine so starými rodičmi a rodičmi. Otec bol stavbyvedúci na cestných stavbách a mama bola účtovníčka v Železnorudných baniach v Nižnej Slanej. Vyrastala som teda na Gemerí, pretože od-

tiaľ pochádzal môj otec. S bratom sme sa ale narodili v Ždiari. Odtiaľ zasa pochádzala moja mama. V detstve nám čítala rozprávky a ako to už býva, prirodzene ich aj hrala. Celú základnú školu som recitovala, na strednej škole som hrala v ochotníckom divadle, a na škole sme robili vystúpenia k rôznym výročiam. Na jednom z nich ma oslovil istý novinár z Košíc. Po predstavení ma vyhľadal v šatni a povedal mi, nech idem na herectvo na Vysokú školu múzických umení. Profesor slovenčiny na vtedajšej Všeobecnoškolárskej škole v Dobšinej bol vtedy z toho tiež trochu zaskočený, ale práve on mi vybavil stretnutie s dramaturgom košického divadla Júliusom Zborovjanom, ktorý ma preskúšal a odporučil ísť na prijímacie skúšky. Bolo to v predvianočnom čase. Brat Štefan študoval na Vysokej škole dopravnej v Žiline, tiež bol členom Divadielka poézie na Hlinách a v tom roku vyhral Akademický Prešov.

A aj keď je o dva roky starší, išli sme na vysokú školu do Bratislavy spolu.

■ **Váš ročník otváral profesor Jozef Budský a oboch vás prijali. Všetci spolužiaci ste boli veľmi zomknutí a mysleli ste si, že tak ako ste tvorili jeden kolektív, hrali ste spolu rôzne predstavenia, tak aj odídete do jedného divadla. Nestalo sa tak, no z dnešného pohľadu môžeme povedať, že ste celkom dobre pochodili...**

- Boli sme veľmi silný ročník, pretože nás bolo veľa z hľadiska počtu a potenciálu, bolo nás desať hercov a štyria režiséri. Ešte pred absolventskými predstaveniami sme pripravovali veľmi pekné inscenácie, chodili sme napríklad po letných brigádach cez prázdniny so študentským divadlom. Asi z toho aj vychádzala naša naivná predstava, že by sme mohli spolu niekde zakotviť v divadle. Silná zostava odišla do Trnavy, časť odišla do Prešova,

Nitra, Zdena Studenková a Jozef Vajda sa cez Novú scénu dostali až do národného divadla. Robili sme niekoľko ročníkových predstavení – Kazimír a Karolína pod vedením režiséra Miloša Pietora, to bolo na konci tretieho ročníka, absolventské predstavenia Strindbergovu Slečnu Júliu, Stoštyri strán o láske, Bitku pri Rozhanovciach, Súhvezdie draka. Pre mňa bola nosná práve spomínaná Slečna Júlia.

■ **Prišli ste do Trnavy, kde už niekoľko sezón pôsobil mladý súbor Divadla pre deti a mládež, čo boli vaši starší spolužiaci. Vy ste tam boli pozvaná na hosťovačku ešte pred vašim oficiálnym angažmánom.**

- Bolo to predstavenie Kráska a zvíra, ktorú pripravil režisér Blaho Uhlár, kde som začínala záskokom, ale hneď som bola prijatá, ešte v apríli 1977, pred absolvovaním vysokej školy. V druhom ročníku som už mala ponuku do nitrianskeho Divadla Andreja Bagara, vo štvrtom ročníku od režiséra Ľubomíra Vajdičku do martinického Divadla SNP. Napokon sme zakotvili v trnavskom divadle ja a Štefan Kožka, Ján Zachar, Mirka Čibenková a Juraj Nvota.

■ **Dramaturgička, režisér, traja herci, to bola dobrá posila do novej sezóny...**

- Hlavní boli dvaja režiséri Blaho Uhlár a Juraj Nvota a veľmi dobre sme si rozumeli aj s našimi staršími spolužiakmi – Zuzanou Kronerovou, Vladimírom Jedlovským a Máriou Teplicovou (neskôr Jedlovskou). Spomenúť musím aj Mariána Zednikoviča, Janka Topol'ského, či Ľudovíta Moravčíka. Vtedy tam nastala krásna éra výborných predstavení ako boli Tom Sawyer, Traja mušketieri, robili sme Rómea a Júliu, Štepkovu známu trilógiu. Ako som vstúpil do seba, Ako sme sa hľadali, Ako bolo. V týchto predstaveniach som hrala viacero postáv, spomeniem aj Hotel Európa, Búrka, Hamlet, Tajomný

Dr. Ox a mnohé ďalšie. Bola to éra mojich krásnych postáv a až teraz si na ne takto spomínam. Dodnes som si to akosi nestihla všetko zrekapitulovať (smiech). Za tých jedenásť sezón sme robili aj veľa rozprávok. Vytvorila som tam asi 46 postáv, čo je podľa mňa dosť slušný výkon, ak nepočítam moje dve materské dovolenky a množstvo práce, ktoré sa vtedy ponúkalo v televízii, na Kolibe a v rozhlase.

■ **Ktorý z dvoch režisérskeho prístupov vám ako herečke viac vyhovoval?**

- Inklinovala som k poetike Juraja Nvotu, aj keď každá spolupráca obohacovala mňa ako herečku, a myslím si, že aj režisérov navzájom. Hrala som v mnohých predstaveniach Blaha Uhlára, napr. postavu Vierky v hre Jožko Púčík a jeho kariéra, ale treba spomenúť napríklad aj réžie Petra Scherhaufera, Martina Porubjaka, Romana Poláka a iných. Hereckým bombónikom bola pre mňa inscenácia Kone sa tiež striedajú s mojou postavou Glorie. Mala veľa repríz a výborne sa to hralo. Tento titul má pre mňa mimoriadny význam, pokiaľ ide o dosky divadla v Trnave. Osobne mi vyhovovali dramatické postavy. A tie ďalšie možnosti a rozmer mi potom neskôr poskytli skôr film, televízia a rozhlas. No je mi ľúto, že málokto vo mne objavil komediálnu herečku. Myslím, že to je vo mne, a keby takáto ponuka aj dnes prišla, asi by som nezaváhala prijať ju.

■ **Okrem Slovenskej filmovej tvorby na Kolibe, kde ste vytvorili množstvo postáv, bola od 60. rokov až do začiatku 90. rokov veľmi aktívna aj televízna filmová tvorba. A odtiaľ pre vás prišla prvá ponuka pre prvý televízny film. Bolo to od režiséra Igora Ciela, ktorý je známy asi aj vďaka úspešnému televíznemu seriálu Vivat Beňovský.**

- Všimol si ma v jednom predstavení a hneď mi ponúkol filmovú

úlohu vo filme Syn človeka na motívy poviedky Andreja Chudobu. Neskôr sa to rozbehlo, veľa som robila s režisérom Karolom Spišákom, ktorý ma zase spojil s nitrianskym divadlom. Tam som mala v roku 1984 jednu krásnu hosťovačku. Bola to inscenácia od Miroslava Horníčka Dvaja muži v šachu. Bola to pre mňa jedna prenádherná spolupráca, hrať s Milanom Kišom či Jozefom Dóczim. Veľmi si vážim aj to, že dodnes Divadlo Andreja Bagara na mňa myslí, a pri každom mojom jubileu mi pošle blahoželanie. To sa mi v iných divadlách nikdy nestalo. Neskôr, myslím, že to bolo v roku 1994, som hosťovala v Divadle na korze v Dome Bernardy Alby v réžii Zity Furkovej.

■ **Čo bolo typické pre trnavské divadlo na javisku a v zákulisí?**

- Dobré sme sa tam cítili, to určite všetci povedia. Bola tam výborná atmosféra pri skúškach, predstaveniach, pri komunikácii napríklad s technikou, s rekvizitármi, so zvukármi či osvetľovačmi. Vždy sme si hovorili, že pre herca je veľmi motivujúce, keď vyjde na javisko a vidí plnú sálu. To je ten adrenalín, ktorý ho ženie a ktorý mu pomáha potom ísť na sto percent. Sálu naplňali dievčatá z prevádzky. Neviem, či v dnešných divadlách vládne takáto priateľská atmosféra, ale dnes sa vytrácajú normálne úprimné a srdečné vzťahy. My sme po predstavení diskutovali, čo bolo dobré, čo treba vylepšiť a ako to urobiť lepšie. Tá radosť pri hraní, to tam fungovalo.

■ **Stali ste sa počas tých jedenásť rokov aj Trnavčankou?**

- Zo začiatku sme dochádzali z Bratislavy, čo bolo náročné, pretože často sme to absolvovali viackrát kvôli televízii či rozhlasu. Vzájomne sme sa vozili autami. Potom sme so Štefanom Kožkom dostali byt a naposledy sme bývali na dnešnej Štefánikovej ulici kúsok od divadla. Dodnes mám pred očami také drobné situá-

cie z Trnavy – napríklad, oproti nám bola predajňa Delikateso. Vedúca pani Vyskočilová mi vždy hovorila, čo všetko nové dostali, nech sa zastavím (smiech). Môj vzťah k Trnave je dodnes veľmi pozitívny, bolo to moje najkrajšie obdobie života. Práca nás naplňala, mali sme rodinu, deti – čo je pre ženu najdôležitejší rozmer. Ľudia vtedy veľmi radi chodili do divadla, my ako herci sme cítili pozitívnu popularitu. Dokonca po rokoch, keď som bola v Trnave a rozprávali sme sa o tých rokoch divadla, mi jeden pamätník tejto našej éry hovoril o spomínanej parafráze na známu pesničku od Elánu Navždy sa zachová v pamäti Kožková (smiech). Nedožvedela som sa, po akých predstaveniach to bolo, ale je to pre mňa tiež taký pozitívny signál, že naša generácia divadla v Trnave na javisku skutočne zarezonovala.

■ **Aké bolo vaše ďalšie smerovanie po odchode z divadla v roku 1988?**

- Zohrali tam úlohu aj osobné záležitosti. Ja aj môj vtedajší manžel Štefan Kožka sme odišli do Bratislavy a ja som ostala na voľnej nohe. Ešte pár rokov som pôsobila ako herečka, učila som na VŠMU, na konzervatóriu, aj na súkromnej škole. Potom moje súkromie prechádzalo náročným obdobím. Napokon som hľadala iné možnosti ako sa uplatniť. Začala som pôsobiť v oblasti reklamy a marketingu. Takmer štrnásť rokov mám svoju firmu a venujem sa vydavateľskej činnosti a oblasti Public Relations.

■ **Máte šancu využiť niečo aj z vašich hereckých skúseností?**

- Prirodzene, neraz myslím na profesora Budského. On hovoril, že kto chce zapaľovať, sám musí horieť. Teda, v prvom rade musím byť presvedčená o tom, že to, čo ponúkam, je dobré. Dôležitá je profesionalita. Musíte byť presvedčený, že predáte ten svoj reklamný priestor, ktorý máte k dispozícii, samozrejme, za seri-

ózných podmienok. Tam herectvo pomáha. Som presvedčená, že tie veci, ktoré vydávame, sú dobré a kvalitné, a preto to robím.

■ **Máte možnosť si aj dnes niečo zahrať? Ak sa pozrieme do vašej filmografie, tá sa celkom neuzavrela, v roku 2002 ste si zahrali v televíznom filme Kvet šťastia, nedávno, v roku 2014 ste hrali vo filme Slovensko 2.0 a len celkom nedávno ste sa objavili aj v seriáli komerčnej televízie s názvom Ochrancovia.**

- Veľmi rada si odskočím medzi svojich priateľov do hereckého prostredia. Neprestala som byť herečkou, možno sa ešte dožijem doby, že si zgustnem na nejakých postavách. Veľa som chodila do dabingu a do rozhlasu. Tam nastal v súčasnosti trochu útlm. Herecké príležitosti sa sporadicky vyskytnú, napríklad rôzne postavy v seriáloch. A to mi celkom dobre padne. Pre mňa je herectvo relax a na každú ponuku sa veľmi teším. ■

Text a foto: Martin Jurčo

Pätnásť rokov udržiavania tradícií v Trnavčeku.....

Veľká sála trnavského Domu kultúry bola obsadená do posledného miestečka nielen nadšenými malými folkloristami, ale najmä ich rodičmi, či kamarátmi. Vyše sto detí do 15 rokov predstavilo folklór z našej trnavskej roviny i susednej myjavskej a trenčianskej oblasti. Program bol ukážkou hier, veselých tancov, chorovodov i vianočných kolied. Slávilo sa okružle 15. výročie založenia detského folklórneho súboru Trnavček.

Vznikol 18. decembra 1999 a za pätnásť rokov sa im už podarilo mnoho, prezentovali sa na významných podujatiach nielen v Trnave. Trnavček je ideálnou bázou na formovanie malých nadšencov folklóru, aby vo vyššom veku rozširovali rady „dospeláckych“ folklórnych súborov, ktorých v trnavskom regióne nie je nikdy dosť.

Detský folklórny súbor Trnavček pôsobí pri Kalokagatii – Centre voľného času a aj pri občianskom združení Trnavský ľudový cech pod umeleckým a organizačným vedením Ivony Táčovskej. Významným článkami súboru

sú vedúci hudby Martin Ryška a krojárka Zuzana Pešková. Členmi súboru je osemdesiat až sto detí vo veku od 5 do 15 rokov, ktoré sú rozdelené do štyroch kategórií. „Piatu kategóriu tvoria, ako inak, rodičia, ktorí sú rovnako nápomocní. Deti do súboru prijímame raz za rok v septembri konkurzom, kde skúšame ich spevácke a tanečné schopnosti ako rytmus, zopakovanie jednoduchých tanečných krokov, a pri muzikantoch i hudobné vlohy. Dôležitá je i samostatnosť a komunikatívnosť. Potom pokračujú zhruba 4 mesiace v prípravke. Ak v sebe nájdú folklórneho ducha,

preraďujeme ich do ďalšej skupiny,“ hovorí Ivona Táčovská.

Deti do 6 rokov, ktoré ešte nedorástli do detského folklórneho súboru Trnavček, môžu navštevovať folklórnu škôlku, ktorú otvárajú niekoľkokrát do roka. „K folklóru privoniajavajú hravou formou, dozvedajú sa o tradíciách a krojoch, ktoré predtým nevideli a s nimi aj ich rodičia. Počas folklórnej škôličky sú výraznejšie nadané deti vyberané do súboru,“ pokračuje Ivona Táčovská. Takto sa medzi mladých členov detského folklórneho súboru Trnavček dostali deti z Trnavy a okolia, a v posledných

rokokoch zaznamenali stúpajúci záujem dokonca aj u chlapcov vo všetkých vekových kategóriách. Za pätnásť rokov intenzívnej práce prešlo súborom viac ako štyristo detí. Ako to už býva, niektoré vydržali krátko, iné boli v súbore, kým neodrástli. „Mnohých tancovanie či spievanie tak osloví, že pokračujú v súbore Trnafčan, dokonca sme sa prednedávnom dozvedeli, že jedna z našich najstarších členiek je prijatá do Lúčnice,“ hovorí Ivona Táčovská. Práve Ivona je bývalou členkou a organizačnou vedúcou súboru Dudváh (teraz súbor Trnafčan) a spoluzakladateľkou trnavského detského folklórneho súboru Drienka. Dnes vedie malé deti v Trnavčeku. „Tancovali sme s tými, ktorí chceli rozumne vyplniť voľný čas. A v decembri 1999 na Detských vianočných dvoroch sme už aj pre divákov začali svoju folklórnu púť ako detský folklórny súbor Trnavček. Na jar nasledujúceho roka sme už vynášali Morenu a prinášali letečko. Tento zvyk v Trnave uchováваме doteraz,“ spomína Ivona Táčovská na začiatky Trnavčeka. Od roku 2001, teda od prvého ročníka festivalu Trnavská brána, sú jeho neodmysliteľnou súčasťou. O dva roky nato ich čakalo malé víťazstvo na okresnej súťaži choreografií detských folklórnych súborov a postup do krajského kola s pásmom hier Na pažici. „Postupne pomáhali rodičia ako napríklad Milan Lašček, ktorí udržiaval súbor jeden rok počas mojej materskej dovolenky, ale i ďalší bývalí členovia z veľkého súboru Dudváh, terajšieho Trnafčana. Pribudol stály člen súboru harmonikár, vedúci hudby, bývalý člen FS Poľana Martin Ryška.“ Posilnením, nielen pokiaľ ide o spevácku a tanečnú kondíciu, je každoročné sústredenie na malej chate na Bukovej, teraz ako denný tábor v Kalokagatii,

ktorý vrcholí vystúpením na Trnavskej bráne. Zvyšovaním záujmu o účinkovanie v súbore postupne riešili aj šitie krojov, priestorové, ale aj finančné problémy. Všetko sa darí aj vďaka Zuzane Peškovej, ktorá prevzala starostlivosť o kroje a celú garderóbu, čo je najmä pri neustále dorastajúcich členoch náročné. Pribúdali mnohé súťaže i celoslovenského formátu a rôzne festivaly ako napríklad Krakovany, Červeník, Jaslovské Bohunice, Bratislava, či Likavka. Povzbudením tento rok bolo pre nich účinkovanie v relácii RTVS Kapurka. Ako tvrdí Ivona Táčovská, Trnava nie je mestom, kde by ľudia intenzívnejšie žili folklórom, zvykmi a tradíciami, preto nevedia, čo znamená súbor. Do folklórnej školičky prichádzajú rodičia, ktorí pre svoje deti hľadajú priestor, kde by si mohli zatancovať, lebo ich to baví. Máloktoľto vraj prichádzajú z čisto folklórneho presvedčenia, či na zákalde folklórnej tradície v rodine. To im však neprekáža, podľa Ivony Táčovskej sa práve takéto deti úspešne rozvíjajú. Repertoár súboru je zameraný na pôvodné tance a spevy z okolia Trnavy, napr. Križovany (Keres-túr), Opoj, Orešany, Chtelnica,

Hrnčiarovce, Bučany, či Cífer. „Zvyšok Slovenska si myslí, že trnavský folklór je nezaujímavý, pomalý. Na javisku je ten autentický trochu menej nápadný, ale len pri zbežnom vnímaní. Našli sme krásne piesne, ktoré sú aj pre starých folkloristov z iných oblastí neznáme a čudujú sa, že sú od nás. Za to treba poďakovať i bratom (dnes už nežijúcemu) Leovi a Ervínovi Blažekovcom, ktorí do dvoch zbierok zozbierali známe i neznáme piesne,“ dodáva Ivona Táčovská. Nezostávajú len v trnavskom regióne, ale neraz zájdu po pesničku do okolia Trenčína či Myjavy, odkiaľ je do Trnavy blízko najmä nárečím. A na porovnanie aj do regiónov Liptova, Zvolenskej Slatiny a Šariša. Keďže sú jedna veľká folklórna rodina, spolupracujú s rôznymi folklórnymi skupinami – napríklad z Cífera, Detskou ľudovou hudbou Brezinka z Bolerázu, Drienkou, Dudváhom, spomínaným Trnafčanom, ale dokonca aj s FS Družba z Trenčína. Do budúcnosti by chceli súbor rozšíriť o stálu detskú muziku. Do konca roka budeme môcť detský folklórny súbor Trnavček vidieť ešte na Luciu na Trojičnom námestí pri tradičnej Luciovskej noci. ■

Text a foto: Martin Jurčo

Kilovými baleniami trnavského cukru by sa päťkrát obtočila zem .....

Na stošesťdesiatpäťročný cukrovar v Trnave sa dnes spomína v exkluzívnej monografii. Prezentácia novej knihy Miroslava Franka 165 rokov „Trnavského“ cukru bude 5. decembra o 15.45 v kine Hviezda. S autorom sa môžete stretnúť aj 10. decembra o 18. hodine na Trojičnom námestí v rámci Vianočných trhov.

Aj keď od éry plnej prevádzky cukrovaru a konzervárne v Trnave uplynul dlhý čas a príjemná vôňa cukrovarníckych rezkov je už v našom meste minulosťou, kedysi bol práve cukrovar významným potravinárskym závodom a jedným z erbových podnikov patriacich k Trnave. Spomienky na túto dlhú a slávnú éru sa v poslednom čase začali zhmotňovať do niekoľkých aktivít. Prvou je monografia o dejinách cukrovaru, a tou druhou postupné budovanie depozitára cukrovarníckeho múzea v Mestskom múzeu v Šuranoch. Tam bude trnavskému cukrovaru venovaná osobitná pozornosť.

Miroslava Franka poznáme ako autora nevšednej publikácie o elektrifikácii Trnavy a okolia, ktorá vyšla pred niekoľkými rokmi a sčasti sa dotýkala aj trnavského cukrovaru. A tam sa zrodila aj inšpirácia na jeho novú knihu s názvom 165 rokov „Trnavského“ cukru. Dokumenty sa mu darí zhromažďovať už takmer 15 rokov, no až po vydaní spomínanej knihy o elektrifikácii nastal čas sústrediť sa na cukrovar, kde dlhé roky pracoval. A v akých kontextoch sa v minulosti o ňom písalo? „Hlavne v dobrom, keď sa inštitúcie potrebovali chváliť jeho kapacitou, postavením v rámci republiky, ale aj v zlom, hlavne keď cukrovar robil problémy znečisťovaním prostredia. Ak by sme chceli nájsť začiatok písania dejín cukrovaru, musíme začať Vaymárovským cukrovarom, ktorý vznikol v roku 1840. Predchádzajúce publikácie ho síce spomínajú, ale nikdy nie

ako predchodcu dnešného cukrovaru. Až počas zbierania podkladov pre túto publikáciu som zistil, že mali veľa spoločného, aj keď boli od seba geograficky vzdialené,“ hovorí Miroslav Franko. O trnavskom cukrovaré v minulosti vyšli tri publikácie, a to ako podnikové monografie. Prvá v roku 1944 pri príležitosti 65. výročia života generálneho riaditeľa Janka Procházku a 75. výročia vzniku cukrovaru. Ďalšia až o viac ako štyridsať rokov neskôr, v roku 1988 pri príležitosti 750. výročia prvej písomnej zmienky o meste a 120. výročí vzniku cukrovaru. Tretia o päť rokov neskôršie pri príležitosti 125. výročia vzniku cukrovaru. Aj keď by vám počty, pokiaľ ide o výročia, nesedeli, vďaka historickým súvislostiam sa o nich viac dozviete v novej výpravnej viac ako 300-stránkovej monografii popisujúcej vznik cukrovarov od roku 1840 až do roku 2005, keď sa brány cukrovarníckeho koncernu definitívne zatvorili a nastúpila jeho likvidácia. Ako pripomína autor Miroslav Franko, okrem dostupných archívov, napríklad z Národného technického múzea v Prahe, bol dominantným zdrojom zachovaný archív cukrovaru v Trnave, a nemenej pomohli aj spomienky bývalých pracovníkov a ich potomkov. A aké sú prvenstvá trnavského cukrovaru? „Pracoval bez jednej vynechanej kampane celých 135 rokov. Výrobu v cukrovaré nezastavil veľký požiar, nezastavili ho ani obe svetové vojny, zastavila ho až globalizácia. Z hľadiska kapacity spracovania

Škatuľa od exkluzívneho balenia trnavského cukru v Mestskom múzeu v Šuranoch je zatiaľ slovenským unikátom

cukrovej repy bol v rokoch 1910 – 18 najväčším v Uhorsku. Množstvo vyrobeného cukru za obdobia oboch cukrovarov je 2 milióny 600 tisíc ton. Po jeho zabalení do známeho kilogramového balenia a zoradení za sebou by sa vytvorila dĺžka 180 tisíc kilometrov, čím by sa päťkrát obtočila naša zem,“ hovorí Miroslav Franko.

V súčasnosti na Slovensku existujú už len dva cukrovary, a to v Sereďi a Trenčianskej Teplej. Trnavský, podobne ako ten šurianský alebo sládkovičovský, pracoval ešte niekoľko rokov po novembrovej revolúcii. Medzi poslednými sa zatvorili cukrovary v Rimavskej Sobote a Dunajskej Strede. Práve ten patril, paradoxne, medzi najmodernejšie.

S trnavským cukrovarom je spojená aj jedna z ďalších aktuálnych zaujímavostí. Keďže na Slovensku nemá múzeum cukrovarníctva a postupnou likvidáciou takmer všetkých slovenských cukrovarov miznú posledné stopy po tejto časti potravinárskej výroby, múzejníci chcú sústrediť expozíciu do Mestského múzea v Šuranoch. Práve tam bol najstarší cukrovar na Slovensku. Prvé exponáty do depozitára sa dostali práve z priestorov cukrovaru v Šuranoch, ostatné pribúdajú napríklad aj cez akvizície. Jedna z nich odkazuje aj na cukrovar v Trnave, a je to škatuľa od exkluzívneho balenia cukru. „Zatiaľ je jediná

tohto typu v rámci slovenských cukrovarov. Doposiaľ sa nám nepodarilo získať ani škatuľu zo šurianskeho cukrovaru, a ten máme zmapovaný zatiaľ najviac. Tento typ kartónových škatúľ na 5 kilogramov cukru bol bežný približne do polovice 20. storočia. Môžeme ju datovať do medzivojnových

rokov, pod iniciálou SC sa skrýva skratka Stummerov Cukrovar v Trnave,“ hovorí správca Mestského múzea v Šuranoch Miroslav Eliáš, ktorý chce zmapovať aktivity výroby cukru od repy až do finálny produkt a všetko, čo s tým súvisí. Mestské múzeum v Šuranoch začína budovať zbierku. Aj preto

vyzývajú verejnosť, aby poskytli, darovali či odpredali múzeu všetky predmety súvisiace s trnavským cukrovarom. Ak máte teda doma niečo zaujímavé, povedzme aj originálne balenie cukru, etikety či artefakty, napíšte na adresu múzea: muzeum.surany@szm.sk ■

Peter Radványi

Zomrel syn vynálezcu rezofonickej gitary.....

Kto sa bude po jeho smrti a kolapse Dobrofestu v Trnave starať o jedinečné kultúrne dedičstvo, ktoré nám tu Dopyerovci zanechali?

V americkom meste Ithaca (štát New York) umrel 12. novembra vo veku 85 rokov John Edward Dopyera, syn vynálezcu rezofonickej gitary – dobro. Napriek tomu, že bol „len“ synom Johna Dopyeru a dokonca na dobro ani nehral, pre propagáciu tejto jedinečnej gitary spravil veľmi veľa. O muziku sa zaujímal, mal ju rád, rozumel jej a bol aj akýmsi správcom otcovej pozostalosti, ktorej sa venoval povedľa svojej profesie univerzitného profesora psychológie a autora odborných publikácií.

Nebohý John E. Dopyera Jr. má veľkú zásluhu na tom, že Slovensko objavilo Johna Dopyeru ako svojho významného rodáka, i na tom, že Američania sa dozvedeli o slovenskom pôvode jeho otca. Roku 1990 pri svojej prvej návšteve Slovenska priniesol kópie historických dokumentov, fotografie i niekoľko nástrojov z otcovej zbierky, ktoré najprv obehli Slovensko na malej putovnej výstave, a potom ich daroval Slovenskému národnému múzeu, ktorého hudobný depozitár sa nachádza práve v Dolnej Krupej, odkiaľ Dopyerovci pochádzali. John E. Dopyera dal aj dôležitý impulz k založeniu trnavského Dobrofestu a bol veľmi nápomocný jeho organizátorom. Vďaka nemu získali kontakty na takých známych amerických hráčov ako Jerry Douglas, Bob Brozman, atď.

John E. Dopyera so sestrou Anne preberajú roku 2005 z rúk slávneho dobroistu Jerry Douglasa cenu Medzinárodnej bluegrassovej asociácie (IBMA) určenú pre Johna a Rudyho Dopyeru in memoriam.

Od roku 1990 spolu so svojou manželkou a mladšou sestrou ešte štyrikrát navštívil Trnavu a bol hosťom Dobrofestu. Veľmi si vážil, že festival bol venovaný pamiatke jeho otca a veľmi ho potešilo a dojalo, keď mu mesto udelilo aj čestné občianstvo. Keďže jeho snaha oficiálne zorganizovať podobný festival aj v USA nemala úspech, v predchádzajúcich rokoch, keď býval v severozápadnej Pennsylvánii, každoročne v júli aspoň súkrom-

ne pozýval hudobníkov do svojho domu na tzv. „ResoGathering in the Woods“, kde po celý týždeň znel nádherný zvuk dobra a rezofonických gitár.

John E. Dopyera už nie je medzi nami, pobral za svojím otcom, no zostáva tu nezodpovedaná otázka: Kto prevezme jeho štafetu? Kto sa bude po jeho smrti a kolapse Dobrofestu v Trnave starať o jedinečné kultúrne dedičstvo, ktoré nám tu Dopyerovci zanechali? ■

PaedDr. Alžbeta Ševečková, umelecká vedúca TKO

Nový rok privítame hudbou Leoša Janáčka a Johanna Sebastiana Bacha .....

Tradičný Novoročný koncert Trnavského komorného orchestra sa uskutoční vo štvrtok 1. januára 2015 o 16.00 h v Kostole sv. Jakuba.

Vianočné obdobie a začiatok roka znamená pre väčšinu z nás začiatok čohosi nového. Pre hudobníkov je to zároveň určitý vrchol umeleckej sezóny. S tohoročnou sezónou Trnavského komorného orchestra je spätý významný počín, ktorým jeho členovia pomyselne splácajú dlh Trnavčanov svojmu rodákovi Mikulášovi Schneiderovi Trnavskému. Tento významný, prvý profesionálne vyškolený slovenský hudobný skladateľ, veľkú časť svojej tvorby venoval piesňovej literatúre. Pre jej krásu, rozmanitosť a rozsah je často nazývaný „slovenským Schubertom“.

Úpravy piesní M. Schneidera Trnavského vytvoril pre obsadenie Trnavského komorného orchestra mladý slovenský skladateľ Peter Špilák. Prvz z nich zazneli v podaní sólistov Hany Friedovej a Daniela Čapkoviča na Novoročnom koncerte v roku 2013, čím si nielen hudobníci pripomenuli 55 rokov od majstrovej smrti. V septembri 2014 realizoval orchestr nahrávku CD nosiča, ktorý obsahuje 19 piesní v podaní oboch sólistov pod dirigentskou taktovkou Štefana Sedlického. V nedeľu 7. decembra bude CD-čko slávnostne uvedené do života pravnikom M. Schneidera Trnavského Štefanom Bugalom mladším.

Posledným decembrovým dňom sa končí rok českej hudby, v ktorom na slovenských pódiumoch zneli skladby našich českých susedov častejšie ako inokedy. Preto Trnavský komorný orchestr zaradil do programu slávnostného Novoročného koncertu aj dielo jedného z najvýznamnejších českých skladateľov Leoša Janáčka (1854 – 1928). Zaznie jeho Suita pre

sláčikový orchestr, ktoré nesie všetky atribúty jeho neopakovateľnej hudobnej reči.

Prvým januárom sa zároveň otvára rok, v ktorom si celý hudobný svet pripomenie výročia narodenia i úmrtia jedného z najväčších hudobných géniov – Johanna Sebastiana Bacha (1685 – 1750). Tento skladateľ, majster zvuku, ktorého dielo je neprekonateľným finále hudobného baroka, suverénne ovládal hudobnú techniku. Jeho tvorba je však geniálna najmä vďaka tomu, ako hlboko ju duchovne penetroval. Z jeho rozsiahlej tvorby zaznejú diela uvádzané na koncertných pódiumoch len ojedinele. Dôvodom je ich neobvyklé nástrojové obsadenie. Cyklus šiestich Brandenburských koncertov autor napísal v rokoch 1718 – 1721 a venoval (pravdepodobne nie všetky) brandenburskému markgrófovi Christianovi Ludwigovi, ktorý ich vznik inicioval. Zaznie Koncert G dur č. 3 napísaný pre sólo-

vé sláčikové nástroje a Koncert B dur č. 6, v ktorom sú sólové party určené dvom violám. Brandenburské koncerty sú (najmä pre náročnosť sólových partov) považované za jeden z vrcholov interpretačného umenia a v súčasnosti zostávajú prestížnou súčasťou repertoáru významných hudobných telies na celom svete. Z Bachovho diela zaznie aj chorál pre sólovú trúbku s orchestrálnym sprievodom.

Nový rok nám viac ako iné dni pripomína plynutie času. Odchádzanie a spomínanie, zároveň nádej a očakávanie čohosi nového, neznámeho, ktorého predstavy sa menia každým okamihom na prítomnosť... Novoročný koncert Trnavského komorného orchestra, na ktorý vás srdečne pozývame, je tiež očakávaním. Bude zavŕšením celoročného snaženia, ale aj ozajstnou prítomnosťou a jedinečnosťou okamihu znejúcej hudby, ktorý ako poslucháči môžete s nami vychutnať. ■

Martin Jurčo

Marcel Beneš miloval kontrasty svetla a tieňa a všímal si aj starú Trnavu

Jedným z významných maliarov Trnavy prelomu 20. storočia bol Marcel Beneš (*23.marec 1910 Moosbrunn †24. november 1974 Trnava), ktorého mnohí poznali aj ako dentistu – stomatológa. „Pôsobil som aj ako spevák zboru Bradlan, ako huslista v Symfonickom orchestri v Trnave, hrávam na klavír a skladám hudbu. Som aktívnym šachistom,“ hovoril Marcel Beneš v roku 1971 o svojich ďalších aktivitách. Dominovala však maľba.

Marcel Beneš sa narodil na predmestí Viedne. Jeho otec pochádzal od Uherského Hradišťa a ako vyučený kováč odišiel do Viedne pracovať do železničných opravovní. Matka pracovala v sklárňach v Kokave nad Rimavicou. Putovaním za sklom po Európe sa dostala do Viedne. Tam sa jeho rodičia zoznámili, a to bolo aj prvé mesto ich spoločného života. Asi v roku 1916 odišiel otec Marcela Beneša pracovať do železničných opravovní v Nových Zámkoch.

„Tam Marcel v roku 1925 ukončil ľudovú i meštiansku školu. Keďže vtedy ešte neexistovala škola pre zubných technikov, išiel za učňa k zubnému lekárovi k doktorovi Leonovi Bartovi. Dostal titul skúšobný zubný technik,“ spomína dnes jeho dcéra Marcela Jakubčiaková. Školu skončil v roku 1928 a vtedy sa rodina presťahovala do Trnavy. Otec Marcela Beneša tu dostal zamestnanie ako kováč vo vtedajšej Vozovke. „V Trnave začal otec pracovať ako zubný technik pod vedením zubného lekára doktora Furdu. Neskôr sa otec stal šéfom zubného laboratória. Potom si zriadil súkromné laboratórium, kde mal aj svojich žiakov. Po absolvovaní štátnych skúšok sa stal dentistom a mal súkromnú zubnú prax. Popritom do konca života pracoval ako dentista na stomatologickom oddelení trnavskej polikliniky,“ spomína Marcela Jakubčiaková. Všetci členovia benešovskej rodiny mali vzťah k umeniu.

Otec Marcela Beneša bol medzi prvými členmi zboru Bradlan a všetkých jeho šesť detí vyštudovalo strednú školu. Jeho matka mala zmysel pre umenie, a preto deti hrávali divadlo, hrali na hudobné nástroje alebo spievali v spevokoloch. „Otec bol veľmi všestranný. Viem, že tiež spieval v Bradlane a v evanjelickom kostole. Od vzniku v roku 1951 bol členom trnavského symfonického orchestra. Jeho životnosť však bola krátka. Hral na husle, hoci amatérsky, ale veľmi zanietené. K šachu ho priviedol jeho otec, ktorý s ním hrával po večeroch, aby vraj zabudol na hlad. Mal aj vzťah k športu, no napokon zvíťazilo maľovanie,“ hovorí Marcela Jakubčiaková.

A aký bol Marcel Beneš? Vraj veľký fabulátor, rád bavil spoločnosť vymyslenými historkami zo svojho života. „Bol vášnivý, vo všetkom. Vášnivo hral šach, vášnivo kreslil. Na každej pracovnej porade kreslil hlavy kolegov, svoje ruky. Mal veľa kníh o výtvarných technikách a študoval z nich. Nevieť však, kedy začal maľovať. Jeho prvý olej bolo zátišie s knihou a svietnikom. Rád maľoval hlavy. Z nich je najhodnotnejšia Cigánka a Portrét ženy. Nevenoval sa len kresleniu a maľovaniu, ale pracoval i s drevom, robil kazety i plastiky. V jednom období robil len návrhy plakiet,“ hovorí a spomína na rodinné dovolenky. „Pohľadnice z dovolenky sme posielali ako malé maľby, ktoré stihol urobiť.“ Ako výtvarník sa zameriaval

Reprofoto obrazu M. Beneša: Milica Pálfyová

hlavne na akvarely. Inšpirovala ho stará Trnava, ale aj kraj pod Kriváňom. Tvorbu Marcela Beneša charakterizovali ako realistickú, očarenú býval kontrastmi svetla a tieňa – v krajine a v ľudskej tvári. V roku 1948 bol založený Robotnícky výtvarný krúžok, ktorý viedli Július Balogh a jeho otec Jozef Balogh. Stretávali sa v rožnom dome dnešného Trojičného námestia od Hlavnej ulice, mnohí si tento dom pamätajú aj ako predajňu športových potrieb. Prvé výstavy mal Marcel Beneš v štyridsiatych rokoch. V novembri 1941 mal pätnásť obrazov, hlavne olejov na výstave trnavských maliarov (Jozef a Július Baloghovci, Pavol Lukachich, Ján Marec, Andrej Kováčik a dr. K. Boreczký), o rok boli jeho diela súčasťou výstavy v bratislavskom Dome umenia. Jeho dielo Zátišie s jablkami odkúpila dokonca Česká beseda v Prahe. Tri oleje vystavoval aj

v roku 1944 na siedmej členskej výstave Spolku výtvarných umelcov, kde sa predstavil ako hosť. Potom po sporadických výstavách prišla viac ako dvadsaťročná pauza až do júna 1966. Jeden olej vtedy vystavil na Krajskej výstave amatérskeho výtvarníctva v Slovenskom národnom múzeu v Bratislave. V Trnave mal výstavu aj v druhej polovici 60. rokov, kde vystavoval spomínanú Cigánku. Ako spomína dcéra Marcela Jakubčiaková, vtedy bol v porote aj výtvarník František

Kudláč a s humorom povedal: „Ako si dovoľí tak maľovať, keď nie je akademický maliar?“ Ocenenie však dostal, a to hneď prvé a druhé miesto za diela Hlava ženy a Zátíšie s knihou. Od roku 1966 existovala na zubnom oddelení Okresného ústavu národného zdravia (OÚNZ) v čakárni výstavná sieň na dnešnej Hlavnej ulici. Bolo to sčasti pre nedostatok výstavných priestorov, ale aj preto, že mnohí zubní lekári boli umelci a milovníci umenia. Prvá výstava bola ve-

novaná tvorbe Emila Pauloviča, potom prišli ďalší autori a, samozrejme, aj Marcel Beneš, ktorý vystavoval v roku 1971. Marcel Beneš vtedy vybral na výstavu akvarely, v ktorých sa zamerl na miznúcu Trnavu. Posledné dielo – plaketu k 150. výročiu trnavskej nemocnice už nestihol dokončiť. Marcelovi Benešovi pripravili v roku 1976 jeho kolegovia – lekári posmrtnú výstavu malieb, zväčša portrétov, a usporiadali prvý ročník šachového turnaja. ■

Mgr. Ján Mička

Inaugurácia poštového lístka – sto rokov budovy Knižnice Juraja Fándlyho .....

Trnava poskytuje Slovenskej pošte, a. s., dostatok príležitostí na vydávanie poštových materiálov propagujúcich významné kultúrne udalosti a výročia v našom meste. Po nedávnom vydaní tlačového lístka známky s personalizovaným kupónom zobrazujúcim logo a pripomínajúcim výročie Západoslovenského múzea, vyšlo ďalšie trnavikum. Tentoraz bolo venované 100. výročiu postavenia budovy Knižnice Juraja Fándlyho, pôvodne hospodárskej banky, významným slovenským architektom Milanom Michalom Harmincom. Od jeho úmrtia uplynulo v roku 2014 šesťdesiat rokov.

Budova knižnice patrí medzi architektonicky a výtvarne najhodnotnejšie a najvýraznejšie objekty mesta a v roku 2013 bola vyhlásená za národnú kultúrnu pamiatku. Milan Michal Harminc je projektantom aj ďalších stavieb v Trnave, napr. roľníckej poisťovne (teraz budova Slovenskej sporiteľne oproti Kostolu sv. Heleny na Hlavnej ulici) a rodinných domov na Ústianskej ulici pre presídlencov zo zatopenej dediny Ústie v súvislosti so stavbou Oravskej priehrady.

Na návrh realizačnej komisie slovenskej pošty bol vydaný poštový lístok s prílohou obrázku budovy zo súťaže mladých čitateľov knižnice, ktorá sa pod názvom Úlik vedomostí uskutočnila v priebehu minulého školského roka. Z desiatok zaujímavých prác vybrala súťažná porota niekoľko návrhov. Na realizáciu bol najvhodnejší obrázok desaťročného Šimona Jakubča z trnavskej Základnej umeleckej školy, ktorý na slávnos-

ti prevzal od generálneho riaditeľa Slovenskej pošty Ing. Tomáša Druckera spolu s ďalšími autormi kresieb darčeky. Poďakovanie za úspešnú pedagogickú prácu s mladými výtvarníkmi patrí aj ich učiteľke Gabriele Hornáčkovej. Pri príležitosti jubilea budovy knižnice predniesol pozdravný príhovor predseda Trnavského samosprávneho kraja Tibor Mikuš. Vystúpenie trnavského historika Dr. Petra Horvátha zaujalo prítomných nielen historickým pohľadom na trnavské knižnice od gymnázia arcibiskupa Oláha, Jelínkovej tlačiarne, Trnavskej univerzity, Spolku sv. Vojtecha až po knižnice likvidovaných kláštorov v r. 1950, ale aj novým poznatkom, ktorý sa viaže na jubilujúcu budovu. V r. 1918 krátko po rozpade Rakúsko-Uhorska a vzniku ČSR sa v budove hospodárskej banky z iniciatívy predsedu národného výboru statkára J. Slezáka uskutočnila schôdza a z nej vzišiel dokument odoslaný do Martina,

ktorým sa občania Trnavy prihlásili k deklarácii o pripojení k novej republike.

Riaditeľka knižnice Lívia Koleková oboznámila účastníkov inaugurácie s činnosťou a aktivitami KJF, ktoré sa po bohatstve v podobe peňazí hospodárskej banky predstavili do bohatstva písaného slova v podobe kníh a časopisov. Úľ zo vstupnej haly budovy našiel odozvu aj v príležitostnej poštovej pečiatke, tento raz symbolizujúcej súťaž Úlik vedomostí z veľkého množstva podujatí knižnice pre dospelých aj detských čitateľov. ■

Martin Jurčo, foto: archív Emila Adamíka ml.

Július Farkaš bol ochotníkom s výkonom profesionála .....

Trnavské divadlo malo viacero umeleckých pracovníkov s prízviskom Farkaš. Okrem legendy divadla, herečky a neskoršej šepkárky a inšpicientky, obľúbenej Jozefíny Farkašovej, to boli herec Július Farkaš, režisér Ladislav Farkaš a kostýmová výtvarníčka Eva Farkašová. Dokonca pôsobil v divadle počas ako elev aj známy herec Boris Farkaš. Pristavme sa teraz pri hercovi Júliusovi Farkašovi (*28. október 1934 Dlhá †16. september 1983 Trnava). Bol významnou posilou hereckého súboru trnavského divadla, a to aj v ére, keď v súbore dominovala o dvadsať rokov mladšia generácia.

Začiatkom päťdesiatych rokov bol Július Farkaš členom rozhlasového hereckého súboru. Zaujímavé je, že frekvencia tohto priezviska bola veľká aj na pôde rozhlasu, veď dlhoročným redaktorom a vedúcim detskej dramatickej redakcie bratislavského rozhlasu bol tiež Július Farkaš, brat spomínaného režiséra Ladislava Farkaša. Náš trnavský herec a divadelný nadšenec Július Farkaš bol od roku 1955 štyri roky členom Dedinského divadla. Potom v roku 1960 prestúpil v Trnave do vznikajúceho Krajového divadla. Tam si zahral napríklad v inscenáciách Kaukazskom kriedovom kruhu, Prefíkanej vdove či Zostupe Orfea. Bol aktívnym hercom vo významnej časti repertoáru až do zániku divadla v roku 1965. Väčšina hercov vtedy odišla do Nitry alebo napríklad na bratislavskú Novú scénu. Ako Trnavčan zostal vo svojom meste a pracoval vo vtedajšej Stálej scéne. Tak sa volala prevádzka divadla v Trnave, kam chodili hosťovať rôzne súbory profesionálnych činoherných, no najmä hudobno-dramatických divadiel, najmä tie z Bratislavy. Július Farkaš tam až do roku 1974 zastával funkciu dramaturga. Počas tohto obdobia mu asi ozajstná divadelná práca chýbala. A tak začal byť aktívny ako vedúci a režisér

ochotníckeho súboru Vysokoškolských. Ten združoval najmä študentov trnavskej Pedagogickej fakulty, ale aj mladších ochotníckych hercov.

Keďže divadlo nemalo stály súbor, členovia Vysokoškolského sídlili priamo v historickej budove divadla. Úspešní boli najmä ich Výtečníci, Krvavý kvet, Žobrácka opera a Mladé letá. „Mnoho režisérov robilo v 60. rokoch rôznych poradcov ochotníckym súborom. Vendelín Kuffel v Pezinku, môj otec v Ružindole, ale aj na Kópánke v Disku. Július Farkaš si našiel, teda vytvoril tento súbor Vysokoškolských, a aj preto zostali priamo v divadle,“ spomína na

Berliner DKP v skratke .....

■ Best of Fest Anča

Projekcia výberu ocenených filmov z posledného ročníka medzinárodného festivalu animovaných filmov Fest Anča, ktorý sa uskutočňuje vždy počas leta v Žiline, bude v sobotu 6. decembra o 19. hodine v Berliner DKP na Pekárskej ulici.

Za sedem rokov svojej existencie sa Fest Anča vyšíhol medzi najvýznamnejšie festivaly v regióne Strednej Európy. Porota zložená z medzinárodných hostí udelila tento rok ocenenia v štyroch kategóriách. Uvidíte to najlepšie z krátkej animácie, študentských filmov, videoklipov a filmov pre deti. Vo výbere sú aj snímky ocenené špeciálnym uznaním, ktoré iba o vlas unikli cenám vo svojich kategóriách. Do programu bolo dohromady zaradených 13 filmov z celkového počtu 1 076 prihlásených snímok zo 70 krajín sveta.

■ Územné plánovanie a urbanizmus

Občianske združenie Publikum.sk pokračuje v sérii podujatí o verejnom priestore aj v decembri. Tentoraz prijal pozvanie hlavný architekt mesta Trenčín Martin Beďatš, ktorý bude v stredu 10. decembra o 19. hodine hovoriť v Berliner DKP na Pekárskej ulici najmä o projekte netradičného plánovania mesta s názvom Trenčín si Ty, ktorý by sme mohli stručne charakterizovať použitím jeho sloganu: „Rozvoj mesta inšpirovaný občanmi“. Cieľom projektu bolo vytvoriť čo najkvalitnejšie zadanie medzinárodnej ideovej urbanistickej súťaže na prepojenie nábrežia a centra mesta. Priestor na zapojenie dostala široká verejnosť a mohla tak priamo zasahovať do jeho tvorby. Participatívne urba-

túto éru Emil Adamík, ktorý bol začas aj nadšeným ochotníkom a jeho otec Emil Adamík bol hercom divadla v Trnave. „Ako človek bol skôr veselý, nekonfliktný, pokojný, a pre divadlo bol priam predurčený, čo zvyrazňoval jeho exotický vzhľad.“

Po vzniku Divadla pre deti a mládež pred štyridsiatimi rokmi sa stal Július Farkaš hercom a členom tohto súboru. Odborníci hovoria, že už to nebol celkom ten Július Farkaš ako za čias Krajového divadla. Za roky dozrel a snažil sa chápať posun divadelného herectva a poetiku inscenácií mladých tvorcov. Takže v novom súbore zastupoval staršiu generáciu, hral postavy staršieho veku (aj keď mal len po štyridsiatke), no zároveň aj pokračoval v réžii a dramaturgovaní v súbore Vysokoškolák. Ten sa z priestorových dôvodov presunul do budovy Pedagogickej fakulty na Prednádražie a stratil typicky divadelné zázemie. To bol podľa pamätníkov aj jeden z dôvodov jeho zániku v druhej polovici 70. rokov.

V inscenáciách Divadla pre deti a mládež v réžii Juraja Nvotu a Blaha Uhlára mal Július Farkaš šancu vytvoriť aj zložitejšie charaktery, napríklad, hral Kreóna v Anouilhovej Antigone. Tam v črtách despota stvárnil aj odlišnú polohu otcovských emócií. Jeho milý vzhľad a hlasové dispozície ho predurčovali stvárňovať postavy, ktoré sú síce navonok robustné a silné, no vo vnútri sú mäkké a citlivé. Prejavilo sa to napríklad v postave Muromského v Svadbe Krečinského alebo Procese. Hral aj postavu Bismarcka v inscenácii Ondreja Šulaja pod vedením Blaha Uhlára Commune de Paris. Nezabudnuteľný bol v postave Darybera z Faustiády pod vedením Petra Scherhaufera.

Júliusa Farkaša vo svojich poznámkach takto charakterizoval

vtedajší riaditeľ divadla Ladislava Podmaka: „Ochotnícka duša s pracovitou profesionála. Farkaš patril medzi málo hercov, ktorí sa relatívne rýchlo dokázali adaptovať v nových podmienkach a vedeli získať nové tvorivé návyky. Aj vďaka tomu sa stal jedným z vedúcich osobností mladého súboru. Kým v prvých jeho rozprávkových postavách bol skôr realisticko-popisným hercom, neskôr dokázal využiť hereckú skratku a sémantické gesto.“ Po rokoch tieto poznámky o hercoch pretavila do knihy o trnavskom divadle Dagmar Podmaková.

Ešte za čias Krajového divadla si Júliusa Farkaša všimol aj dnešný zvukár Divadla Jána Palárika a herec súboru Vysokoškolák Marián Kokavec: „Bol dušou celého divadla, lebo prechádzal všetkými obdobiami, od krajového cez to medziobdobie až po profesionálny súbor, ktorý pôsobil potom od 70. rokov. Pamätám, keď som ho prvýkrát videl ako Othella ešte na javisku Krajového divadla – bol neprehliadnuteľný aj vďaka robustnej postave. Vždy sa nám snažil pomáhať. Viem, že povedal, že nás všetkých dostane na Vysokú školu múzických umení, a aj nás pripravoval na skúšky. Ja som neprešiel u Viliama Záborského, ale napríklad Vladimír Jedľovský prešiel a dodnes je trnavským hercom. Podobne aj Tibor Vokoun. Spomínam si na slávnú inscenáciu Charlie s Mariánom Zednikovičom. V chaplinovských groteskách vždy bola niekde postava staršieho robustného pána s veľkými fúzmi. A toho v našej inscenácii hral práve Julo,“ spomína Marián Kokavec na inscenáciu, ktorá mala veľký, aj medzinárodný ohlas.

Júliusa Farkaša roky trápilo slabé srdce, ktoré ho náhle zradilo, a to nemal ešte ani päťdesiat. ■

nistické plánovanie rozvoja mesta trvalo v Trenčíne tri roky. Počas tohto obdobia sa uskutočnilo množstvo stretnutí s odborníkmi i verejnosťou a všetky výstupy boli pravidelne zverejňované na internete. Výsledkom je práve ukončená urbanistická súťaž, ktorá priniesla množstvo kvalitných a zaujímavých koncepcií.

■ Hudobnícke workshopy + večerná jam session

V Trnave ojedinelé Hudobnícke workshopy sa začnú v Berlineri DKP na Pekárskej ulici v sobotu 13. decembra o desiatej ráno, potrvajú do pol deviatej večer a po nich bude ešte nasledovať jam session prítomných hudobníkov. Ak cítite, že by ste si potrebovali osviežiť myseľ a rozšíriť hudobné znalosti, v Berlineri máte jedinečnú možnosť získať dávku vedomostí od skúsených hudobníkov.

Pripravených je niekoľko dvojhodinových lekcí. Hru na bicie bude učiť Michal Skácel, ktorý okrem klasického hudobného vzdelania študoval aj jazzovú špecializáciu. Čo s klávesmi, vás naučí Tomáš Köppl, ktorý aktuálne študuje skladbu a dirigovanie na Konzervatóriu v Bratislave. Do tajomstiev basgitary vás zasväťí Martin Kubala známy z formácií Delikatesa či Miloš Biháry Trio. Mladých hudobníkov doplnia skúsený Štefan Szabó s lekciami hry na gitare a čoraz populárnejšia Zuzana Mikulcová s lekciami spevu.

Lekcie budú mať všeobecné hudobné zameranie, čo znamená, že sa nebudú venovať konkrétnemu hudobnému žánru, ale hracím zručnostiam. Súčasťou workshopov bude aj večerná jam session, na ktorej si okrem lektorov budú môcť zahrať i účastníci kurzu. Vstup na celý deň je 5 eur, na jednotlivé lekcie 3 eurá. Podrobnosti nájdete na <http://www.facebook.com/MalyBerlin>.

Mgr. Beáta Balgavá, riaditeľka ZUŠ na Mozartovej

Na západnom krídle letí Inakosť a habadej výtvarných nápadov .....

Vernisáž výstavy Základnej umeleckej školy na Mozartovej ulici s názvom Inakosť – Habadej nápadov sa uskutoční vo štvrtok 11. decembra v západnom krídle trnavskej radnice.

Po úspešných výstavách Zimné cesty k umeniu (2. 12. 2010 – 10. 1. 2011) a Do obývačky duše (8. 6. 2013 – 31. 7. 2013) do tretice prichádza Základná umelecká škola na Mozartovej ulici so svojou výstavou do reprezentatívneho priestoru západného krídla radnice. Inakosť – Habadej nápadov je prehliadkou toho najlepšieho, čo žiaci v ôsmich ateliéroch výtvarného umenia v poslednej dobe vytvorili, je znova kompendiom všetkých základných výtvarných druhov a žánrov, predovšetkým maľby, kresby, kombinovanej techniky, plastiky, keramiky či inštalácie so špecifikami jednotlivých ateliérov. Tematická pestrosť a rôznorodosť obsiahne zimné motívy, Vianoce, Trnavu v jej historickej esencii, ale aj oslavu básnika prináležiacieho tomuto prostrediu, lásku k umeniu, k cestovaniu a k prírode. Výstavu bude aj tento raz kolorovať na vernisáži jemná hudba v interpretácii žiakov Základnej umeleckej školy Mikuláša Schneidera Trnavského.

Ateliér Mgr. Beáty Balgavej, riaditeľky školy a kurátorky výstavy v programe Ticho zátišia ukáže predstavu a videnie Vianoc menších žiakov navodením atmosféry pokoja – stíšenia a úvah, ktoré nepatria len k dospelosti, pretože kresleniu „čiary ponoru“ sa treba trpezlivo učiť. K úvahovým patrí i cyklus cestovateľských kresieb Prázdninová etuda.

Portrétna práca žiakov Mgr. Dušana Horvátha Povedzte, ktorým smerom idú vlaky, povedzte, ktoré vlaky idú nad oblaky? sú

Trnava_Parva Roma
ateliér PaedDr. G. Hornáčkovej

inšpirované básnikom Paľom Ušákom Olivom (* 1914 – † 1941) a pripomínajú 100. výročie narodenia tohto výrazného predstaviteľa slovenskej katolíckej moderny. Pedagóg sa súčasne so svojimi žiakmi venuje i pôsobivému maliarskemu stvárneniu historických trnavských zákutí. Siločiarly čiary zasiahli všetky vekové kategórie zastúpené v ateliéri PaedDr. Gabriely Hornáčkovej. Sú inšpirované fotografiami Petra Babku a jeho hravými, americkou retušou maľovanými abstraktnými kompozíciami. Mnohí malí „výtvarní umelci“ do zimných hviezd namočili a tajomným svetlom Vianoc zapálili farebne žiarivé veduty mesta Trnavy.

Otvorená kniha Vianoc sa číta v ateliéri Mgr. art. Kataríny Horváthovej-Pripkovej a tvorí bordúru zázraku čarovných sviatkov, keď vonia čerstvé pečivo, šušťá papier darčiekov a v odleskoch korčúľ na ľade mrznú

nielen prsty, ale aj nos. A potom už všetci zasa sedia doma v tepľučkých dekách pri rozprávkach. Priateľstvo bez slov prinášajú žiaci Mgr. Heleny Migrovej na pestrofarebných obrazoch mačiek i iných zvierat, ale aj bizarných kvetoch, ktorých sa sem tam dotýkajú ľahučké motýle. Súčasťou práce tohto ateliéru je – ako vždy – jemne vypracovaná keramika.

Zápisky, mágia a iné čary z cestovného denníka Mgr. Moniky Groman zaujmú svojou túžbou po Verneho zaprášených dialkach a drsným šamanstvom. Popritom, na vyváženie, ateliér pridáva niečo z Rothka a niečo z baletu.

Iné cesty ako táto predstaviteľka najmladších pedagógov brázdí jej generačný kolega Mgr. art.

Lenka Vargová: Barokové okno, 2014

Miroslav Trubač. Inakosť skúma myšlienky, sleduje príbehy, prevercia možnosti a baví sa získaným poznaním. Súčasne ateliér „píše“ keramickú knihu, ktorá sa dá prečítať iba po presnom zvia-

zaní. Scénografka Mgr. art. Andrea Rybárová uloží pri bývalej peckie v bývalej kuchyni západného krídla na kašírované misy kašírované ovocie a rozvešia jemné akvarely Trnavy – Drobnoti okolo nás.

Literárno-dramatické oddelenie

Mgr. Jany Buchelovej pripraví „hostesky“, ktoré nás budú na výstave nielen vítať, ale aj správať.

Grafický dizajn výstavy je v rukách Jozefa Haukeho, architektúru výstavy pripravujú spoločne Miloš a Beáta Balgaví.

Pedagógovia a ich žiaci sú vďaka svojej práci už tretíkrát v priestoroch západného krídla radnice, čo vytvára predpoklad tradície s kontinuitou kvality. Treba im len zaželať, aby im pri výchove žiakov od najmladších po dospelých na križovatke svietila zelená. ■

Jaroslav Lieskovský

Na silvestrovskej strune .....

Šport je mojim celoživotným spoločníkom. A keďže koniec kalendárneho roka sa snúbi s veselou, z novinárskeho notesa som vybral tri úsmevné príhody.

Rezák rekreačného tenistu

Slávny futbalový reprezentant ČSSR Jozef Štibrányi (Spartak Trnava), rodák z Vlčkoviec, po skončení úspešnej kariéry na zelenom trávniku sa upísal rekreačnému tenisu. V križovanoch nad Dudváhom učil telocvik úctyhodných tridsaťtri rokov. Na svoje individuálne tenisové tréningy využíval tamojšiu školskú telocvičňu. Mala minimálne rozmery. Priestorová stiesnenosť sa mu odvdáčila za drinu osvojením si nevšednej finty. Naučil sa zahrať skrátené loptičky. Vychutnával si ich rezaným spôsobom. Vraj takéto originálne kontry boli proti všetkým fyzikálnym zákonitostiam. Ťažko spracovateľné rezáky mu pri dlhších výmenách neraz poslúžili v zlomovom okamihu ako účinná zbraň. Použil ju aj na turnaji osobností v Sezimovom Ústí. „V zápase proti hlavnému favoritovi celého podujatia som spočiatku ťahal za kratší koniec. Súper viedol 6:1 a 5:0. Vtedy mi napadlo vytiahnuť osvedčený rezák. Karty sa obrátili. Druhý set som vyhral 7:5 a v treťom mi frustrovaný protihráč ušiel z kurtu,“ uviedol spomienku futbalovo-tenisový obojživelník.

Na šiestu do roboty!

O futbalovom mágovi Antonovi Malatinskom, nezabudnuteľnom strojcoví majstrovskej éry Spartaka Trnava, sa už toho popisalo neúrekom. Jednu z perličiek mi o ňom prezradil Emil Brunovský

(* 4. 6. 1936), ako hráč majúci podiel na prvom federálnom titule zo šesťdesiateho ôsmeho roku. Viacerí členovia prvoligového áčka neraz nastúpili na majstrovské stretnutie rezervného celku. Tiež rodák z neďalekej Kaplnej, ktorý prišiel do Trnavy v januári 1965 z druholigovej Považskej Bystrice práve na podnet Toni-báčiho. Ten bol častým návštevníkom bečkar-ských aj ďalších súbojov, žiactvo a dorast nevynímajúc. Anton Malatinský nechýbal medzi divákmi ani v spomínanej predpoludnie. Trnavský B-tím Spartaka vtedy vyhral 3:2. Prísnemu trénerovi bílých anđelov to nestačilo. Po zápase sa zrazu rozleteli dvere na spartakovskej kabíne. Stál v nich namosúrený Toni-báči. Z voleja spustil, ukazujúc na hráčov širšieho prvoligového kádra: „Zajtra ráno na šiestu do roboty, na šiestu do roboty, na šiestu do roboty...!“ Brunovský mal pocit skrivodlivosti. A tak opáčil: „Toni-báči, ja tiež? Hral som tak zle? Veď z troch gólov som dal dva.“ Trénerova kontra prišla vzápätí. „Ty na siedmu,“ priklincoval neústupčivý Malatinský pozápasovú debatu.

Galiba maratónskeho debutanta

Legendárny grécky posol Feidipides, nesúci v roku 490 pred naším letopočtom radostnú zvesť z Marathonu do Atén o ich vojenskom víťazstve nad obrovskou presilou Peržanov, našiel veľa bežeckých nasledovníkov. Aj Trnavčan Ľudo-

vít Žambokréthy (nar. 4. 11. 1944), neskôr uznávaný expert na atletickú chôdzu, zatúžil v mladosti po maratónskom dobrodružstve. Podarilo sa mu to dva razy (1964, 1965). Na bežecký debut vyše štyridsaťdvakilometrovej tortúry si profilovo zvolil ťažké sústo. Zvlne-ná trať viedla úpäťm Bielych Karpát z Nového Mesta nad Váhom do Krakovian a späť. Vedel, že maratónsky chlieb sa zvykne lámať na 35. kilometri. Za kritickou métou pri čachtickom cintoríne, po sérii cestných hojdačiek, chcel Ľudo dopriať telu chýbajúce te-kutiny. Jeho prepletajúce sa nohy už v tej chvíli pripomínali kadečo, iba nie aspoň chabý náznak bežeckého kroku. Konečne mu zrak spočinul na tabuli s veľkým nápisom OBČERSTVOVACIA STANICA. Vysilený sa k nej dotrmácal. Mi-hom snal z hlavy ľahkú prikrývku. Naplnené poháre stáli v rade ako vojaci počas ranného nástupu. Za nimi boli poukladané fľašky rôznych tvarov s prilepenými štartovými číslami ich majiteľov. On však podobnú alchýmiu ešte nepoznal. A tak zaraz schmatol na začiatku dlhého stola najbližšiu nádobku z umelej hmoty. Výsle-dok? Namiesto úľavy neslýchaná pohroma. „V snahe občerstviť sa chladivou vodou som si vykydol na vlasy plný pohár slivkového kompótu. Otravné muchy mi ešte hodnú chvíľu nedali pokoja,“ oprášil po rokoch úsmevnú epi-zódu. ■

Jaroslav Lieskovský

Javorové listy pred pätnástimi rokmi na trnavskom ľade nezmrzli

Pamätný štart reprezentácie z kolísky hokeja, rok predtým bratské gala predstavenie Miroslava a Petra Šatanovcov v spoločnom útoku HC Harvard Trnava

Či bola to výnimočná paráda! Pod strechou trnavskej hokejovej arény sa hralo 12. 12. 1999, teda pred pätnástimi rokmi, medzištátne stretnutie Slovensko – Kanada. Hostia spoza veľkej mláky zvíťazili 4:3 (1:0, 3:2, 0:1), no oslava sedemdesiatin organizovaného hokeja v krajine pod Tatrami mala napriek prehre reprezentantov SR dôstojnú atmosféru. V beznádejne vypredanom hľadisku trnavského zimného štadióna sa tiesnili štyri tisícky priaznivcov. Gólovo ich potešilo slovenské trio Pohorelec (32.), Šechný (35.) a Bartoš (48.), kým v zostave javorových listov, kolísky ľadového hokeja, dosiahol dve presné zakončenia krídelný útočník Savoia (2. a 35.), raz sa to podarilo centrom Boisvertovi (30.) a Simpsonovi (37.). Slovenský Rím videl tej jesene ešte jeden medzištátny hokejový duel A-mužstva SR. Štrnásteho novembra 1999 si výber Jána Filca meral sily so Švajčiarskom. Hostia z krajiny helvétskeho kríža uspeli v Trnave 4:2 (0:2, 2:0, 2:0). Naši chlapci teda mali navrch iba v prvej tretine, ktorú vyhrali gólmi L. Čierneho a Hreusa. Príjeme, že na konci tej sezóny zachvátil Slovensko hokejový ošiaľ, keď z petrohradských MS 2000 priviezol bielo-modro-červený kolektív strieborné medaily. Teraz, pri októbrových 40. narodeninách držiteľa štyroch medailí z MS (2000 striebro, 2002 zlato, 2003 bronz, 2012 striebro) a víťaza Stanley Cupu 2009 s Pittsburghom Penguins, najlepšieho strelca v histórii slovenskej hokejovej reprezentácie a jej dlhoročného kapitána Mi-

roslava Šatana (* 22. 10. 1974), sme si zasa osviežili v pamäti ďalšie nezabudnuteľné okamihy vyše 90-ročnej trnavskej histórie tohto zimného olympijského športu v našom meste. To keď na prelome septembra a októbra 1998 odohral spomínaný veľikán slovenského hokeja za HC Harvard Trnava tri zápasy 1. SNL. Úvodný si odkrútil v siedmom kole proti neskoršiemu víťazovi tejto druhej najvyššej súťaže, HK Spartak Dubnica n. V. (2:4). Prišlo naň mnoho zástupcov masmédií, vrátane troch televíznych štábov. Hviezdny Šarky, ešte nemajúc novú zámorskú zmluvu v tíme Buffalo Sabres (NHL), sa takmer dvom tisícikam trnavských divákov predstavil v jednom útoku domáceho HC Univerzita po boku brata Petra. Predtým hrali naposledy spolu za mladší dorast rodných Topoľčan. „Z našich žiackych a dorasteneckých súbojov si v Trnave pamätám nekrytý zimný štadión. Vynasnažím sa, aby v tomto futbalovom meste som pomohol viac popularizovať aj hokej,“ uviedol na pozápasovej tlačovej konferencii pohodový, kamarátsky hokejista. Nemalá investícia za jeho poistku sa vyplatila. Hoci to bolo iba na tri majstrovské konfrontácie. Mimochodom, podľa jedného celoslovenského denníka mala vtedajšia trnavská tlačovka s M. Šatanom extraligovú úroveň. Doďajme, že v majstrovskej sezóne 1998/99 hralo 1. ligu SR jedenást klubov a Trnavčanom patrilo po základnej časti štvrté miesto. Na svoje konto si zapísali 24 bodov, podobne ako tretí ŠHK Danubia 96 Bratislava. V nadstavbovej časti – už bez najlepšej dvojice Dubnica

a Zilina, ktorá postúpila do baráže o extraligu – získal náš HC Harvard prvenstvo. Súčasnú štafetu v Trnave nesie Hokejový klub Gladiators, v predošlej sezóne bronzový. „Prvoligový kolektív mužov odohrá doma na prelome rokov 2014/15 štyri decembrové a tri januárové stretnutia. Naši chlapci hodlajú pred domácim publikom potvrdiť postupové ambície do nadstavbovej osmičky,“ uviedol Peter Pejkovič, viceprezident HK Gladiators. Ide o tento program: piatok 5. 12. HK 95 Považská Bystrica, streda 10. 12. HK Dukla Michalovce, streda 17. 12. HC 46 Bardejov, nedeľa 21. 12. HC Prešov 07, nedeľa 4. 1. HC Dukla Senica, piatok 9. 1. MŠHK Prievidza, streda 28. 1. HC 07 Detva. Všetky majstrovské stretnutia gladiátorov sa začínajú o 17.00 h. Bielo-červeno-čierny káder trénerskej dvojice Matej Ševčík – Stanislav Bachratý má teda i v aktuálnej sezóne našliapnuté na play-off. Popri viacerých skúsených borcoch (Miroslav Hála, Pavol Poláček, Martin Baran, Peter Barinka, Martin Čunderlík a i.) rastú od zápasu k zápasu aj výkony nastupujúcej omladiny. Príďte sa presvedčiť. ■

Jaroslav Lieskovský, foto: Ivan Kopčani

Trnavská bašta akademického športu

UCM Night Run 2014 aj telovýchovná oslava Medzinárodného dňa študentstva FSV potvrdili široký záujem rôznych vekových kategórií o dobre pripravené podujatia

Masový beh nočnou Trnavou má svoje čaro. Najnovšie to ukázal UCM Night Run 2014. Čestným štartérom bol rektor hostiteľskej univerzity Jozef Matúš, neprehliadnuteľná osobnosť trnavského športu. V mladosti futbalový brankár Lokomotívy (žiaci, muži) a Spartaka (ligový dorast), neskôr čelný činník Telovýchovnej jednoty Spartak TAZ aj jej futbalového oddielu, teda dvoch subjektov s mnohopočetnou členskou základňou. Terajší 2. diel Behu nočnou Trnavou oslovil 531 štartujúcich. Pred rokom ich prišlo 339. Na takýto rozsiahly projekt treba kus odvahy. Ten nechýbal dvom študentkám UCM, Lucii Mravcovej a Monike Farkašovej, autorkám zriedkavej seminárnej práce o džogingu. Vlni ich ešte doplnila Mária Bieleschová. Tiež za pomoci polície a jej asistentov na križovatkách teraz dokázali previesť početný pelotón vyše sedemkilometrovou trasou po starobyľých zákutiach aj cez dopravné tepny nočnej Trnavy. Podujatie bolo adresované študentom i ďalším záujemcom. Pricestovali naň ctitelia kondičného behu zo širokého okolia. Lanské prvenstvá zopakovali domáci atléti Michal Puškár a Romana Komarňanská. Univerzita sv. Cyrila a Metoda sa teda v ostatných rokoch stala centrom vysokoškolského športu v Trnave. Potvrdením povedaného zostáva i nemenej významná akcia k Medzinárodnému dňu študentstva 2014. Zmienka je o Športovom dni Fakulty sociálnych vied UCM-ky, druhom v tomto kalendárnom roku. Usporiadatelia pod vedením Mariána Mericu, zakladateľa projektu, vyhradili pre jesenný celoškolský príspevok pohybových

Na snímke sprava: autor Športového dňa FSV Marián Merica, olympijský víťaz v boxe Janko Zachara, najúspešnejšia súťažiaca Natália Chudá a bývalí reprezentanti v atletickej chôdzi Milan Belko.

aktivít devätnásty novembrový deň. Všetko fungovalo ako v dobre naolejovanom stroji. Pred plným hľadiskom mestskej športovej haly otvoril celodenný program dekan FSV Peter Horváth. Medzi hosťami privítal aj dve ikony slovenského športu, olympijského víťaza v boxe z Helsínk 1952 Janka Zacharu a vicemajstra sveta vo futbale z Čile 1962 Jozefa Štibrányiho. Záujem študentov o masový telovýchovný deň ešte predstihol jarnú ouvertúru. Gro aktivít situovali členovia štábu do fakultnej telocvične V jame. Zoznam aktérov obsahoval viac ako štyri stovky. Zvoliť si mohli niektorú zo športových súťaží. Menoslov odmenených bol početný. Symbolicky spomeňme aspoň Natáliu Chudú, držiteľku najvyššieho počtu víťazných diplomov. Tiež bol interes o rôzne cvičenia či iné

doplňkové aktivity. Nechýbalo tradičné meranie krvného tlaku a pulzovej frekvencie. Popri súťažiackej omladine dokonca nezostali bokom ani poslucháčky Univerzity tretieho veku, ktoré sa zapojili do streleckej súťaže. Tá oslovila aj najstaršieho žijúceho Slováka s olympijským zlatom, ktorý si ešte doprial trnavský prídavok v podobe stolnotenisového súboja. Charizmatický rodák z Kubry, teraz súčasťou Trenčína, sa napriek osemdesiatim šiestim rokom na pleciah stále venuje rekreačnému športovaniu či trénerskej činnosti. Medzi vysokoškolákmi pobudol Janko Zachara až do samého záveru. „Do Trnavy chodím na rôzne telovýchovné akcie často a veľmi rád. Aj teraz som strávil medzi sympatickými vysokoškolákmi a ich pedagógmi príjemný deň,“ dodal legendárny pástiar. ■

Jaroslav Lieskovský, foto: js

Štibrányi – prvý Slovák s gólovou vizitkou z futbalových majstrovstiev sveta .....

V januári uplynie sedemdesiatpäť rokov od narodenia vidieckeho učiteľa telocviku Jozefa Štibrányiho, pravého krídla Spartaka Trnava a člena strieborného tímu Československa v MS 1962, ktorý po pamätnom čílskom sóle predčasne poslal domov zo zámoria španielske megahviezdy

O priam rozprávkovej premene dedinského futbalistu na vicemajstra sveta sa už toho popísalo neúrekom. Reč je o Jozefovi Štibrányim, vtedy 22-ročnom útočníkovi TJ Spartak Kovosmalt Trnava, autorovi pamätného gólu v úvodnom zápase čílskeho účinkovania Čechoslovákov proti Španielom z programu MS 1962. Vo Vlčkovciach, obci na skok z Trnavy, sa narodil 11. januára 1940, teda pred sedemdesiatimi piati-

mi rokmi. Takže profil slávneho športovca nemožno nechať bez povšimnutia ani v tomto dvojčíslu. Ale po poriadku. Dravý, agresívny talent neušiel pozornosti futbalových výborníkov z malého Ríma. „V trnavskom prostredí som stretol veľa nezabudnuteľných ľudí. Napríklad docenta Jozefa Hagaru, môjho prvého trénera v doraste Spartaka. Neskôr, ako vysokoškolský študent, som si uňho privybral. Zveril mi robenie výplat

pre učiteľov a ďalších zamestnancov pedagogického inštitútu,“ prezradil perličku. Čoskoro nasledoval presun do áčka Antona Malatinského. Štibrányi pri jednej našej debata pripomenul trnavskému spoluhráčovi Švecovi: „Valér, pamätáš sa, ako sme v príprave drilovali do úmoru rohové kopy? Azda aj sto som ich počas jedného tréningu zahral.“ Jubilant si obliekol reprezentačný dres ČSSR deväťkrát.

Jozef Štibrányi, futbalový vicemajster sveta z Čile 1962, sa po naplnení aktívnej ligovej činnosti upisal učiteľovaniu. Venoval mu vyše tri desaťročia. Išlo najmä o telesnú a brannú výchovu.

Bol vôbec prvým slovenským futbalistom celej histórie, čo skóroval v záverečnom turnaji majstrovstiev sveta. Tento priamát sa zrodil 31. mája 1962 poobede. Štibrányimu ho už nikto nikdy nevezme. Vzácný skalp vzišiel z dlhého úniku od polovice ihriska. Po jeho pamätnom góle teda španielski futbaloví toredori predčasne dodýchali v československej koride. Estádio Sausalito vo Viña del Mar má Jozef doteraz v živej pamäti. Veď zostave Španielska, prešpikovanej známymi esami, vyparatil huncútstvo s chladnokrvným prelobovaním brankára Sedruna v 80. minúte práve na tomto trávniku. Išlo o jediné presné zakončenie otváracieho duelu oboch kolektívov v základnej skupine. „Favorizovaný celok z Pyrenejského poloostrova považoval zápas s našou jedenástkou, futbalovým trpaslíkom zo srdca Európy, iba za akúsi povinnú jazdu,“ konštatoval Štibrányi. Lenže československé cunami napokon zničilo sebavedomým Španielom ich postupové ambície. Vytlačilovi chlapci s levom na hrudi to krok za krokom dotiahli až do finále siedmich MS. V ňom viedli nad žltozelenými kanárikmi z Brazílie gólom Masopusta, no napokon zostali na súperovom štíte (1:3). Takže ku konečnému striebornému pódiu 1962 prispelo mierou vrchovatou aj vrtké krídlo zo Spartaka Trnava, nastúpivšie do troch zo šiestich stretnutí. V čílskej konfrontácii šestnástich elitných krajín celej planéty sa teda udiala historická vec, veď predtým i potom mala československá reprezentácia rovnaký zásah v podobe konečného 2. miesta

iba raz (MS 1934 v Taliansku). A pritom do Čile letel Štibrányi už ako druholigista, pretože v práve vrcholiacej najvyššej československej súťaži 1961/62 obsadili Trnavčania medzi československou špičkou predposlednú, trinástu priečku. Napriek tomu nestratil dôveru reprezentačného lodivoda Rudolfa Vytlačila. Odvďačil sa za ňu mierou vrchovatou.

„Pri záverečnom turnaji majstrovstiev sveta v šesťdesiatom druhom musela základná zostava odohrať celých deväťdesiat minút. Tak zneli pravidlá. Na nemožnosť striedania takmer doplatili Brazílčania práve v ich súboji C-skupiny s nami. Ešte do prestávky sa im zranil Pelé, no z našej strany išlo až do záverečného hvizdu o džentlmenské správanie sa voči nemu. Keď mal loptu, neatakovali sme ho,“ uviedol Štibrányi. Zahrať si na MS proti nekorunovanému kráľovi svetového futbalu bolo preňho, chalan s dedinskými koreňmi od Trnavy, výnimočnou udalosťou. O tom niet pochýb. Život však bežal ďalej. „Hneď po návrate z Čile som obliekol dres rodnej obce na futbalovom popoludní v Pavliciach. Viete si predstaviť, aký rozruch to urobilo medzi zúčastnenými mužstvami a divákmi, keď čerstvý vicemajster sveta sa objavil pri ich priateľskom podujatí v zostave Vlčkoviec. Mne zasa urobilo radosť, že o príjemné juhoamerické zážitky som sa mohol potešiť s početnými priaznivcami z masového futbalu. Veď práve vďaka nemu mi bolo dopriaťe zažiť strieborný úspech vo vrcholnom svetovom sviatku,“ uviedol. Nuž a Štibrányi zostal verný vidieckemu športu aj po skončení profesionálnej dráhy.

„Do štyridsiatich troch rokov som sa hráčsky bavil futbalom vo Vlčkovciach. Viesť kočovný život trénera sa mi nežiadalo. A tak som na dlhý čas kantorsky zakotvil v križovianskej základnej deväťročnej škole,“ dodal absolvent Pedagogického inštitútu v Trnave, hoci chvíľu to s indexom skúšal aj v severočeskom Liberci.

Nezabudnuteľné trio

Neobídme ani pripomenutie si nedožitych narodenín iných významných postáv trnavského futbalu – Antona Malatinského, Františka Bolčeka a Emila Katuninca.

Tiež u uvedených činovníkov ide o januárové jubileá ich príchodu na svet. Viete, ako sa ráta trnavský letopočet? Pred Antonom Malatinským a po Antonovi Malatinskom. Aj táto povedačka hovorí o výnimočnom bardovi koženej lopty v slovenskom Ríme. Toni-báčimu vystavili rodný list 15. 1. 1920, smrti sa dotkol 1. 12. 1992. Úspešný zakončovateľ František Bolček (27. 1. 1920 – 3. 1. 1968) sa koncom tridsiatych rokov 20. storočia stal prvým Trnavčanom, ktorého nadlho zaradili do základnej zostavy slovenského futbalového výberu. Počas SNP bol veliteľom čaty. Tú čakal 30. augusta 1944 presun do priestoru Žarnovice, kde už zvädzala boje s hitlerovskými hrdlozezmami. A napokon Emil Katuninec (15. 1. 1940 – 30. 1. 1998). Spočiatku brankár, neskôr oddielový funkcionár, vedúci ligového mužstva aj domovník na štadióne Spartaka. Verný služobník červeno-čiernych farieb patril spolu s manželkou do osvedčeného súkolia trnavskej futbalovej mašiny. ■

V skratke .....

■ **Zomrel Milan Turňa** – Po uzávierke predošlého čísla Noviniek z radnice sme sa dozvedeli smutnú správu o úmrtí prof. Ing. Milana Turňa, DrSc., v období 1992 / 1999 dekana Materiálovotechnologickej fakulty STU v Trnave. Rodák z horehronského Čierneho Balogu (*4. 8. 1940) sa stal medzinárodným uznávaným odborníkom vo zväraní. Z pozície dekana MTF, vtedy významného vysokoškolského centra telesnej kultúry, sa nemalou mierou pričinil o rozvoj trnavského športu v TJ STU, ale i na úrovni mesta či regiónu. Na jeho príkladnú aktivitu a spoluprácu budú s vďakou spomínať organizátori v tom čase veľmi populárneho Malokarpatského maratónu aj ďalších podujatí z oblasti vrcholového, výkonnostného a masového športu. Prirodzenú autoritu si získal vzácnym rozmerom človečenstva. Široká športová komunita bude na univerzitného profesora M. Turňa stále spomínať s úctou a vďakou.

■ Medzinárodné piruety

– Mestský zimný štadión v Trnave patril 24. – 26. októbra krasokorčuľarským pretekom Tirnavia Cup. Siedmy diel usporiadal domáci KK. Obe hlavné súťaže ISU boli v zahraničnej rézii. Do kategórie junioriek sa prihlásilo 24 dievčat z 10 štátov. Najlepšie trio: 1. Ivett Tóthová, 2. Fruzsina Medgyesiová (obe Maď.), 3. Elif Erdemová (Tur.). Poradie juniorov (10 št. zo 6 krajín): 1. Jiří Bělohradský, 2. Matyáš Bělohradský (obaja ČR), 3. Jakub Kršňák (SR, TJ AKO Piešťany). Najlepší v pretekoch žiactva: Lara Gučeková (Slovín.) a Adam Siao Him Fa (Franc.). Vydané podujatie bolo spomienkou na blížiace sa 55. narodeniny veľkého krasokorčuľarskeho oddielu v Trnave. Zakladaciu listinu mu vystavili 28. januára 1960. Úvodné podujatie zorganizovali nadšenci, pod vedením predsedu oddielu Mikuláša Gottsteina, na otvorenom zimnom štadióne v decembri toho roku aj za účasti reprezentantiek

Jany Mrázkovej-Dočekalovej, Jindry Kramperovej, Jitky Hlaváčkovej, Evy Grožajovej a ani nie 10-ročného Ondříka Nepelu, neskôr olympijského víťaza (Sapporo 1972), 3-násobného majstra sveta a 8-násobného majstra Európy.

■ **Vianočný turnaj v karate** – Už 33. ročník Vianočného turnaja, medzinárodnej konfrontácie 3-člených zostáv mužov v kumite, chystá KK Slovšport Trnava na sobotu 6. decembra. Medzi prihlásenými nechýba ani obhajca lanského primátu, Studentsky Grad Belehrad. Štvrtý raz budú súčasťou podujatia v MŠH na Rybníkovej aj dorastenecké, kadetské a juniorské majstrovstvá SR. Vlni sa v nich predstavilo 249 dievčat a chlapcov. Domácim pripadli dve zlaté medaily, zásluhou Martina Hačku a Matúša Remenára. Bronz si vybojovali ich kluboví kolegovia Ferdinand Peško a Lukáš Orlický. „Program sa začne už o deviatej, pretože tento rok nám zväz pridal aj súťaže družstiev (kumite a kata). V národnom šampionáte mladých dovedna rátame s približne 450-členným poľom vo veku od 12 do 20 rokov. Na šiestich tatami sa predstaví šesťdesiat kategórií. Bodku za celodenným programom dá tímová súťaž dospelých od šestnásťtej hodiny,“ uviedla riaditeľka podujatia Renáta Gašparovičová. Súčasne pôjde o oslavu 35. narodenín Telovýchovnej jednoty Slovšport, do ktorej prijali pri zrode v júni 1979 aj oddiel karate. Priekopníkom v kimonách viedol Tibor Mikuš, o rok neskôr bronzový medailista v barcelonských ME.

■ **Festival nohejbalových trojíc** – Vianočný smeč 2014, známa sviatočná konfrontácia trojčlenných tímov, už tradične avizuje kvalitné obsadenie. NK Slávia Trnava, pod taktovkou Petra Hlinku, chystá 19. medzinárodný turnaj na sobotu 20. decembra. Usporiadatelia ho otvorila o 9.00 h v mestskej športovej hale. Memoriál zakladateľa turnaja, nezabudnuteľného Róberta Zwiržinu st. (22.11.1938 – 7. 9.2009), sa bude hrať šiesty raz. Doobeda prídu na rad súboje v skupinách,

o 13.00 sa začne play-off a približne o tri hodiny neskôr dostanú zelenú fináloví aktéri. Priaznivci tejto kráľovskej kategórie videli vlni celodenné súboje 22 celkov. Svoj kumšt predviedli aj mužskí majstri sveta Ján Brutovský, Richard Makara a Marek Novosad. Prvenstvo si z Trnavy odniesol favorizovaný celok DPMK Košice po finálovej výhre 2:0 (10:5, 10:5) nad NK Hlohovec. Súboj o 3. miesto: NK Climax Vsetín B – NK Kúpele Piešťany 2:1 (3:10, 10:6, 10:8). „Tento rok rátame so štartom približne dvoch desiatok družstiev, hoci záujem prejavilo oveľa viac trojíc. Diváci aj teraz budú mať vstup do hľadiska bezplatný,“ dodal P. Hlinka.

■ **Silvestrovské bremeno** – Tréningový sektor vrhačov Slávie, v susedstve telocvične Na rybníku, privíta v utorok 30. decembra o 10.00 h účastníkov 32. dejstva Silvestrovskej ceny v hode atletickým bremenom. Pôjde o súťaž popredných vrhačov aj masových záujemcov s atypickým náčiním o hmotnosti 10,5 kg a s dĺžkou rukoväte 77 cm. Najviac prvenstiev, osemnásť, má na konte Trnavčan Libor Charfreitag ml., okrem iných počť aj kladivársky majster Európy 2010. Jeho mama Eva, ktorej patrí post hlavnej rozhodkyne, pre Novinky z radnice povedala: „Prezentácia bude priamo v dejisku až do začiatku pretekov. Medzi štartujúcimi by nemal chýbať ani slávista Ján Malek, jediný aktívny účastník všetkých doterajších ročníkov.“ Vlni štartovalo v originálnej trnavskej previerke 28 súťažiacich. Poradie v hlavných disciplínach, muži: 1. Marcel Lomnický (AC Stavbár Nitra, 43,76 m – nový rekord mítingu), 2. Libor Charfreitag (AK Slávia Trnava, 37,81), 3. Tomáš Kružliak (AC Stavbár, 34,90); ženy: 1. Karolína Čaklošová (AK Dubnica n. V., 19,90), 2. Eva Charfreitagová ml. (AK Slávia, 16,71), 3. Katarína Maretová (Dolný Kubín, 12,09). Rekordný výkon v kategórii žien (27,24 m) zaznamenala pred dvoma rokmi Martina Hrašnová, členka VŠC Dukla Banská Bystrica.

(lies)

GK

Hrajte kráľovskú hru s Novinkami z radnice .....

Skladba č. 25, Gorazd Kollárik, originál pre NzR, biely vyhrá (9 – 9)

Chcete zložiť šachovú štúdiu zo šachovej partie a neviete ako? Uvádzam názorný príklad: V r. 1929 sa konal v kúpeľnom meste Karlove Vary už 4. medzinárodný šachový turnaj (po rokoch: 1907, 1911 a 1923) s účasťou dvadsiatich šachistov a jednej šachistky – majsterky sveta Věry Menčíkovej. Hral aj exmajster sveta legendárny Kubánek Capablanca. V turnaji trvajúcom štyri týždne zvíťazil Aaron Nimcovič. V jednej partii z turnaja (Nimcovič vs. Euwe) sa dospelo po 22. ťahoch do pozície: biely – Kh2, Db7, Va1, Vf3, Jb1, Pa2, b3, c2, d4, g2, h3 (11), čierny – Kg7, Dh4, Vc8, Vf8, Jf7, Pa7, d5, e3, g6, h7 (10), v ktorej biely na ťahu ponúkol súperovi „otráveného“ jazdca. Čierny mu na jeho úskok naletel a partiu nakoniec prehral. V opačnom prípade ju mohol vyhrať. Ale taký je šach. Jedna hrubá chyba a je po partii (na rozdiel od tenisu).

Postavenie som mierne upravil: vynechal som trochu zbytočných pešiakov a premiestnil jedného bieleho pešiaka i kráľa. Upravená pozícia je zobrazená na diagrame. Biely aj čierny sú v materiálnej rovnováhe. Biely má výhodu vo voľnom postúpenom pešiakovi na a-stĺpci a čierny na e-stĺpci. Pri riešení s ponúknutou obeťou jazdca v úvodníku sa nakoniec ukáže slabosť poľa f7, na ktoré biely zaútočí svojimi ťažkými figúrami, lebo Jf7 je vo väzbe s dáмой. V hlavnom variante si však musí dať pozor pri výbere správneho štvrtého ťahu. Biely ťahá a vyhrá po akejkoľvek obrane čierneho. Šachová štúdiá z partie je akýmsi spojivom medzi praktickým (hraným) a kompozičným šachom. Hor sa do skladania šachových štúdií! Želám vám pri výbere šachovej partie šťastnú ruku a veľa trpezlivosti pri analýzach pozície, lebo všetko nejde tak rýchlo, ako sa na prvý pohľad zdá. Riešenie musí byť aspoň v hlavnom variante za bieleho jednoznačné bez vedľajších riešení a iných odbočení s prehadzovaním ťahov (duálov).

Riešenie záveru partie

Štohľ vs. Rogers:

24. - Sd7 25.e4 Vb3 26.d5 Je8 27.Sd4 Vc8 28.Vfc1 Da6 29.Vc3 Vcb8 30.Vac1 Jd6 31.Sc5 Vc8 32.Df2 Jb7 33.Sb4 Jd6 34.Sf1 Vxc3 35.Vxc3 Jb7 36.e5 Sa4 37.Dd4 Sb5 38.Sd3 Db6 39.Dxb6 axb6 40.a4 Sxa4 41.Vxc4 Vxc4 42.Sxc4 Jc5 43.Kf2 a biely uplatní prevahu pešiaka a dvojice strelcov na výhru. Komentátor v časopise Šach-info č. 2/1992 sa „zastavil“ v priebehu partie pri ťahu čierneho 24. - Sb1, ale nepridal k nemu žiadny šachový znak a ani nenavrhol žiadne iné (lepšie) pokračovanie. S najväčšou pravdepodobnosťou bola partia v tomto štádiu pre čierneho prehratá aj v inom variante: 24. - Sd7 25.h5 Dg5 26.Dxg5 hxg5 27.e4 Vb3 28.Vfc1 Vc8 29.d5 Je8 30.Sf1 Jd6 31.Se5 Jb7 32.Kg2 Ja5 33.Sc3 Jb7 34.Se2 f6 35.h6 Jd6 36.a4 Jf7 37.hxg7 Kxg7 38.a5 a6 39.Vab1 Vxb1 40.Vxb1 Sb5 41.Vh1 Kg6 42.Kf2

Sa4 43.Ke3 Je5 44.f4 gxh4+ 45.Kxf4 Jd3+ 46.Ke3 Je5 47.Vg1 Jf7 48.g5 Jxg5 49.Vf1 Jh7 50.Sg4 Vb8 51.Sf5+ Kg7 52.Vg1+ Kh8 53.Vh1 Vb7 54.Sxf6+ Kg8 55.Se5 Jg5 56.Vg1 Kf8 57.Vxg5 atď., ale po: 27. - Vdc8 28.d5 Sa4 29.h6 Vb3 30.Vfc1 Sd7 31.Sf1 Je8 32.hxg7 f6 33.Kf2 Kxg7 34.e5 Kg6 35.e6 Sb5 36.a4 Sa6 37.Sd4 Jd6 38.e7 Kf7 39.Vab1 Sb7 40.e8S+ Kxe8 41.Sxf6 Sxd5 42.Vxb3 cxb3 43.Vxc8+ Jxc8 44.Sd3 Kf7 45.Sxg5 b2 46.Sb1 Jb6 47.Se3 Jc4 48.Sxa7 Sxf3 49.Sa2 Sd5 50.Sd4 Kg6 51.Sxb2 Jxb2 52.Sxd5 Jxa4 53.Kf3 Kg5 vznikne remíza. Protihráčom Igora Štohla (*1964) v partii bol austrálsky šachový veľmajster Ian Rogers (*1960), ktorý v októbri sedel v Šachovom vlaku (tesne obišiel Trnavu z Budapešti cez Galantu, Sereď a Leopoldov) a zvíťazil v tomto šachovom turnaji hranom počas jazdy na vlakovej ceste z Prahy cez Viedeň, Budapešť, Trenčín a Krakov naspäť do Prahy. ■

(red)

Kráľovská hra a kráľovské mesto majú určite niečo spoločné

Šachová rubrika sa zrodila v Novinkách z radnice pred viac ako tromi rokmi. Trnavským šachistom dovtedy iste chýbala, ale súčasne boli aj prevapení jej nečakaným vznikom. S jej zakladateľom, šachovým skladateľom, historikom, publicistom a popularizátorom kráľovskej hry skrytým pod iniciálkami GK – nie Garri Kasparovom, ale Gorazdom Kollárikom (* 1951) sme sa porozprávali o dôvode jej vzniku aj o ďalšom pokračovaní.

■ Gorazd, v dvadsaťpäťročnej histórii nášho mesačníka sa o kráľovskej hre písalo veľmi málo. Ako sa zrodil váš nápad založiť šachovú rubriku?

- Bývam v neďalekom Leopoldove, odkiaľ dochádzam do Trnavy za prácou už viac ako dvadsať rokov. Takže kráľovské mesto sa stalo mojím druhým domovom. Pri mojich prechádzkach historickým centrom a pešou zónou som si viackrát všimol stojan s časopisom pred radnicou, ktorí si náhodní okoloidúci voľne brali. Stále mi v tomto mesačníku niečo chýbalo, až kým mi nenapadlo, že by mu veľmi pristala šachová rubrika. Ešte predtým som však pre Novinky z radnice ako šachovú ouvertúru napísal článok o prvom slovenskom šachovom skladateľovi grófovi Arnoldovi Pongráczovi (1810 – 1890), ktorý uverejňoval svoje skladby v zahraničí pod pseudonymom „Trnavský pustovník“, lebo tretiu tretinu svojho pomerne dlhého života prežil v Trnave. Keby ešte žil, určite by mal zo šachovej rubriky veľkú radosť a prispel by do nej svojimi viacerými originálnymi šachovými skladbami, ktoré v 19. storočí dosahovali svetovú úroveň. Takto sa teda zrodila nová šachová rubrika, ktorej ste vymysleli názov Hrajte kráľovskú hru s Novinkami z radnice.

■ V čom vidíte jej hlavný význam v lokálnej tlači?

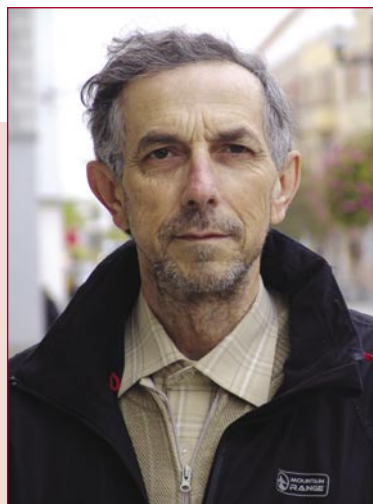
- Po roku 1989 zaniklo viacero šachových rubriek v niektorých slovenských denníkoch, ktoré mali

dlhoročnú históriu. Čím viac ich vznikne, tým viac šachových nádejí sa môže zrodiť. Tak ako ryba potrebuje pre svoj život vodu, tak aj šachová hra bude bez tlače mŕtva, či už ide o printovú, alebo dnes aj jej elektronickú podobu. Na Slovensku dnes vychádza len jeden odborný šachový časopis s názvom Pat a mat, ktorý je orientovaný na kompozičný šach. Určený je len pre predplatiteľov, nedá sa kúpiť voľne v predaji.

V lokálnej a regionálnej tlači, kde sú ešte veľké rezervy, vidím veľký význam popularizácie „kráľovskej hry“, lebo tak sa dostáva medzi najširšie vrstvy obyvateľstva. Sme jedným z mála lokálnych časopisov na Slovensku so „šachovým kútikom“ a možno aj v EÚ. Na moju otázku o ich existencii mi súčasný predseda Slovenskej organizácie kompozičného šachu Bedrich Formánek z Bratislavy odpovedal, že okrem Noviniek z radnice pozná už len Časopis Leopoldov. Preto nepochybujem o tom, že teraz si po naše Novinky z radnice chodia niektorí obyvatelia Trnavy a blízkeho okolia hlavne kvôli šachovému diagramu a doma len tak pre vlastnú zábavu riešia šachový problém. Majú z tejto činnosti radosť. Ak ho aj nevyriešia, tak si jeho riešenie nájdú v rubrike o mesiac neskôr.

■ A v čom podľa vás okrem zábavy spočíva prínos tejto rubriky pre našich čitateľov?

- Šach je náročná logická hra. Podporuje logické myslenie človeka, zamestnáva jeho mozgové bunky, a tak môže byť význam-

ným prostriedkom aj v boji proti Alzheimerovej chorobe. Veľký význam však má aj pre rozvoj myslenia mladých ľudí, aby nám zo škôl nevychádzali len „chodiacie encyklopédie“, ako nazval takýchto žiakov i študentov jeden exminister školstva, s čím celkom súhlasím.

■ Otázka do tretice – v čom je prínos tejto rubriky pre samotné Novinky z radnice?

- Vďaka nej sa o niekoľko desaťročí stanú Novinky z radnice kuriozitou aj pre šachových zberateľov kníh a časopisov. Veď šachový diagram je iste ozdobou každého časopisu, upúta aj pozornosť čitateľa, ktorý sa o šach veľmi nezaujíma. Na požiadanie som poslal niektoré čísla NzR šachovým skladateľom, ktorí ich chcú mať vo svojom šachovom archíve ako spomienku na svoje uverejnené skladby. Všetkým sa časopis páčil a najmä ich potešilo,

že šachové rubriky na Slovensku ešte nevymreli. A tak sme sa v Trnave stali pokračovateľmi hesla Medzinárodnej šachovej federácie FIDE, ktorá v tomto roku oslavila 90. výročie svojho založenia r.

1924 v Paríži pod heslom Gens una sumus – Sme jedna rodina.

■ **Zrekapitulujme si tematický obsah našich šachových rubrik a naznačme ich ďalšie pokračovanie.**

- Šachová hra sa rozdeľuje na šach praktický (hraný), korešpondenčný a kompozičný. Naša šachová rubrika je určená širokému okruhu šachistov od začiatočníkov až po pokročilých, preto sa vyznačuje potrebnou mierou pestrosti. Čitateľ v nej našiel dvojťažky, trojťažky, mnohoťažky, štúdie, pomocné maty, samomaty i závery zo šachových partií. Uverejnili sme niekoľko koncoviek z korešpondenčných partií trnavských šachistov alebo aj praktických z Trnavie 2011. Väčšinou to však

boli šachové skladby umele vytvorené z aj z tvorby trnavských šachistov, ktoré sa mi podarilo objaviť, oprášiť od prachu niekoľkých desaťročí a znova ich „oživiť“. Pripomíname si tiež významné životné jubileá alebo výročia slovenských šachových skladateľov, ktorí sú známi aj v zahraničí. V podobnom tematickom obsahu budeme pokračovať aj ďalej.

■ **Kde čerpáte informácie potrebné na prípravu tejto rubriky?**

- Pri písaní článkov využívam svoje poznatky o tejto hre, lebo šachu sa venujem už od útlej mladosti. Informácie získavam tiež priamo od žijúcich šachistov alebo z rôznych iných mne dostupných zdrojov. Tiež si robím aj vlastné šachové analýzy.

■ **Vaše pranie v pozícii nášho šachového redaktora do nového roka 2015?**

- Želám si, aby sa v Trnave našiel aspoň jeden významný slovenský

šachista, ktorý by mohol s radosťou vyhlásiť, že začínal so šachom prostredníctvom šachovej rubriky v Novinkách z radnice. Blížia sa vianočné sviatky, keď si ľudia rozdávali okrem lásky aj darčeky, a tak som vymyslel propagačné heslo: „Do každej domácnosti aspoň jedna šachová súprava!“ Nech rodiny v kráľovskom meste hrajú nielen počas Vianoc, ale aj po celý rok domáce šachové turnaje, a tak upevňujú rodinné zväzky. Možno sa takýmto spôsobom podarí aj znížiť vysokú rozvodovosť manželstiev, pokiaľ manželky nezačnú žiarliť na manželovu dámu na šachovníci... (úsmev). Zároveň sa chcem poďakovať redakcii časopisu, že založila stálu šachovú rubriku a popularizuje šachovú hru medzi obyvateľmi Trnavy a jej blízkeho okolia. Veď kráľovská hra a kráľovské mesto majú určite niečo spoločné. ■

Dakujeme za rozhovor.

Mgr. Zelmira Lackovičová, vedúca úseku správy daní a poplatkov MsÚ

Dane v roku 2015 .....

Mesto Trnava oznamuje občanom – daňovníkom, že v podávaní priznania na miestne dane v roku 2015 nenastanú v porovnaní s rokom 2014 žiadne zmeny. Miestne dane sa priznávajú na spoločnom tlačíve pre daň z nehnuteľností, daň z pozemkov, daň zo stavieb slúžiacich na jeden účel, daň zo stavieb slúžiacich na viaceré účely, daň z bytov, daň za psa, daň za predajné automaty a daň za nevýherné hracie prístroje. Spoločné tlačívo má názov Priznanie k dani z nehnuteľností, k dani za psa, k dani za predajné automaty a k dani za nevýherné hracie prístroje.

Tlačívo si môže daňovník vyzdvihnúť v kancelárii prvého kontaktu na Mestskom úrade na Trhovej ulici 3 v Trnave alebo stiahnuť na internetovej stránke Mesta Trnavy www.trnava.sk v sekcii Občan – kancelária prvého kontaktu – úradné tlačivá – odbor ekonomický – Priznanie pre fyzické osoby, Priznanie pre právnické osoby.

Kto podáva v roku 2015 Priznanie k dani z nehnuteľností, k dani za psa, k dani za predajné automaty a k dani za nevýherné hracie prístroje?

Priznanie k dani z nehnuteľností, k dani za psa, k dani za

predajné automaty a k dani za nevýherné hracie prístroje (ďalej len Priznanie) podajú:

■ Občania, ktorí v priebehu roka 2014 nadobudli novú nehnuteľnosť (napr. kúpou, darovaním, a pod.) a vklad do katastra nehnuteľností sa uskutočnil do 31.

12. 2014. Termín podania Priznania: do 31. 1. 2015

■ Občania, ktorí v priebehu zdaňovacieho obdobia 2015 nadobudnú nehnuteľnosť vydražením alebo dedením. Termín podania Priznania je do 30 dní odo dňa vzniku daňovej povinnosti.

■ Noví majitelia psov, ktorým

vznikla nová daňová povinnosť do 31. 12. 2014 (priznanie sa podáva, ak je pes starší ako 6 mesiacov – vtedy vzniká daňová povinnosť). Termín podania Priznania je do 30 dní odo dňa vzniku daňovej povinnosti.

■ Noví prevádzkovatelia nevýherných hracích prístrojov, ktorým vznikla nová daňová povinnosť do 31. 12. 2014. Termín podania Priznania je do 30 dní odo dňa vzniku daňovej povinnosti.

Kto podáva čiastkové priznanie?

Priznanie k dani z nehnuteľností, k dani za psa, k dani za

predajné automaty a k dani za nevýherné hracie prístroje s označením v ľavej hornej časti hlavičky tlačiva, že ide o čiastkové priznanie, majú podať:

■ Vlastníci nehnuteľností, ktorí majú zmenu vlastníctva oproti roku 2014 (napr. kúpa, darovanie, predaj, zmena výmery, kolaudácia rodinného domu, zmena využitia stavby, zmena druhu či výmery pozemku, a pod.) Termín podania Priznania je do 31. 1. 2015.

■ Majitelia psov, ktorí si splnili oznamovaciu povinnosť v súvislosti s daňou za psa a majú k 31. 12. 2014 zmenu vlastníctva (napr. kúpa ďalšieho psa, úhyn psa, a pod.) Termín podania Priznania je do 30 dní odo dňa vzniku a zániku daňovej povinnosti.

■ Prevádzkovatelia nevýherných hracích prístrojov, ktorí si splnili oznamovaciu povinnosť v súvislosti s daňou za nevýherné hracie prístroje a majú k 31. 12. 2014 zmenu vlastníctva (napr. ukončenie alebo začatie prevádzkovania ďalšieho nevýherného prístroja). Termín podania Priznania je do 30 dní odo dňa vzniku a zániku daňovej povinnosti.

Pri podávaní Priznanie k dani z nehnuteľností, k dani za psa, k dani za predajné automaty a k dani za nevýherné

hracie prístroje ako i čiastkového priznania je potrebné predložiť tieto doklady:

Občiansky preukaz, preukaz ŤZP alebo ŤZP S, pri dani z nehnuteľností list vlastníctva, rozhodnutie o vklade do katastra, kúpnu zmluvu, darovaciu zmluvu, osvedčenie o dedičstve, a pod., pri dani za psa treba predložiť výmer o priznaní dôchodku zo sociálnej poisťovne u daňovníkov do 62 rokov, ktorí poberajú starobný dôchodok, a adopčnú zmluvu držiteľa psa, na základe ktorej majú psa adoptovaného z útulku.

Všeobecná informácia

Daňovník na tlačive Priznanie uvedie okrem identifikačných údajov – meno, priezvisko, rodné číslo, názov firmy, IČO, adresa... len základné údaje potrebné na vyrubenie dane: výmeru pozemku, zastavanú plochu stavby, podlahovú plochu bytu, počet psov a nevýherných hracích prístrojov, a pod. Daňovník do tlačiva Priznanie nevypočítava a nevypĺňa výšku dane.

Kde môže daňovník podať vyplnené tlačivo Priznanie...?

Osobne v podateľni Mestského úradu v Trnave, Trhová 3, osobne v kancelárii prvého kontaktu Mestského úradu v Trnave, Trhová 3 poštou na adresu Mestský úrad v Trnave, Trhová 3, odbor eko-

nomický, úsek správy daní a poplatkov.

Z akého dôvodu môže vzniknúť nárok na zníženie dane z nehnuteľností?

Z dôvodu veku (fyzická osoba staršia ako 62 rokov), v hmotnej núdzi, držiteľ preukazu s ŤZP, ŤZP S. Nárok na zníženie dane z uvedených dôvodov si daňovník uplatní priamo v tlačive Priznanie... v zmysle Všeobecne záväzného nariadenia č. 390 o dani z nehnuteľností v znení VZN č. 407 a v znení VZN č. 436.

Nárok na oslobodenie od dane za psa má dôchodca v hmotnej núdzi, držiteľ preukazu s ŤZP, ŤZP S, držiteľ psa, ktorý má zloženú záchranársku skúšku a držiteľ psa, ktorý má psa adoptovaného z útulku. Nárok si daňovník uplatní priamo v tlačive Priznanie... v zmysle Všeobecne záväzného nariadenia č. 409 o miestnych daniach v znení VZN č. 437.

Mesto Trnava ako správca dane vyrubí daňovníkovi daň na základe daňovníkom podaného Priznania... i čiastkového priznania jedným rozhodnutím. V tomto Rozhodnutí bude uvedená splatnosť a spôsob platenia dane. Daňovník je povinný daň uhrádzať až na základe takto vydaného rozhodnutia. ■

Kedy budeme mať svadbu, miláčik? .....

Mestský úrad v Trnave a Matričný úrad oznamujú, že v roku 2015 stanovili pre akt uzavretia manželstva tieto termíny:

■ 10. januára, 24. januára ■ 14. februára, 28. februára ■ 14. marca, 28. marca ■ 11. apríla, 25. apríla ■ 16. mája, 30. mája ■ 13. júna, 27. júna ■ 11. júla, 25. júla ■ 8. augusta, 22. augusta ■ 5. septembra, 26. septembra ■ 10. októbra, 24. októbra ■ 7. novembra, 21. novembra ■ 12. decembra, 19. decembra

Iné termíny nie je možné dohodnúť z dôvodu zabezpečovania ostatných akcií mesta.

Akt uzavretia manželstva je potrebné dohodnúť na Mestskom úrade v Trnave na matričnom úrade, Trhová 3, telefón 32 36 182.

O spoločenskom obrade **uvítanie do života** sa informujte na radnici v Trnave, referát protokolu, Hlavná ulica 1, prvé poschodie, tel. 32 36 343. ■

ZÁPADOSLOVENSKÉ MÚZEUM

KLARISKÝ KLÁŠTOR

Múzejné námestie 3, 033/5512913,
033/5512 911, www.zsmuzeum.sk

EXPOZÍCIE .....

Archeológia, Gotická Trnava, Dejiny Trnavy, Umelecké remeslo v Číne a Japonsku, Kampanologická expozícia, Oratórium, Ľudová hrnčičina, Ľudový odev západného Slovenska, Príroda Malých Karpát, Krása zašlých čias, Štefan Cyril Parrák – pocta kráľovi zberateľov, Sakrálne pamiatky

VÝSTAVY .....

■ 13. novembra o 17.00 h TRNAVSKÁ PALETA

Vernisáž súťažnej prehliadky diel neprofesionálnych umelcov – organizuje Trnavské osvetové stredisko do 12. 1. 2015

■ VÝSTAVA 60 ROKOV ZÁPADOSLOVENSKÉHO MÚZEA V TRNAVE

do 12. januára 2015

■ BLÍZNEMU NA POMOC!

Výstava pri príležitosti 90. výročia založenia Okresnej hasičskej jednoty v Trnave do 31. decembra 2014

■ MINERÁLY SLOVENSKA A ČIECH

do 22. februára 2015

■ ZBERATEĽSTVO, ZBERATELIA, ZBIERKY

výstava zo zbierok ZsM do 30. 4. 2015

■ ŽIVOT KLARISIEK V TRNAVE

do 31. 12. 2014

■ ZBIERKOVÝ PREDMET MESIACA

100 rokov od vypuknutia prvej svetovej vojny (1914 – 2014) Domácnosť v rokoch 1914 – 1918

PODUJATIA .....

■ 5. 12. o 15.00 h

v koncertnej sále múzea INAUGURÁCIA ZNÁMKY S. ZRUBCA (POFIS)

■ 13. 12. o 14.00 h ŠKOLA ĽUDOVÝCH REMESIEL – kurz výroby sviečok

■ 14. 12. o 17.00 h VIANOČNÝ KONCERT

V spolupráci s Českým spolkom na Slovensku, účinkuje Komorný zbor Gejzu Dusíka v Zavare

■ CYKLUS PREDNÁŠOK PRE STREDNÉ ŠKOLY

Téma na december: Š. C. Parrák a jeho zbierka, prednáša Mgr. Aneta Vlčková

DOM HUDBY M. SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO .....

Ul. M. Schneidera Trnavského 5

OTVÁRACIE HODINY: ut – pia 8.30 – 17.00, so – ne 11.00 – 17.00 h. Víkendové návštevy prosíme ohlasovať cez pracovné dni

EXPOZÍCIE .....

Pamätná izba Mikuláša Schneidera Trnavského, Dejiny Cirkevného hudobného spolku, Dvorana slávy dobra

VÝSTAVY .....

■ HISTÓRIA POPULÁRNEJ HUDBY V TRNAVE DO R. 1989

■ POZNÁTE HUDBNÉ NÁSTROJE?

Výstava zo zbierok ZsM sprístupnená od 6. mája Výstava potrvá do 30. 4. 2015

MÚZEUM KNIŽNEJ KULTÚRY – OLÁHOV SEMINÁR

Námestie sv. Mikuláša 10

OTVÁRACIE HODINY: ut – pia 8.30 – 17.00, so – ne 11.00 – 17.00 h.

Víkendové návštevy prosíme ohlasovať cez pracovné dni

■ WILLIAM SCHIFFER

Život a dielo sochára a medailéra

■ SLOVÁCI, PÍŠTE PO SLOVENSKY!

Výstava k 250. výročiu narodenia A. Bernoláka do 31. 12. 2014

■ 5. 12. o 14.30 h KNIŽNÁ KULTÚRA NA ZNÁMKACH – filatelia zo zbierky Severína Zrubca – vernisáž výstavy Výstava potrvá do 31. 5. 2015

GALÉRIA JÁNA KONIARKA

tel.: +421 33 55 11 659

info@gjk.sk, www.gjk.sk

KOPPLOVA VILA .....

■ Jozef Srna: KOLOBEH PRÍBEHOV – výstava aktuálnej maliarskej tvorby mladého výtvarníka

Kurátor: Roman Popelár do 19. 12. 2014

■ JÁN KONIAREK (1878 – 1952)

Zakladateľ moderného slovenského sochárstva – stála expozícia sochárskej tvorby

■ KLENOTY DOMOVA – slovenské klasické umenie 20. storočia

■ GALÉRIA PORTRÉTOV – výber diel z kolekcie portrétneho žánru reprezentujúce vývoj portrétneho maliarstva od konca 18. storočia po súčasnosť zo zbierok GJK

AKCIE / AKTIVITY.....

■ 19. decembra o 18.00 h v Synagóge – Centre súčasného umenia VIANOČNÝ KONCERT speváckeho zboru LÚČNICA

Vstupné 3 €

KNIŽNICA J. FÁNDLYHO

■ 5. decembra o 17.00 h v čitárni MIKULÁŠSKA NÁDIELKA – prezentácia internetového zborníka HUMOR_ZASINÁČ.SK 2014. V rámci klubu Fórum humoristov. Moderujú: Kajco Bodorik a Eva Jarábková

■ 12. december: DEŇ S TAMAROU HERIBANOVOU 10.00 h beseda s deťmi v oddelení pre deti

17.00 h beseda s dospelými
v čítárni

V spolupráci s vydavateľstvom
Ikar

**■ 16. decembra o 14.00 h
v oddelení pre deti
KINO PRE NEVIDIACICH
A SLABOZRÁKÝCH**

Premietanie filmu
s audiokomentárom. Vstup len
pre nevidiacich a slabozrakých

**■ 17. decembra o 10.00 h
v oddelení pre deti
VIANOČNÉ HVIEZDIČKY SÚ
NAŠE DETIČKY**

Stretnutie najmenších čitateľov
s Evou Kopúnkovou v cykle
Maličkí a mamičky

**■ 18. decembra o 15.00 h
v oddelení pre deti
VIANOCE NA ZNÁMKE**
– stretnutie s filatelistom Jánom
Mičkom

■ ADVENT V KNIŽNICI
Rozprávanie, čítanie a tvorivé
dielne pre deti

5. decembra o 15.00 h
VYSTRIHNEME, NALEPÍME,
MIKULÁŠA ZHOTOVÍME

12. 12. o 15.00 h POHLADNICA
VIANOČNÁ NIE JE VÔBEC
NÁROČNÁ

19. 12. o 15.00 h DARČEKY SI
VYROBÍME, SVOJICH BLÍZKYCH
POTEŠÍME

22. 12. o 10.00 h VYTVORME SI,
OZDOBME SI!

23. 12. o 10.00 h VIANOCE SÚ
PREDO DVERMI, U VÁS DOMA
AJ V NAŠEJ HERNI

**■ ČAS DLHÝCH NOCÍ
A ČAKANIE NA SVETLO**

Čary, zvyky, pranostiky nášho
ľudu od Barbory až do Nového
roku – hudobno-slovné pásmo
pre deti v hudobnom oddelení
na Ul. M. Schneidera Trnavského
5. Zaujímavosť o kolektívnu
návštevu si môžu dohodnúť
termín osobne v hudobnom
oddelení, telefonicky (033/
55 11 590) alebo e-mailom
(hudobne_oddelenie@kniznicatrnava.sk

■ KOLEDY, VINŠE, OBYČAJE

– hudobno-slovné pásmo
o Vianociach v hudobnom
oddelení na Ul. M. Schneidera
Trnavského 5. Zaujímavosť
o kolektívnu návštevu si môžu
dohodnúť termín osobne
v hudobnom oddelení,
telefonicky (033/55 11 590) alebo
e-mailom (hudobne_oddelenie@
kniznicatrnava.sk

**■ 28. novembra – 4. decembra
v čase výpožičných hodín
knižnice v čítárni**

JESENÁ BURZA KNÍH
– prídte si vybrať z vyradených
a darovaných kníh. Za
symbolickú sumu podporíte
nákup nových kníh

**■ 14. januára 2015 o 17.00 h
v čítárni**

KNIŽNÁ COOLTÚRA – čítanie
a diskusia o knihách v anglickom
origináli. V spolupráci
s jazykovou školou Your´sCOOL

■ 22. januára o 17.00 h v čítárni
**PODOBY DOMOVA BÁSNIKA
JÁNA ŠIMONoviČA**

Rozprávanie o rodnom
kraji a tvorbe člená skupiny
konkretistov

Moderuje: Martin Jurčo

**■ 27. januára o 14.00 h v
oddelení pre deti**

**KINO PRE NEVIDIACICH A
SLABOZRÁKÝCH** – premietanie
filmu s audiokomentárom.
Spoluorganizuje Slovenská
knihnica pre nevidiacich M.
Hrebendu v Levoči. Vstup len pre
nevidiacich a slabozrakých

**■ VÝPOŽIČNÝ ČAS POČAS
VIANOČNÝCH SVIATKOV**

Rázusova 1 a pobočka
Prednádražie, Mozartova 10

22. 12. od 8.00 – 16.00 h

23. 12. od 8.00 – 16.00 h

24. – 28. 12. zatvorené

29. 12. od 8.00 – 16.00 h

30. 12. od 8.00 – 16.00 h

31. 1. – 4. 1. 2015 zatvorené

5. 1. 2015 od 8.00 – 16.00 h

6. 1. 2015 zatvorené

Hudobné oddelenie, Ul. M.
Schneidera Trnavského 5

a pobočka Tulipán, ZŠ, Ul. M.
Gorkého 21

22. 12. 2014 – 7. 1. 2015 zatvorené

DIVADLO JÁNA PALÁRIKA

Trojčinné nám. 2, tel. č. 033/5511 353,
5511 354, www.djp.sk REZERVÁ-
CIE VSTUPENIEK na tel. č. 033/
5511 125, e-mail, pokladna@djp.sk

**■ 2. utorok 10.00 a 14.00
ZLATÝ KLÚČIK**

**■ 3. streda 10.00 a 14.00
TRAJA TUČNIACI**

**■ 4. štvrtok 9.00 TRAJA
TUČNIACI**

19.00 SIMA MARTAUSOVÁ
– koncert

**■ 5. piatok 9.00 POHÁDKY
Z VIANOČNÍHO KABÁTU**

– Divadelní agentura Beruška
Praha

**■ 6. sobota 16.00 TRAJA
TUČNIACI**

**■ 7. nedeľa 16.00 ZLATÝ
KLÚČIK**

**■ 10. streda 19.00 KAMENNÝ
CHODNÍČEK**

**■ 11. štvrtok 10.00
ŠPORTOVEC ROKA 2014**

– TTSC

**■ 12. piatok 10.00 Niccolò
Machiavelli: MANDRAGORA**

– verejná generálka
19.30 Niccolò Machiavelli:

MANDRAGORA – predpremiéra

**■ 13. sobota 19.00 Niccolò
Machiavelli: MANDRAGORA**

– premiéra

**■ 16. utorok 19.00 TRI
LETUŠKY V PARÍŽI**

**■ 18. štvrtok 19.00
MANDRAGORA**

**■ 19. piatok 10.00 ZMIERENIE
alebo DOBRODRUŽSTVO PRI
OBŽINKOCH**

**■ 27. sobota 19.00
MANDRAGORA**

**■ 28. nedeľa 16.00 KAMENNÝ
CHODNÍČEK**

**■ 29. pondelok 19.00 HERCI
SÚ UNAVENÍ**

**■ 30. utorok 19.00 OPICA
A ŽENÍCH**

ŠTÚDIO

■ 14. nedeľa 16.00

PREDVIANOČNÝ DEŇ PSÍČKA A MAČIČKY – Divadlo Happy Bratislava

■ 17. streda 10.00 **JAZYKOVÁ RÍŠA**

■ 18. štvrtok 10.00

TRNAVSKÁ SKUPINA alebo VISELI SME ZA NOHU Z KOLOTOČA

.....
Západoslovenské múzeum, Galéria Jána Koniarka, Divadlo Jána Palárika a Knížnica Juraja Fándlyho sú v zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja

KALOKAGATIA

Strelecká 1, 033/3236-696
cvc.kalokagatia@gmail.com

■ 1. – 5. decembra od 15.30 h na Streleckej 1

MIKULÁŠ pre deti záujmových útvarov

■ 3. decembra o 9.30 h v kine Hviezda

VIANOČNÉ PIESNE A

KOLEDY – súťažná prehliadka vianočných piesní žiakov ZŠ a študentov SŠ

■ 7. decembra od 15.00 do 18.00 h na Streleckej 1

ADVENTNÁ NEDEĽA – tvorivé vianočné podujatie pre širokú verejnosť – pečenie medovníkov, oblátok, cukrovíniok, tvorba slamených ozdôb, sviečok, vianočných vencov, atď.

■ 10. decembra o 14.00 h na Streleckej 1

MAĽOVANÝ SEN VIANOC – vernisáž výtvarnej súťaže žiakov I. stupňa ZŠ

■ 11. decembra o 9.00 h na Streleckej 1

VIANOČNÉ ARANŽOVANIE – súťaž v tvorbe vianočných dekorácií pre žiakov ZŠ

■ 13. decembra: **LUCIINA DESIATKA**

Tradičné turistické podujatie pre malých i veľkých turistov, výlet na zrucaninu kláštora Sv. Kataríny a na chatu EBO – tradície, súťaže, opekanie, koledy. Odchod z Trnavy o 9.00 h – info v Kalokagatii

■ 16. decembra: **VIANOČNÁ ŠOU**

Vianočná športovo-zábavná šou pre žiakov základných škôl v Trnave, spojená so speváckym vystúpením Martina Císara a Anabely Mollovej

TRNAVSKÉ MATERSKÉ CENTRUM

Okružná 20, tel. č.. 033/5341054, 0907 790 046, www.trnavskemc.sk

■ 1. 12. o 10.00 h **SPIEVANKY** – stretnutie pri gitare pre najmenších

10.30 h ZASNEŽENÁ

KRAJINKA – tvorivé dielne pre matky s deťmi

■ 2. 12. o 9.00 h **HUDOBNÁ**

ŠKOLA YAMAHA pre deti do 18 mes., o 10.00 **PRVÉ KRÔČIKY K HUDBE** pre deti od 1,5 do 4 rokov

17.00 h CVIČENIE PO PÔRODE – nahláste sa vopred

18.00 h CVIČENIE PRE ŽENY – cvičenie vlastnou váhou pri hudbe

19.00 h CVIČENIE PRE TEHOTNÉ – nahláste sa vopred

■ 3. 12. o 9.30 h **CVIČENIE NA FITLOPTÁCH** – pre matky s deťmi

16.30 h ANGLIČTINA PRE DETI – od 2,5 roka

■ 4. 12. o 8.30 h **GITAROVÝ KRÚŽOK** – pre mamy

18.30 h CVIČENIE PRE ŽENY – cvičenie vlastnou váhou pri hudbe – nahláste sa vopred

■ 5. 12. **MIKULÁŠSKE STRETNUTIE** – rodinné podujatie, vstupenky v predpredaji do 3. 12.

■ 8. 12. o 9.30 a 10.30 h

MONTESSORI DIELNIČKY
■ 9. 12. o 9.00 h **HUDOBNÁ**

ŠKOLA YAMAHA pre deti do 18 mes.,

10.00 PRVÉ KRÔČIKY

K HUDBE pre deti od 1,5 do 4 rokov

17.00 h CVIČENIE PO PÔRODE – nahláste sa vopred

18.00 h CVIČENIE PRE ŽENY – cvičenie vlastnou váhou pri hudbe

19.00 h CVIČENIE PRE TEHOTNÉ – nahláste sa vopred

■ 10. 12. o 9.30 h **CVIČENIE NA FITLOPTÁCH** – pre matky s deťmi

10.30 h ANJEL – drevená dekorácia – tvorivé dielne pre matky s deťmi

■ 11. 12. o 16.00 h **VIANOCE V TMC** – príjemné rodinné

podujatie s občerstvením, kultúrnym programom, vianočnými trhmi, koledami a vareným vínom, vstupenky v predpredaji od 2. 12.

■ 12. 12. o 8.30 h **GITAROVÝ KRÚŽOK** – pre mamy

10.00 h KLAMSTVO A DIEŤA – prednáška spojená s besedou o tom, prečo dieťa klame, či ho to treba odnaučiť, alebo je to v poriadku, všetko o tom, keď dieťa nehovorí pravdu

■ 15. 12. o 10.00 h **SPIEVANKY** – stretnutie pri gitare pre najmenších

10.30 h DEŇ ZDRAVIA

A KRÁSY – predstavenie kozmetickej spoločnosti, produktov z aloe Vera a colostru, vzorky vôní

■ 16. 12. o 9.00 h **HUDOBNÁ**

ŠKOLA YAMAHA – pre deti do 18 mes. **10.00 PRVÉ KRÔČIKY K HUDBE** pre deti od 1,5 do 4 rokov

17.00 h CVIČENIE PO PÔRODE – nahláste sa vopred

18.00 h CVIČENIE PRE ŽENY – cvičenie vlastnou váhou pri hudbe

19.00 h CVIČENIE PRE TEHOTNÉ – nahláste sa vopred

■ 17. 12. o 9.30 h **CVIČENIE NA FITLOPTÁCH** – pre matky s deťmi

10.30 h ZDOBENIE MEDOVNÍČKOV – prineste si

zopár vlastných medovníčkov
– prosíme, nahláste sa aspoň
deň vopred

**16.30 h ANGLIČTINA PRE
DETI** – s lektorkou Mgr. Jankou
Chrenekovou

■ **19. 12. o 8.30 h GITAROVÝ
KRÚŽOK** – pre mamy

**10.30 h OZDÔBKY
Z KORÁLKOV** – tvorivé dielne
pre matky s deťmi

■ **22. 12. o 10.00 h
RECEPTÁRIK** – Mamy mamám
– ochutnávka vianočných dobrôt,
výmena receptov – stačí priniesť
pár kúskov na malý tanierik

*Počas sviatkov od 23. 12. do 4. 1.
bude TMC zatvorené. Prajeme vám
príjemné Vianoce a šťastný nový rok
2015. Tešíme sa na vás*

ŠPORT

■ **5., 10., 17. a 21. decembra,
4., 9. a 28. januára o 17.00
h v hlavnej aréne mestského
zimného štadióna**

ĽADOVÝ HOKEJ, 1. liga, HK
Gladiators Trnava: 5. 12. HK 95
Považská Bystrica, 10.12. HK
Dukla Michalovce, 17.12. HC 46
Bardejov, 21.12. HC Prešov 07,
4.1. HC Dukla Senica, 9.1. MŠHK
Prievidza, 28.1. HC 07 Detva

■ **6. decembra o 9.00 h
v mestskej športovej hale
KARATE: Vianočný turnaj /
majstrovstvá Slovenska 2014**
(dorast, kadeti, juniori), 33. ročník
súťaže 3-členných tímov (muži)

■ **20. decembra o 9.00 h
v mestskej športovej hale
NOHEJBAL: Vianočný smeč,
19. medzinárodný turnaj trojíc**
/ 6. ročník Memoriálu Róberta
Zwiržinu staršieho

■ **26. decembra od 11.00 h v
Mestskom športovom areáli
AŠK Slávia**

ZIMNÝ BEH ZDRAVIA

■ **28. decembra od 12.00 h v
mestskej športovej hale
HALOVÝ FUTBAL: Memoriál
Víta Mrvu**

■ **30. decembra o 10.00 h
v tréningovom sektore vrhačov
Slávie**

**ATLETIKA: Silvestrovská cena
v hode bremenom** (10,5 kg), 32.
ročník rozlúčkového podujatia so
starým rokom pre výkonnostných
aj rekreačných záujemcov

■ **1. januára 2015 od 13.00 h
v Mestskom športovom areáli
AŠK Slávia
TRNAVSKÝ NOVOROČNÝ
BEH – MEMORIÁL LADISLAVA
KMEČA**

■ **6. januára od 11.00 h v
Mestskom športovom areáli
AŠK Slávia TROJKRÁĽOVÁ
ŠESTKA** – 16. ročník 6-
kilometrového krosu pre
priateľov džogingu

KINO HVIEZDA

www.kinohviezda.trnava.sk
www.naoko.sk

■ **1. 12. o 19.00 h
TRI TVORIVÉ TVORY**

■ **2. 12. o 18.00 a 20.00 h
FILMOVÝ KLUB NAOKO**

■ **3. 12. o 18.00 h VIANOČNÝ
KONCERT – KOLLÁROVCI**

■ **4. 12. o 17.30 h BLBÝ A BLBŠÍ
SÚ SPÄŤ** – slovenská premiéra
19.30 h HRY O ŽIVOT:
DROZDAJKA 1

■ **5. 12. o 17.00 h MIKULÁŠ
s divadlom PIKI – PASKUDÁRIUM**
19.30 h BLBÝ A BLBŠÍ SÚ SPÄŤ

■ **6. 12. o 15.30 h TUČNIAKY
Z MADAGASKARU 2D**
17.30 h MAGICKÉ STRIEBRO
– HĽADANIE KÚZELNÉHO ROHU

19.30 h BLBÝ A BLBŠÍ SÚ SPÄŤ

■ **7. 12. o 15.30 h TUČNIAKY
Z MADAGASKARU 2D**
17.30 h MAGICKÉ STRIEBRO

– HĽADANIE KÚZELNÉHO ROHU

19.30 h BLBÝ A BLBŠÍ SÚ SPÄŤ

■ **8. 12. o 18.00 h DUO YAMAHA – koncert**

■ **9. 12. o 18.00 a 20.00 h
FILMOVÝ KLUB NAOKO**
■ **10. 12. o 17.30 h ČO SME
KOMU UROBILI?**
19.30 h ŠÉFOVIA NA ZABITIE 2

■ **11. 12. o 18.00 h VŤIPNEJŠÍ**

VYHRÁVA

20.15 h HOBIT: BITKA PIATICH
ARMÁD 3D

■ **12. 12. o 17.00 h VÝŠLA
HVIEZDA NAD BETLEHEMOM**
– divadelné predstavenie pre deti
– divadlo LUDUS

19.00 h HOBIT: BITKA PIATICH
ARMÁD 2D

■ **13. 12. o 14.00 h TUČNIAKY
Z MADAGASKARU 2D**

16.00 h HOBIT: BITKA PIATICH
ARMÁD 3D

19.30 h HOBIT: BITKA PIATICH
ARMÁD 2D

■ **14. 12. o 20.00 h HOBIT: BITKA
PIATICH ARMÁD 2D**

■ **15. 12. o 19.00 h HOBIT: BITKA
PIATICH ARMÁD 2D**

■ **16. 12. o 18.00 a 20.00 h
FILMOVÝ KLUB NAOKO**

■ **17. 12. o 19.30 h SALTO
MORTALE**

■ **18. 12. o 17.00 h SNEHOVÁ
KRÁĽOVNÁ 3D**

19.00 h NOC V MÚZEU:
TAJOMSTVO HROBKY

■ **19. 12. o 16.00 h SNEHOVÁ
KRÁĽOVNÁ 2D**

18.00 h HOBIT: BITKA PIATICH
ARMÁD 2D

■ **20. 12. o 10.00 h SNEHOVÁ
KRÁĽOVNÁ 2D**

18.00 h VIANOČNÝ KONCERT:
MÁRIA ČÍROVÁ A HOSTIA
Vstupné: 13 € v predpredaji,
15 € pred koncertom

21.00 h HOBIT: BITKA PIATICH ARMÁD 2D

■ 21. 12. 13.00 h SNEHOVÁ KRÁĽOVNÁ 2D

19.30 h HOBIT: BITKA PIATICH ARMÁD 2D

■ 22. 12. o 17.30 h NOC V MÚZEU: TAJOMSTVO HROBKY
19.30 h FILM PODĽA VÝBERU NÁVŠTEVNÍKOV KINA

■ 23. 12. o 17.30 h NOC V MÚZEU: TAJOMSTVO HROBKY
19.30 h FILM PODĽA VÝBERU NÁVŠTEVNÍKOV KINA

■ 24. 12. NEPREMIETAME

■ 25. 12. o 17.30 h HODINOVÝ MANŽEL – slovenská premiéra

19.30 h EXODUS: BOHOVIA A KRÁĽI 3D – slovenská premiéra

■ 26. 12. o 15.30 h SNEHOVÁ KRÁĽOVNÁ 3D

17.30 h EXODUS: BOHOVIA A KRÁĽI 2D

20.00 h HODINOVÝ MANŽEL

■ 27. 12. o 15.30 h SNEHOVÁ KRÁĽOVNÁ 2D
17.30 h PADDINGTON

19.30 h EXODUS: BOHOVIA A KRÁĽI 2D

■ 28. 12. o 13.30 h SNEHOVÁ KRÁĽOVNÁ 2D

15.30 h PADDINGTON

17.30 h HODINOVÝ MANŽEL

19.30 h EXODUS: BOHOVIA A KRÁĽI 2D

■ 29. 12. o 17.30 h LUSKÁČIK – Bolšoj balet Moskva – záznam predstavenia z 21. 12. 2014

■ 30. 12. o 17.30 h NEBO NIE JE VÝMYSEL

■ 31. 12. NEPREMIETAME

Kalendár kultúrnospoločenských podujatí

■ 28. 11. – 31. decembra

na Trojičnom námestí

VIANOČNÉ TRHY – tradičný jarmok s vôňou i chuťou medoviny, vareného vína, klobások, pečenej ryby a iných obľúbených špecialít, s ponukou ľudovumeleckých výrobkov, vianočných ozdôb, originálnych aj tradičných darčiekov pod stromček a bohatým kultúrnym programom

■ 28., 29. a 30. novembra od 15.00 do 19.00 h na Hlavnej ulici 8

PREDVIANOČNÉ TVORIVÉ DIELNE PRE DETI

Rozmanité tvorivé aktivity pre deti s vianočnou tematikou a kultúrnym programom

■ 2. decembra o 21.00 h v ArtKlube na Hlavnej 17
Koncert Demovnica: GENUINE JACKS A MILLHOUSE

Projekt Demovnica_FM dáva možnosť prezentácie slovenským hudobníkom, ktorí zatiaľ nemajú oficiálne vydaný album. Samotní poslucháči rozhodujú o tom, koho považujú za talentovaného

■ 3. decembra o 18.00 h v západnom krídle radnice
ADVENTNÝ VEČER

Aj v tomto roku nadväzujú Klub priateľov Trnavy a Mesto

Trnava na novú tradíciu literárno-hudobných adventných večerov podfarbených nevšednou atmosférou stredovekej radnice
Účinkujú: Trnavské trio, Bohumil Chmelík, Pavol Tomašovič

■ 3. decembra o 20.00 h

v ArtKlube na Hlavnej 17
STAND UP: NO DAVAJ!

– o zábavu sa postarajú dobre známi a ostrieľaní „standupisti“ Dano Čistý, Miroslav Ardon, Matej Adámy, Rišo Čistý Vývar, Milan Sedliak, Paťo Moky, Martin „Gazo“ Gazík

■ 5. decembra o 15.45 h

v kine Hviezda

Miroslav Franko: 165 ROKOV „TRNAFSKÉHO“ CUKRU

Prezentácia novej bohato ilustrovanej tristostranovej publikácie Miroslava Franka o trnavských cukrovaroch od vzniku v roku 1840 až po rok 2005. V programe sa predstaví folklórny súbor Krupanskí črpači pod vedením Františka Jozefa Sekeru

■ 5. decembra od 9.00 do 17.00 h v západnom krídle radnice

MIKULÁŠ V TRNAVE so sprievodom krásnych anjelikov i neposedných čertov, ktorí pre deti opäť pripravili malé dobrodružstvo a zábavu. Nebude

chýbať ani sladká odmena pre poslušné deti. Večer o 18.00 h rozsvieti Mikuláš z radničného balkóna vianočný stromček, od 18.30 h sa začne detský program na Trojičnom námestí

■ 5. decembra o 17.00 h v

kine Hviezda

MIKULÁŠ s divadlom PIKI – PASKUDÁRIUM

■ 5. decembra o 14.30 h v

Múzeu knižnej kultúry

– **Oláhovom seminári KNIŽNÁ KULTÚRA NA ZNÁMKACH** – vernisáž výstavy z filatelistickej zbierky Severína Zrubca

■ 5. decembra o 21.00 h v Art klube na Hlavnej ulici
KÁČEROVO SYSTÉM

Káčerovo systém je šialená skupina, ktorá bola vytvorená pred vyše dvoma rokmi ako zábavný hudobný projekt pre party organizovanú lyžiarskymi inštruktormi. Členovia kapely si tento projekt tak obľúbili, že sa ho nevedeli po jednej akcii vzdať. Tak vzniklo zoskupenie Káčerovo, ktoré sa stretáva vtedy, keď niekto potrebuje oživiť svoju party originálnym nápadom, kvalitou a úžasnou atmosférou
Členovia: Patrik Vyskočil – spev, Monika Drgáňová – spev, Vladislav

Plevčík – gitara / spev, Matúš Ferko – klávesy, Marek Žilinec – bicie, Denis Pagáč – basgitar

■ 6. decembra od 10.00 do 19.00 h v Synagóge – Centre súčasného umenia

VIANOČNÝ TRNAVSKÝ RÍNEK
Príďte si nakúpiť originálne darčeky, vypočuť príjemnú hudbu a ochutnať dobré jedlo. Navyše, pomôžete spríjemniť Vianoce sociálne slabým rodinám, ktorým prerozdélite peniaze z vyzbieraného vstupného, vstupné: 2 eurá

■ 6. decembra o 19.00 h v Berlineri DKP
BEST OF FEST ANČA

– projekcia výberu ocenených filmov z posledného ročníka medzinárodného festivalu animovaných filmov Fest Anča

■ 6. decembra o 21.00 h v ArtKlube na Hlavnej 17
Mikulášska nádielka: MEDIAL BANANA

Pohoda, slnko, tolerancia, chill, láska k prírode a svojmu okoliu, potreba otvorene prezentovať vlastné názory, to sú hlavné znaky skupiny Medial Banana v jamajskom štýle – reggae. Afterparty zabezpečí Fayah soundsystem a a Dj Logan z Woverin Soundu

■ 6. a 7. decembra od 15.00 do 19.00 h na Hlavnej ulici 8
PREDVIANOČNÉ TVORIVÉ DIELNE PRE DETI

Rozmanité tvorivé aktivity pre deti s vianočnou tematikou a kultúrnym programom

■ 7. decembra o 17.30 h v ArtKlube na Hlavnej 17
TRNAFSKÁ ŠÍPKOVÁ LIGA

■ 8. decembra o 19.00 h v ArtKlube na Hlavnej 17
MOZGOVNÁ – VEDOMOSTNÝ KVÍZ

Zisti čo vieš a čo nevieš formou zábavy – tri kolá po desiatich otázkach

■ 9. decembra o 19.00 h v Dome kultúry Trnavia
BÍLE VÁNOCE LUCIE BÍLE

Orchester a zbor pod vedením Petra MALÁSKA
Vstupné: Predpredaj (mestská veža a Ticketportál) a hromadné objednávky: 30 a 35 eur, priamo pred predstavením 35 a 40 eur

■ 10. decembra o 18.00 h v Galérii umenia a celostnej terapie

(Celostné terapeutické centrum SENAZ, Hlavná 2)

Fero Malík: VTÁČÍ SPEV

Vernisáž výstavy grafika a maliara Fera Malíka, absolventa štúdia knižnej grafiky u doc. J. Lebiša, prof. A. Brunovského a prof. D. Kállaya na VŠVU (1986 –1994) Výstava bude prístupná do 28. 2. 2015 po dohode: 0905 410 302, info@senaz.sk

■ 10. decembra o 17.15 h v ArtKlube na Hlavnej 17
číttačka: HIRAXOVA
PREDNÁŠKA ZO ŠLABIKÁROV ŠŤASTIA

Pavel Hirax Baričák sa vo svojej prednáške zameria hlavne na svoju prvú motivačnú knihu Šlabikár šťastia. Hiraxove rozprávanie budú hudobne sprevádzať Juraj Hnilica a Michal Kulich

■ 10. decembra o 19.00 h v Berlineri DKP
ÚZEMNÉ PLÁNOVANIE A URBANIZMUS – hlavný architekt mesta Trenčína Martin Beďaš bude hovoriť o projekte Trenčín si Ty, ktorý by sa dal stručne charakterizovať použitím jeho sloganu Rozvoj mesta inšpirovaný občanmi

■ 11. decembra o 17.30 h v západnom kridle radnice

INAKOSŤ/HABADEJ
NÁPADOV

Vernisáž výstavy žiakov Základnej umeleckej školy na Mozartovej ulici
Účinkujú žiaci literárno-dramatického odboru školy a hudobnej Základnej školy Mikuláša Schneidera Trnavského

■ 11. decembra o 18.00 h v kine Hviezda
VTIPNEJŠÍ VYHRÁVA

– zábavná slovenská show s Jozefom Golonkom, Karin Hajdu, Evou Krížikovou, Matejom Landlom a Zuzanou Haasovou. Moderuje Richard Vrablec
Vstupné 9 eur

■ 12. decembra o 17.00 h v kine Hviezda
Divadlo Ludus: VYŠLA
HVIEZDA NAD BETLEHEMOM

Hra so spevom, živými hercami a drevenými bábkami inšpirovaná vianočnými hrami tradičného ľudového divadla a vianočným zvykoslovím

■ 12., 13. a 14. decembra od 15.00 do 19.00 h na Hlavnej 8
PREDVIANOČNÉ TVORIVÉ DIELNE PRE DETI

Rozmanité tvorivé aktivity pre deti s vianočnou tematikou a kultúrnym programom

■ 12. decembra o 21.00 h v ArtKlube na Hlavnej 17
SUMMIT 34 – d'n'b party

■ 13. decembra od 10.00 v Berlineri DKP
HUDOBNÍCKE WORKSHOPY + večerná jam session

Lekcie od Michala Skácela, Tomáša Köppla, Martina Kubalu, Štefana Szabóa a Zuzany Mikulcovej. Vstup na celý deň je 5 eur, na jednotlivé lekcie 3 eurá

■ 13. decembra o 21.00 h v ArtKlube na Hlavnej 17
Party: BRAVO

■ **15. decembra o 17.00 h**
v Zrkadlovej sále DJP
VIANOČNÝ KONCERT žiakov
ZUŠ Mikuláša Schneidera
Trnavského, vstup voľný

■ **16. decembra o 17.30 h**
v ArtKlube na Hlavnej 17
KRATOCHVÍLE – spoločenské
hry, inšpirácia na darček pod
vianočný stromček

■ **17. decembra o 20.00 h**
v ArtKlube na Hlavnej 17
MIME SHOW – večer
pantomímy v podaní mladého
trnavského mima Adriána Kobetiča,
doplnený zaujímavými hosťami

■ **18. decembra o 20.00 h**
v ArtKlube na Hlavnej 17
YEDHAK: NAUTIKA – koncert
spojený s Aldamanom, ktorý
hrá na nástroj didgeridoo. Svoj
krátky set spojí s workshopom,
prednáškou o tomto nástroji
a o putovaní Austráliou

■ **19., 20. a 21. decembra od**
15.00 do 19.00 h na Hlavnej 8
PREDVIANOČNÉ TVORIVÉ
DIELNE PRE DETI
Rozmanité tvorivé aktivity pre
deti s vianočnou tematikou
a kultúrnym programom

■ **19., 20. a 21. decembra**
na Námestí sv. Mikuláša
STREDOVEKÉ VIANOČNÉ TRHY
19. decembra od 12.00 do
18.00 h, 20. a 21. decembra
od 10.00 do 18.00 h námestie
pri „hrubom“ kostole opäť
ožije stredovekou remeselnou
históriou. Nebude chýbať dobová
hudba, živý betlehem, dobroty
na zohratie či drevený kolotoč.
Novinkou tretieho ročníka bude
sprievodný dobový program,
ktorý si budú môcť návštevníci
vychutnať priamo v centre diania

■ **19. decembra o 18.00 h**
v Synagóge – Centre súčasného
umenia **Spevácky zbor Lúčnica:**
VIANOČNÝ KONCERT

Najznámejšie hudobné diela
s duchovnou a vianočnou
tematikou, piesne a koledy od
autorov Johanna Sebastiana
Bacha, Georga Friedricha Händela,
Charlesa Gounoda, Mikuláša
Schneidera Trnavského, Alexandra
Moyzesa, Alexandra Brezjinu,
Vladimíra Godára a ďalších
Diriguje Elena Matušová

■ **19. decembra o 21.00 h**
v ArtKlube na Hlavnej 17
KÁČKO PÁRTY – stretnutie
starých „káčkarov“ a hudba
starého „káčka“

■ **20. decembra o 18.00 h**
v kine **Hviezda**
VIANOČNÝ KONCERT –
MÁRIA ČIROVÁ a hostia
Zaznejú hity populárnej speváčky
a hudobníčky, ale aj vianočné
skladby v nových, netradičných
aranžmánoch

■ **20. decembra o 20.00 h**
v štúdiu **DISK**
B. Uhlár a kol. DISK:
STABILIZÁCIA – 2. premiéra
Účinkujú: Jozef Belica, Milan
Brezák, Daniel Duban, Missi
Chudá, Zuzana Jankovská, Braňo
Mosný, Veronika Ostatníková, Ján
Rampák, Alžbeta Sersenová a Peter
Tilajčík

Súbor DISK vo svojej jubilejnej
šesťdesiatej sezóne vychádza
zo svojho pevného činoherného
zázemia a vo fragmentarizovanej
kompozícii nám obnažuje banálne
životné situácie, ale aj férické vidiny.
Vnútroduhová agresivita je znovu
impulzom ku krutej prezentácii
vzťahov medzi ľuďmi, ale sme aj
svedkami nežného porozumenia,
hoci niekedy s tragickým obsahom
Projekt sa realizoval vďaka podpore
Nadácie Intenda, Mesta Trnavy
a Trnavského samosprávneho kraja

■ **21. decembra o 17.00 h**
v kine **Hviezda**
VIANOČNÝ KONCERT
„Christmas in jazz, pop, rock“
Účinkujú žiaci ZUŠ Mikuláša
Schneidera Trnavského, Cantica

nova, Cantica /Z/nova. Vstupné
3 eurá

■ **21. decembra o 19.30 h**
v **Bazilike sv. Mikuláša**
VIANOČNÝ KONCERT
speváckeho zboru Voci Allegre
Dirigent: Andrej Rapant

■ **26. decembra o 21.00 h**
v ArtKlube na Hlavnej 17
Štefánská party: MISHMASH
PARTY, DJ VIKTOR

■ **27. decembra o 19.00**
h v Kostole Najsv. Srdca
Ježišovho
A CAPPELLA – vianočný koncert

■ **27. decembra o 21.00 h**
v ArtKlube na Hlavnej 17
BASS ART – ragga jungle party
so zahraničným hosťom

■ **28. decembra o 17.30 h**
v ArtKlube na Hlavnej 17
TRNAFSKÁ ŠÍPKOVÁ LIGA

■ **30. decembra o 21.00 h**
v ArtKlube na Hlavnej 17
BALLSQUEEZER A OHEŇ
– metalový koncert

■ **31. decembra o 21.00 h**
v ArtKlube na Hlavnej 17
RETRO SILVESTER PARTY

■ **1. januára 2015 od 00.00 h**
na **Trojčinnom námestí**
NOVOROČNÝ OHŇOSTROJ
a novoročná diskotéka

■ **1. januára 2015 o 16.00 h**
v **Kostole sv. Jakuba**
NOVOROČNÝ KONCERT
Leoš Janáček: Suita pre sláčikový
orchester
Johann Sebastian Bach:
Brandenburské koncerty G
dur č. 3 a B dur č. 6 pre sólové
sláčikové nástroje a chorál pre
sólovú trúbku s orchestrálnym
sprievodom
Účinkuje TRNAVSKÝ KOMORNÝ
ORCHESTER

2014

Vianočné trhy Trnava

Trojičné námestie

■ **1. 12. 19.00 h ROMANIKA**
(cigánska hudba, world-ethno)

■ **2. 12. 19.00 h GONSOFUS** (funky, reggae, rock)

■ **3. 12. 19.00 h THE MINORITY /**
Green day Tribute (revival)

■ **4. 12. 19.00 h LIBIDO (rock)**

■ **5. 12. 9.00 – 18.00 h**

MIKULÁŠ NA RADNICI

18.30 h MIKULÁŠSKY PROGRAM PRE
DETI na Trojičnom námestí

19.30 h ŽIVÁ HUDBA – Plastik Duo
(pop hity, oldies)

20.30 h BLACK DIAMOND (rock)

■ **6. 12. 9.00 – 16.00 h ZABÍJAČKA**

NA NÁMESTÍ – predaj čerstvých
zabíjačkových špecialít

16.00 h SWAN MIKULÁŠ NA NÁMESTÍ

17.00 h ZAPAĽOVANIE ADVENTNEJ
SVIECE (tradície, kresťanstvo),

príhovor farára Mgr. Mariána
Díreša, vystúpenie rodinného zboru

Faustínček a hostí

18.00 h MODRANČANKA

(ľudová hudba)

20.30 h BYSTRÍK ČERVENÝ BAND
& **ROBO PAPP** (pop)

■ **7. 12. 16.00 h DIVADLO NA**
STRNISKU – VIANOČNÝ PRÍBEH

19.00 h THE BREAKERS (rock)

8. 12. 19.00 h PALO VIGLAŠ – ELÁN
DANCING REVIVAL (slovenské hity)

■ **9. 12. 19.00 h OUKEY** (country
SK-CZ hity)

■ **10. 12. 18.00 h 165 ROKOV**
TRNAFSKÉHO CUKRU –

prezentácia novej publikácie spojená
s autogramiádou

19.30 h Mr. MOON (funky)

■ **11. 12. 19.00 h CREEDENCE**
REVIVAL BAND (rock, revival)

■ **12. 12. 17.00 v** kine Hviezda:
divadlo LUDUS: VYŠLA HVIEZDA NAD
BETLEHEMOM

18.00 h Trnavček: VYMETANIE
NÁMESTIA (tradície)

19.00 h BOOM (pop, rock)

20.30 h ŽIVÁ HUDBA – Róbert Cepko
(pop hity, oldies)

■ **13. 12. 9.00 – 16.00 h**

ZABÍJAČKA NA NÁMESTÍ – predaj
čerstvých zabíjačkových špecialít

16.00 h Folklorný súbor STUDIENKA
(ľudová hudba, tanec)

17.00 h ZAPAĽOVANIE
ADVENTNEJ SVIECE (tradície,

kresťanstvo), príhovor farára Mgr.
Františka Fedorišina, vystúpenie

Gréckokatolíckeho speváckeho zboru
19.00 h ANOTHER WAY (CZ) (rock,
pop, revival)

20.30 h ŽIVÁ HUDBA – Plastik Duo
(pop hity, oldies)

■ **14. 12. 16.00 h divadlo Agape:**
DÚHOVÝ AUTOBUS – Dobrodružná
cesta okolo sveta za 45 minút

18.00 h LIVE GUITARS (rock, oldies,
revival)

■ **15. 12. 19.00 h** **IVAN TERRY ZEMAN & H3O HARVESTRI**
(country, tramp art)

■ **16. 12. 19.00 h** **TRINITY** (SK, CZ, svetové hity)

■ **17. 12. 16.00 – 17.00 h**
VIANOČNÝ PRIMÁTORSKÝ PUNČ
Predvianočné stretnutie primátora s občanmi mesta

19.00 h **FRESH OUT OF THE BUS**
(rock)

■ **18. 12. 16.00 – 17.00 h**
VIANOČNÝ PRIMÁTORSKÝ PUNČ
Predvianočné stretnutie primátora s občanmi mesta

19.00 h **3OLA** (funky, pop, rock)

■ **19. 12. 16.00 – 17.00 h**
VIANOČNÝ PRIMÁTORSKÝ PUNČ
Predvianočné stretnutie primátora s občanmi mesta

17.30 h **SKAUTI SYMBOLICKY ODOVZDAJÚ BETLEHEMSKÉ SVETLO PRE VŠETKÝCH OBYVATEĽOV TRNAVY**
18.00 h v Synagóge – Centre súčasného umenia

Spevácky zbor **LÚČNICA: VIANOČNÝ KONCERT**

19.00 h **EWELIN** (pop, rock)
20.30 h **ŽIVÁ HUDBA – Róbert Cepko**
(pop hity, oldies)

■ **20. 12. 9.00 – 16.00 h**
ZABÍJAČKA NA NÁMESTÍ + PEČENÝ BÝK

17.00 h **ZAPAĽOVANIE ADVENTNEJ SVIECE** (tradície, kresťanstvo), príhovor kaplána Mgr. Michala Nižnanského, spevácky zbor **Tulipánci**

18.00 h v kine **Hviezda VIANOČNÝ KONCERT: MÁRIA ČÍROVÁ**

19.00 h **OPOJČANKA** (ľudová hudba)
20.30 h **LANDFIL** (alternative, rock), **ŽIVÁ HUDBA – Plastik Duo** (pop hity, oldies)

■ **21. 12. 16.00 h** **divadlo Agape: PRINCOVIA A PRINCEZNÉ**
(detské predstavenie)

17.00 h **ŽIVÁ EXHIBÍCIA TRNAVSKÝCH BÍLÍCH MEDVEĎOV** (otužilci v bazéne)

18.30 h **SECOND BAND** (blues)

19.30 h v Bazilike sv. Mikuláša: **VOCI ALLEGRE – Vianočný koncert**
(zborový spev)

■ **22. 12. 13.00 h** **v dome KJS na Novosadskej ulici: ŠTEDRÁ VEČERA PRE OSAMELÝCH A BEZDOMOVCOV**

19.00 h **BOROVENKA** (ľudová hudba)

■ **23. 12. 18.30 h** **Špačincanka: PÁSMO VIANOČNÝCH ZVYKOV**
(tradície)

■ **31. 12. 16.30 h**
DETSKÝ SILVESTER

18.00 h **OHŇOSTROJ PRE RODINY S DEŤMI**

21.00 h **CRABSLIDE** (X-Factor 2014)

00.10 h **NOVOROČNÝ OHŇOSTROJ**
00.30 – 02.00 h **NOVOROČNÁ DISKOTÉKA NA NÁMESTÍ**

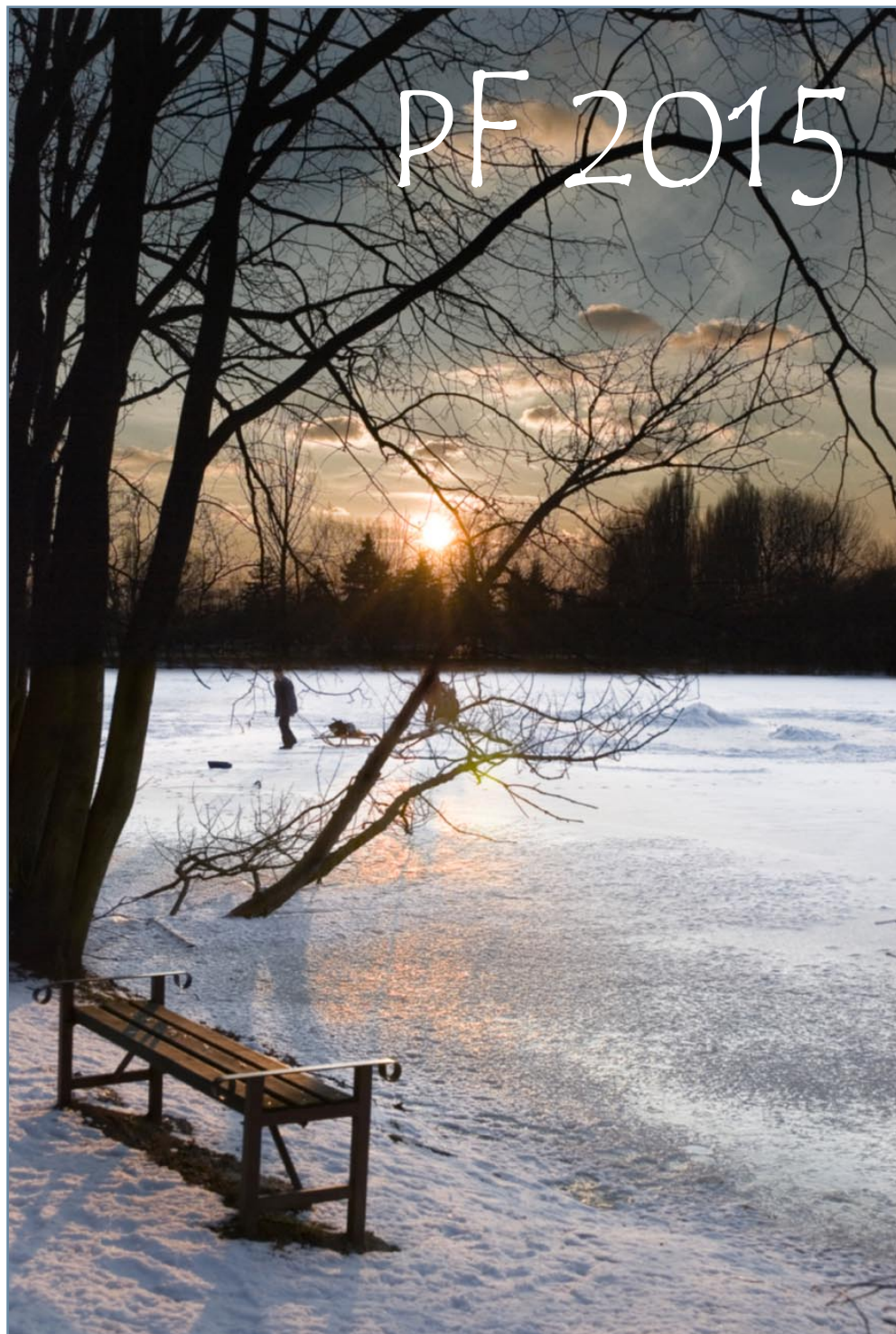
■ **1. 1. 16.00 h**
NOVOROČNÝ KONCERT
v Kostole sv. Jakuba

SPRIEVODNÉ PODUJATIA:

Každý pracovný deň od 16.00 do 17.30 h vystúpenia detí z trnavských materských a základných škôl

28. 11. – 23. 12. CHARITATÍVNY PREDAJ výrobkov organizácií zdravotne postihnutých a občianskych združení mesta Trnava v stánku na Trojičnom námestí

Aktuálny program nájdete aj na www.vianocnatrnava.sk a www.trnava-live.sk.
Zmena programu je vyhradená

Krásne a pokojné Vianoce,
veľa šťastia a zdravia v novom roku 2015
praje Vám všetkým Mesto Trnava